

Malung-Sälens kommun

ÅRSREDOVISNING 2023

I det första avsnittet ger kommunstyrelsens ordförande sin syn på det gångna året. Vidare redovisas hur resurserna fördelas på olika verksamheter.

INLEDNING

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsen beskriver Malung-Sälens kommuns verksamhet och ekonomi under verksamhetsåret 2023. Den innehåller en redogörelse för händelser av väsentlig betydelse samt uppföljning av fullmäktiges fastställda mål. En redogörelse över väsentliga personalförhållanden lämnas, samt andra förhållanden som är viktiga för styrning och uppföljning av kommunkoncernen och den kommunala verksamheten.

Räkenskaperna redogör för de ekonomiska rapporterna för år 2023 för den kommunala koncernen och den kommunala organisationen. Utfallet redovisas i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut kan utläsas av balansräkningen samt hur verksamheten finansierats av kassaflödesanalysen.

RÄKENSKAPER

DRIFT- OCH INVESTERINGS- REDOVISNING

Driftredovisningen visar utfallet för respektive nämnd jämfört med beslutad nettokostnadsram och investeringsredovisningen redogör för de anskaffningar och försäljning av anläggningstillgångar som gjorts under året.

Innehålls- förteckning

INLEDNING

Så här fördelas pengarna	4
Kommunalrådet har ordet	5

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen	7
Händelser av väsentlig betydelse	10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	14
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	18
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	19
Balanskravsresultat	39
Väsentliga personalförhållanden	40
Förväntad utveckling	43

RÄKENSKAPER

Resultaträkningar	46
Balansräkningar	47
Kassaflödesanalyser	48
Noter	49
Övriga upplysningar	62

DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

Drift- och investeringsredovisning	63
Driftsredovisning	65
Investeringsredovisning	68
Revisionsberättelse	76

Malung-Sälens kommun – så här fördelas pengarna:

Äldre- och handikappomsorg	36,5 %
Grundskola och fritids	19,6 %
Förskola	9,4 %
Gymnasium och vuxenutbildning	8,2 %
Politik och övergripande administration	8,0 %
Socialtjänst	6,7 %
Samhällsbyggnad	3,9 %
Kultur och fritid	3,6 %
Räddningstjänst	2,5 %
Miljö- och stadsbyggnad	1,0 %
Arbetsmarknadsinsatser	0,6 %

Kommunalrådet har ordet

”Kommunen och näringslivet krokas arm på ett unikt sätt”

2023 blev ett riktigt händelserikt år för Malung-Sälens kommun som vi inledde med att tillsätta en ny politisk ledning eftersom fjolåret var ett valår. Socialdemokraterna bildade majoritet och samarbete med Moderaterna och våra nämnder fick nya ledamöter och ersättare.

Bostadsfrågan är en av de viktigaste frågorna enligt både företagare, politiker och invånare, så det känns bra att bostadsförsörjningsprogram 2023–2026 antogs av fullmäktige i juni. Under 2024 kommer kommunen att arbeta med att ta fram en ny översiktsplan, ett av kommunens allra viktigaste dokument som omfattar hela kommunen, och bostadsförsörjningsprogrammet kommer att vara ett viktigt underlag för den.

Ännu en gång avslogs tyvärr vår ansökan om att få bilda ett kommunalt lantmäteri av regeringen.

Jag blev både besviken och upprörd då det här hämmar och försvårar utvecklingen i vår kommun när det gäller bl.a. planer och

omarronderingar för potentiella etablerare och för privata markägare.

Några som besökte kommunen under året var biskop Mikael Mogren, landshövding Helena Höij och Sveriges första kvinnliga statsminister Magdalena Andersson (S).

Andra saker som hände under året var att första spadtaget till Sälens nya polisstation togs, ett ungdomsråd bildades av högstadi- och gymnasieungdomar, rally-SM arrangerades i Lima, kommunens fjärde digitala infartsskylt installerades på E45, Gröna vägen (superladdstation för tunga fordon) invigdes och Dansbandsveckans grundare Bertil Elfström hyllades med en egen scen i Grönlandsparken.

Vi fortsätter klättra uppåt i rankingen av näringslivsklimatet, åtta platser uppåt från 2022 till plats 71 i år. Jag menar att en av våra framgångsfaktorer är att vi som jobbar med de här frågorna är tillgängliga i stor utsträckning och det måste vi se till att hålla i även fortsättningsvis.

Jag är mycket glad över hur kommunen och näringslivet krokas arm på ett unikt sätt.

Till sist vill jag nämna att arbetet tillsammans med Destination Sälensfjällen med att få till en järnväg till Sälén har fortsatt bra under året och under 2024 kommer vi att växla upp ytterligare.

Hans Unander (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelsen beskriver Malung-Sälens kommuns verksamhet och ekonomi under verksamhetsåret 2023. Den innehåller en redogörelse för händelser av väsentlig betydelse, samt uppföljning av fullmäktiges fastställda mål. En redogörelse över väsentliga personalförhållanden lämnas, samt andra förhållanden som är viktiga för styrning och uppföljning av kommunkoncernen och den kommunala verksamheten.

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunens resultat uppgår till -176 tkr för år 2023 och kommunkoncernens resultat uppgår till + 44 mnkr. Inom kommunkoncernen är det framförallt Malung-Sälens Elverkskoncern som bidrar till plusresultatet. Övriga bolag och den kommunala organisationen har resultat mellan -1 mnkr och + 1 mnkr. Kommunens negativa resultat förklaras av att kostnadsökningarna är högre än intäktsökningarna. Positiva slutavräkningar för kommunalskat-

ten dämpar, så att årets resultat inte visar ett ännu sämre utfall. I tabellen redovisas en översikt över verksamhetens utveckling med olika nyckeltal.

Antalet invånare per 31 december ökade med 2 personer, medan antalet invånare per 1 november minskade med 19 personer. Den positiva trenden med ökande befolkning per 31 december håller därmed i sig även under år 2023, medan ökningen inte får

FEM ÅR I SAMMANDRAG	2023	2022	2021	2020	2019
Antal kommuninvånare 31/12	10 260	10 258	10 218	10 177	10 138
Antal kommuninvånare 1/11	10 196	10 215	10 159	10 112	10 087
Skattesats kommunen, kr	22,57	22,57	22,57	22,57	22,57
Kommunen					
Antal anställda, tillsvidare	900	902	877	870	833
Verksamhetens intäkter, mnkr	249	233	223	228	223
Verksamhetens kostnader, mnkr	-1 031	-954	-886	-866	-849
Skatteintäkter och statsbidrag, mnkr	782	747	728	685	658
Årets resultat, mnkr	0	26	65	47	32
Investeringsutgifter, mnkr	176	99	36	55	30
Långfristig låneskuld, mnkr	235	163	119	146	118
Soliditet, %	45	52	53	50	48
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %	24	27	25	18	13
Självfinansieringsgrad, %	20	56	260	132	197
Kassalikviditet, %	83	113	107	111	86
Skuldsättningsgrad, %	55	48	47	50	52
Kommunala koncernen					
Verksamhetens intäkter, mnkr	606	564	533	483	552
Verksamhetens kostnader, mnkr	-1 344	-1 241	-1 150	-1 110	-1 131
Skatteintäkter och statsbidrag, mnkr	782	747	728	685	658
Årets resultat, mnkr	44	70	111	58	78
Investeringsutgifter, mnkr	353	246	193	231	233
Långfristiga skulder, mnkr	948	867	780	725	503
Soliditet, %	39	40	40	38	39
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %	31	31	31	27	26
Självfinansieringsgrad, %	41	65	101	60	70
Kassalikviditet, %	65	89	87	68	51
Skuldsättningsgrad, %	61	60	60	62	61

* Jämförelsestörande intäkter och kostnader ingår i samtliga nyckeltal. Jämförelsetal för åren t.o.m 2021 har inte justerats med hänsyn till införande av finansiella leasingavtal fordon från och med 2022-01-01. Jämförelsetal för åren t.o.m. år 2020 har inte justerats med hänsyn till omklassificering av Sälenhallen till finansiellt leasingavtal 2021-01-01. Jämförelsetal för åren t.o.m. år 2019 har inte justerats med hänsyn till införande av komponentredovisning 2020-01-01. Jämförelsefelet uppskattas till cirka 0,5 procentenheters påverkan på bland annat soliditet. Det bedöms ej påverka jämförelsen väsentligt över tid. År 2019, 2020, 2021 och 2023 innehåller engångsposter för avsättning deponi.

genomslag per 1 november. Invånarantalet per 1 november är viktigt, då det utgör underlaget för kommunalskatteintäkterna för kommande år. En bibehållen och ökande befolkning är av vikt för en fortsatt god utveckling av skatteintäkterna.

Antalet tillsvidareanställda i kommunen har minskat jämfört med föregående år, och därmed bryts trenden med årlig ökning sedan år 2018.

Verksamhetens intäkter har ett utfall mellan 223 till 249 mnkr för den kommunala organisationen över femårsperioden, det vill säga en måttlig intäktutveckling. Det är framförallt jämförelsestörande poster som påverkar utfallet där intäkter från exploatering successivt minskat från 2019 till 2022 för att återigen öka 2023. För år 2021 ingick engångsintäkt 6 mnkr för hyresuppställning i samband med att hyresgäst utträtt avtal före avtalsperiodens slut. Även utdelningar från koncernbolag har påverkat utfallet för enskilda år där utdelningen år 2020 var 29 mnkr medan den var 17 mnkr vardera åren 2022 och 2023. Över femårsperioden har utfallet för riktade statsbidrag varierat där 80 mnkr erhöles år 2020 för att sedan minska. För år 2023 erhöles 76 mnkr.

Verksamhetens intäkter för den kommunala koncernen varierar mer över åren delvis beroende på utdelningar från aktier och andelar till kommunala bolagen, men även engångsintäkter för kommunen påverkar utfallet. Utbyggnaden i Sälenområdet ger ökande intäkter från taxor och avgifter för de kommunala bolagen. Till år 2023 minskar försäljningsintäkter medan utfall från taxor och avgifter ökat. Taxor och avgifter har ökat under perioden alla år förutom år 2020 då dessa minskade. Även verksamhet och konsulttjänster har ökat under år 2023.

Verksamhetens kostnader har successivt ökat för den kommunala organisationen. Framförallt ökade kostnaderna mellan 2021 och 2022 med 68 mnkr. Även till år 2023 har ökningstakten fortsatt varit hög, där kostnaderna ökat med 77 mkr. Ökningarna är både hänförligt till de generella kostnadsökningarna i rådande omvärldsläge där inflationen höjt prisnivåerna men även ökade personalkostnader med anledning av ökade behov och utmaning att bemanna. Ökningen år 2023 förklaras även delvis av förändrat pensionsavtal för anställda.

Verksamhetens kostnader inom den kommunala koncernen minskade till år 2020, men har därefter en ökningstakt som håller i sig till 2023. Minskningen år 2020 var främst hänförlig till en minskad andel av tidigare koncernbolaget Västerdalarnas utbildningsförbund. Ökningen av kostnader år 2023 är hänförligt till den rådande omvärldsläge med högre prisnivåer men även pensionsavtalet för den kommunala organisationen får genomslag.

Investeringsutgifterna fortsätter öka jämfört med föregående år. Utbyggnaden i Sälenområdet tillsammans med behov av bostäder med tillhörande infrastruktur kommer fortsatt kräva omfattande investeringar. Samtidigt finns ett stort behov, i den kommunala organisationen, av åtgärder både i verksamhetslokaler och i lokaler för så kallad avgiftsfinansierad verksamhet. Investeringsstakten förväntas vara fortsatt hög kommande år.

Investeringsstakten för med sig behov av likvida medel och lånevolymen förväntas öka både för den kommunala koncernen och för den kommunala organisationen. Över femårsperioden har långfristiga skulder i både den kommunala koncernen och kommunala organisationen ökat. Mellan enskilda år förekommer både ökning och minskningar. Långsiktigt ökar låneskulden och skillnaderna mellan åren för långfristiga skulder är främst en effekt av klassificering, där lån som förfaller inom 12 månader utan refinansieringsbeslut klassificeras som kortfristiga. Ökningstakten kommer vara högre jämfört med historiska utfall vilket börjar återspeglas i skulderna.

Soliditeten, både exklusive och inklusive pensionsåtagande, har historiskt förbättrats både för den kommunala koncernen och kommunala organisationen. Det har främst förklarats av förbättrade resultat. År 2023 försvagas soliditeten både exklusive och inklusive pensionsåtagande för den kommunala organisationen. Svagt resultat samt att ansvarsförbindelsen inte minskat enligt tidigare prognostiserad omfattning förklarar den lägre soliditeten. Med rådande ekonomiska utmaningar och behov av investeringar med påföljd upplåning kommer det vara svårt att hålla nuvarande soliditetsnivå för den kommunala organisationen. Det i sin tur får genomslag i kommunkoncernen.

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och genom helägda och delägda bolag. Kommunen är därtill delägare i ett antal bolag, vilka inte ingår i de sammanställda räkenskaper för den kommunala kommunkoncernen, men där det finns samverkansförtjänster tillsammans med andra kommuner eller regioner. Samverkan inom länet sker även genom medlemskap i Dalarnas kommunförbund, där samtliga av länets kommuner är medlemmar.

Privata utförare anlitas bland annat för delar av kommunens vinterväghållning, fastighetsjour i norra kommundel, grävtjänster samt köp av skolläkare respektive skolpsykolog. För socialtjänstens individ- och familjeomsorg (IFO) har området barn och unga samt missbruk äldre anlitat privata utförare för placeringar. Extern psykiatri har anlits och inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) har tre olika privata bolag använts. Inom LSS väljer brukarna själva utförare endera i kommunal regi eller privata utförare.

Inom gymnasievux på lärcentrum köps utbildningar från privata utförare, främst inom vård- och omsorgsprogrammet, men även andra kurser som ska göra det möjligt att kunna läsa upp betyg till en gymnasieexamen. Friskolor anlitas vid gymnasieelevers fria val.

Kommunala bolag

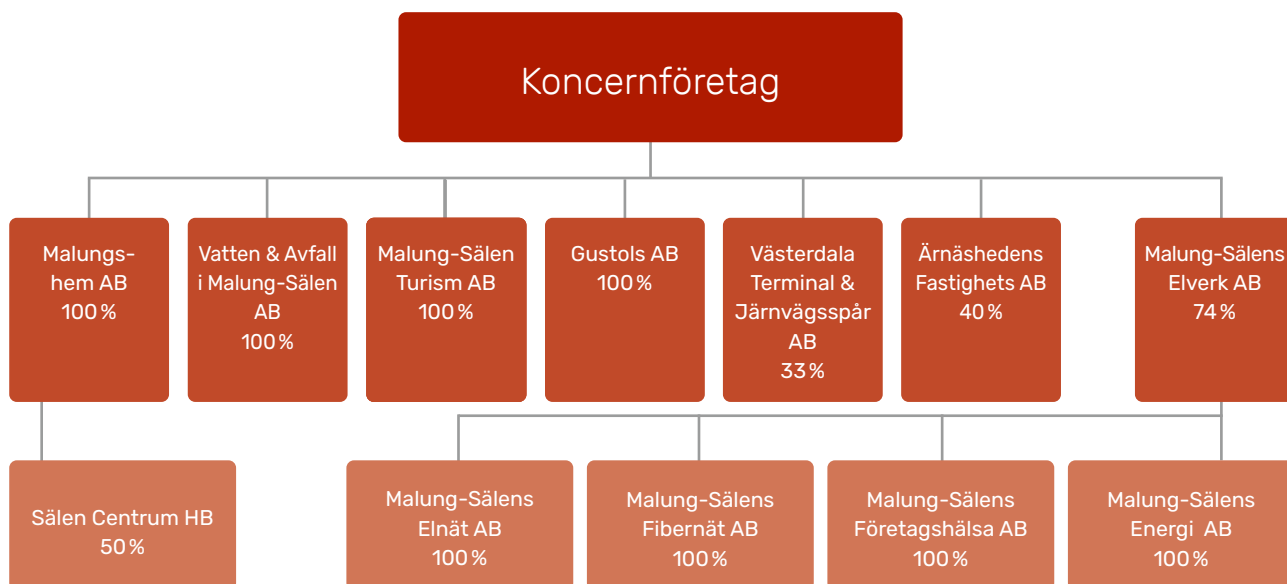
Den kommunala koncernen består av kommunens nämnder, de kommunägda bolagen och kommunalförbund, där Malung-Sälens kommun har ett betydande inflytande. Med betydande inflytande avses ägande som överstiger 20 procent. Sammanställda

räkenskaper upprättas för den kommunala koncernen. Utöver den kommunala koncernen har kommunen och de kommunala bolagen ägarintressen med mindre än 20 procent i ett flertal andra bolag. Den kommunala organisationen har direkt ägande i Kommunassurans Försäkrings AB, Utveckling i Dalarna Holding AB, Inera AB och Adda AB. Via Utveckling i Dalarna Holding AB finns ägande i Visit Dalarna AB.

Genom de kommunala koncernbolagen finns delägande i Dalakraft AB, Elbil Dalarna AB, Enkla Elbolaget i Sverige AB, Dala Vind AB, Prosumenten AB, HOBY Sol AB, Dala Vindkraft Eko-

nomisk förening, Norrsken AB, Vindela Ekonomisk förening, Äppelbovind Ekonomisk förening, Kurbit AB och Näckåns Energi AB. Merparten av ägandet understiger 15 procent, med undantag av Dalakraft AB, där ägandet uppgår till 18 procent.

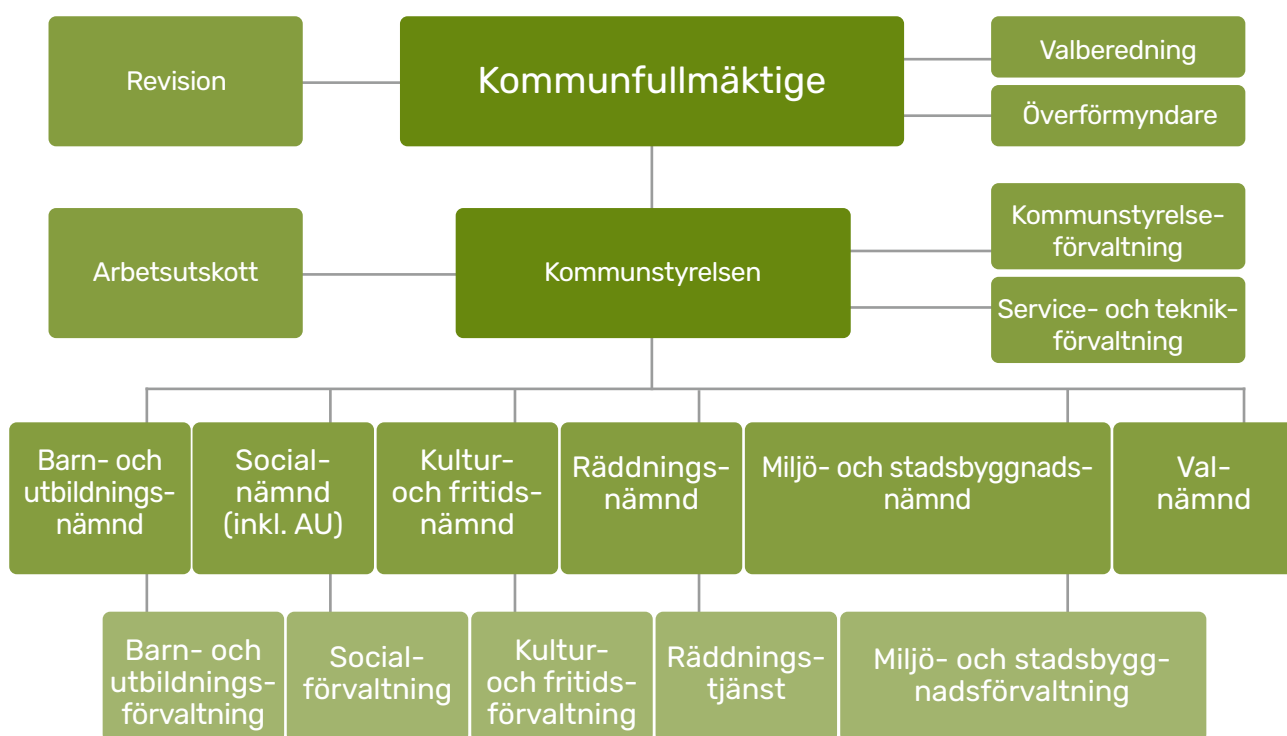
Förändringar i ägande som har skett, avseende de bolag som ingår i den kommunala koncernen, är att Malung-Sälens Elverk AB under året bildade ytterligare ett helägt dotterbolag, Malung-Sälens Energi AB. Övriga förändringar är ett minskat ägande i Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB, från 36 procent till 33 procent.

Nämndsorganisation

Den politiska organisationen i Malung-Sälens kommun består av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och sex nämnder. I nämndsorganisationen har förändringar gjorts där barn- och

utbildningsnämnden respektive miljö- och stadsbyggnadsnämnden inte har arbetsutskott från år 2023.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och politikerna i kommunfullmäktige har det högsta ansvaret för den kommunala verksamheten. De beslutar om vilka mål som ska finnas för utvecklingen och samhällsbyggandet i kommunen, vilken service kommuninvånarna ska få och hur pengarna i kommunens budget ska fördelas och användas. Kommunfullmäktige kontrollerar också att den kommunala verksamheten sköts på ett korrekt sätt. Till sin hjälp har fullmäktige förtroendevalda revisorer. Fullmäktiges ledamöter och ersättare utses i samband med de allmänna valen. Kommunfullmäktige i Malung-Sälens kommun utgörs av 39 mandat, alltså 39 ledamöter.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har en särställning i sitt uppdrag att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ska ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Politikerna i kommunstyrelsen planerar, koordinerar och leder kommunens verksamhet och ekonomi. Kommunstyrelsen genomför det som kommunfullmäktige beslutat om. Till sin hjälp har man de politiska nämnderna och deras förvaltningar.

Politiska nämnder

Kommunens nämnder ansvarar för ett antal verksamheter, som organisatoriskt utgörs av förvaltningar som leds av en förvaltningschef, vilken rapporterar till nämnden. Varje politisk nämnd

fattar beslut om vilka tjänster och vilken service som ska erbjudas kommuninvånarna inom det område som nämnden ansvarar för, till exempel förskola, grundskola och äldreomsorg. Respektive nämnd upprättar och beslutar om nämndens årsberättelse, vilken utgör en separat handling och inte en del av årsredovisningen.

Mandatfördelning i kommunfullmäktige

	2023–2026
Socialdemokraterna	14
Moderaterna	10
Sverigedemokraterna	6
Landsbygdspartiet oberoende Malung-Sälen	4
Centerpartiet	2
Vänsterpartiet	2
Liberalerna	1

Totalt: 39

Händelser av väsentlig betydelse

Antalet kommuninvånare ökade för femte året i rad, och var vid årsskiftet 10 260 invånare.

Målbild 2027

En ny målbild för kommunen för perioden 2024-2027 har tagits fram och fastställts av kommunfullmäktige. Den nya målbilden pekar ut riktningen för hur Malung-Sälens kommun som geografiskt område skall utvecklas ur ett långsiktigt perspektiv och är vägledande för hur kommunkoncernens verksamhet skall genomföras med sikte på år 2027. För verksamhetsåret 2023 gäller tidigare målbild 2023.

Anpassningsåtgärder för ekonomi i balans

Ekonomisk osäkerhet med inflation, höjda räntor, ökade pensionskostnader och fortsatt höga priser på drivmedel, energi, råvaror och livsmedel låg till grund för att kommunstyrelsens arbetsutskott i juni beslutade om ekonomisk anpassningsåtgärd avseende pensionserbjudande (individuell överenskommelse) som en åtgärd för att minska total personalstat bland kommunens tillsvidareanställda medarbetare.

Mot bakgrund att det för kommande år saknas utrymme att kompensera för kostnadsökningar konstaterade kommunens politiska majoritet att åtgärder behövde vidtas för att klara en ekonomi i balans de kommande åren. Vidare konstaterades att kommunkoncernen är i en tid med många nödvändiga investeringar som behöver finansieras genom lån. Det ställer krav på tillskapande av ekonomiskt utrymme för klara ökade räntekostnader inom befintliga ramar.

En enig kommunstyrelse beslutade 12 september om åtgärder genom personalanpassning för bibehålla en ekonomi i balans kommande år. Kommunstyrelsen beslutade att ge uppdrag om förändring av delegationsordning för tillsättning av personal och inhyrd personal och översyn av kansliets organisation. Vidare föreslogs förändrade organisationer för kommunstyrelsen, barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, räddningstjänsten samt miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen. Socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden gavs upp-

drag att minska kostnader. Barn- och utbildningsnämnden gavs uppdrag att minska antalet rektorsområden.

Respektive nämnd behandlade och beslutad under hösten om förändrade organisationer. Utfallet av personalanpassningsåtgärder blev varsel av personal omräknat till 27 årsarbetare, vakanta ej återbesatta tjänster 8 årsarbetare och pensionsöverenskommelser motsvarande 10 årsarbetare. För år 2024 uppnås inte helårseffekt och kostnadsminskningen beräknas till 18 mnkr. År 2025 beräknas full effekt av åtgärderna uppgå till 23 mnkr. Därtill fortgår anpassningsarbetet att minska övriga kostnader samt öka intäkter.

Som en del av anpassningsåtgärder beslutade kommunfullmäktige 25 september att revidera ägardirektiven för Malung-Sälen Turism AB. Uppdrag beslutades att se över möjligheten att arrendera ut Malungs camping och avveckla driften i turistbolaget. Vidare gavs uppdrag att säga upp avtalet med Utveckling i Dalarna Holding AB samt ägarombudet fick uppdrag att påbörja utträdesprocessen ur Utveckling i Dalarna Holding AB.

Organisationsförändringar

Från 1 januari 2023 ingår bemanningseenheten i socialnämnden. Kommunstyrelsen var tidigare ansvarig för enheten. Som en del av beslut om personalanpassningsåtgärder, under hösten 2023, gav kommunstyrelsen uppdrag till socialnämnden att avveckla bemanningseenheten i dess nuvarande form.

Kommunfullmäktige beslutad under 2023 att inom kommunstyrelsens ansvarsområde inrätta en ny samlad markenhet. Verksamhetsövergång gjordes från miljö- och stadsbyggnadsnämnden från och med 1 juni. Övergången innebär att markenheten tog över ansvaret för kalkningsverksamheten samt naturvårdsprojekt, bl.a. restaureringen av Stora Tandån. Kommunens drift och strategiska arbete med skog, mark och vatten har därmed frikopplats från myndighetsutövningen. Av praktiska skäl och med bidragsredovisning övertog kommunstyrelsen det ekonomiska ansvaret för budget och utfall för markenheten från och med 1 januari 2023.

Malung-Sälen - en hållbar tillväxtkommun med goda livsmiljöer

Vi är en världskänd destination med ett näringsliv som bidrar till utveckling och långsiktig konkurrenskraft. Här finns en mångfald av välbesökta övernattnings- och rekreationssamtitt och kultur- och livsmedel. Vi har en erkänt god kommunal service samt service och attraktiva boenden i en trygg miljö. Våra kännetecken är dialog och goda samspel. Vi driver utveckling och uppfyller som handlingskraftiga och effektiva av vår omvärld.

KOMMUNKONCERNENS MALOMRÅDEN

OMSÖRG OCH TRYGGHET

Vi erbjuder omsorg med god kvalitet och stärker samhällesekraften där människor bärar och känner delaktighet. Beredskap och förebyggande insatser inom kommunens samtliga verksamheter skapar god kvalitet, trygghet och rekreation. Vi är förberedda att möta dagens och framtidens behov.

LÄRANDE OCH LIVSKVALITET

Vi bidrar till innovationskraft och kompetensförsörjning. Vi utbildar med god kvalitet, verkar för höjda utbildningsnivåer och stärker livslångt lärande. Ett varierat kultur- och fritidsliv bidrar till kommunens identitet och attraktionskraft. Genom gott samspel mellan kommunen, näringsliv och föreningar verkar vi för förbättrad folkhälsa och jämlikhet.

HÅLLBAR TILLVÄXT

Vi arbetar för ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Vi främjar entreprenörskap och företagande. Vårt samhällsbyggande är stabilt och framtidssäkert med goda inkluderande livsmiljöer och boenden. Tillgänglighet och service med god kvalitet för boende, företag och besökare har hög prioritet. Vi verkar för förbättrad infrastruktur, hållbart resande och hållbara transporter. Vi främjar cirkulär ekonomi och resurseffektivitet.

MÅLBILD 2027

Som en röd tråd...

Här kommunfullmäktige till alla medarbetare, styr målbilden och anger riktningen i verk- samheterna.

I fullmäktiges årsplan anges bl.a. de framskåda målen. Förtroende och lojalitet gör nämnd- och beslutsfattande varje år och anger hur man tänker uppfylla målen. Inom förvaltningarna och verksamheterna bestäms man hur målen ska uppnås.

En ny målbild för kommunen har tagits fram under 2023

Malungs f.d garveri

Arbetet med saneringen av Malungs f.d garveri har fortgått enligt plan under 2023 där stort fokus har legat dels på projekteringen av åtgärderna samt på att göra klart och lämna in ansökan om tillstånd till mark- och miljödomstolen. Ansökan lämnades in i juni 2023 och under hösten har sedan kommunen tillsammans med konsult och jurist bemött inkomna yttranden angående ansökan. Förhoppningen är att dom meddelas under första halvan av 2024. För att kunna göra klart projekteringen har kommunen också parallellt drivit projektet med att gestalta vad som ska ske på marken efter saneringen. Den interna projektgruppen har efter inhämtande av synpunkter från allmänhet och politik föreslagit "Garveriparken" med grönytor, båtbygggar, strandpromenad och uteaktiviteter. I februari 2024 fattade kommunfullmäktige beslut om att anslå 14 mnkr i investeringsbudget 2027 för parken som ska anläggas i samband med att saneringen är klar.

Simhall i Malung

Byggnation av simhall i Malung har fortgått enligt plan under 2023. Byggnaden är klimattät från oktober och tidsplanen är att simhallen står klar under 2024. Beviljad investeringsram 252 mnkr för byggnaden prognostiseras hållas. I kalkylen som låg till grund för budgetbeslutet ingick utrymme för oförutsedda utgifter och kostnadshöjningar med 27 mnkr. Av dessa återstår ett mindre del.

För att finansiera simhallsbygget har lån upptagits. Ansökan om så kallat "Grönt lån" lämnades därför in under sommaren och beviljades under september. Gröna lån erbjuds av Kommuninvest för att finansiera hållbara investeringar. Malung-Sälen har beviljats grönt lån i produktkategorin gröna byggnader och energieffektivisering. Vid val av gröna lån kommer pengarna från placereare som vill att deras förvaltade medel ska göra skillnad för miljön.

Försäljning av Skinnarbadet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-03-27 att sälja fastigheten Lärkan 2 (Skinnarbadet) till Malungshem AB. Överenskommet försäljningspris var lägre än bokfört värde och innebar en nedskrivning av fastighetens värde med 3 mnkr, vilket påverkat årets utfall.

Skatteväxling 2024

Region Dalarna och samtliga kommuner i Dalarna beslutade under året ansöka om skatteväxling för färdtjänst och riksfärdtjänst. Regeringen godkände ansökan, innebärande att skatten höjs med 0,01 procentenheter för regionen och sänks med 0,01 procentenheter för kommunerna från år 2024.

Projekt SITE

Stöd har beviljats från Tillväxtverket/Interreg och Region Dalarna till ett fjärde SITE-projekt. Samarbetet mellan Malung-Sälen, Älvdalen, Trysil och Engerdal går denna projektomgång 2023-02-15 t.o.m. 2026-02-15 under namnet "En smart, integrerad och bärkraftig gränsregion".

SITE-projekten finansieras dels med medel från medverkande kommuner, dels från destinationsbolagen i Idre och Sälen samt Region Dalarna och högskolan Dalarna, dels med EU-medel.

Beredskap

Fokus har ökat på beredskaps- och säkerhetsfrågor bl.a. IS/IT-säkerhet. En säkerhetsrevision har genomförts och flera politiska beslut har tagits inom IT-säkerhetsområdet, både vad gäller fysiska åtgärder och viktiga styrdokument.

Illustration över hur saneringsarbetet på Malungs f.d. garveri kan komma att se ut.

Bidrag via Europeiska socialfonden (ESF)

Kommunen har beviljats stöd via Europeiska socialfonden (ESF). Det ena via Finsam Västerdalarna och det andra i samverkan med flera kommuner i Dalarna. Projektet "Lärande och utveckling" drivs via Finsam Västerdalarna genom Värmlands projektparaply tillsammans med flera andra samordningsförbund. Projektet syftar till att genom fyra separata spår stärka individers möjligheter till lärande och utveckling för att nå sysselsättning. Projektet "redonu" drivs via fyra Dalakommuner och ett utbildningsförbund. Projektet syftar till att nå unga individer som finns inom det kommunala aktivitetsansvaret eller är upp till 29 år och som inte arbetar eller studerar. Båda projekten är finansierade till fullo för de insatser som projekten avser.

Detaljplan för industriområde i Malung

Detaljplan för industriområde i Malung är antagen men överklagad. Antagandebeslutet är upphävt av mark- och miljödomstolen.

Lantmäteri

Regeringen avslog under året ansökan från kommunen om att få inrätta kommunal lantmäterimyndighet.

Stadieomflyttning södra kommundelen

Under år 2022 genomfördes stadiindelning i södra kommundelen, där årskurs 4-6 från höstterminen 2022 går på centralskolan. På grund av trångboddhet flyttade årskurs 4 tillbaka till gamla Lillmons skola från och med höstterminen 2023, vilket fått som följd ökade lokalkostnader.

Särskilt stöd

Barn/elever med behov av särskilt stöd har ökat under året.

Lärcentrums lokaler

Nedre plan på resurscenter i Malung har på grund av fuktpåverkan fått tomställas och lärcentrums verksamhet har flyttat en våning upp. Problem med luften har föranlett sjukskrivningar.

Utmaningar med bemanning och platser

Kompetensförsörjningen inom alla socialnämndens verksamheter har fortsatt varit stor utmaning, där det är särskilt svårt i Lima.

Aktivitet i park anordnades i Grönlandsparken.

Workshop om bostadsfrågor.

Bristen på vikarier har gjort att ordinarie personal har arbetat mycket övertid. För att klara bemanningen inom individ- och familjeomsorgen (IFO) samt hälso-, sjukvård- och rehabiliteringsenheten har inhyrd personal fått köpas in under året.

Succesiv kraftig ökning av antalet beviljade timmar inom hemtjänsten med anledning av den större andelen äldre i befolkningen har även ökat behovet. Platsbristen på särskilda boenden och på korttidsavdelningarna har under året inneburit att färdigbehandlade patienter inte har kunnat erbjudas korttidsplats i kommunen.

Arbetet med heltid som norm återupptogs under hösten 2022 och har pågått under hela 2023. Införandet av 11 timmars dygnsvila från 2023-10-01 innebar att ett omtag fick göras kring schemalaggningsarbetet med heltid som norm. Omställningen till 11 timmars dygnsvila är i det närmast en nästan lika stor förändring som heltid som norm.

Fritid och hälsa

Kultur- och fritid har deltagit i centralskolans hälsoarbete. Centralskolan har flaggat för att barnen inte mår bra och att en handlingsplan behöver utformas. Dialog har skett med eleverna, föräldrar, RF-SISU Dalarna och Generation PEP för att åstadkomma förändring som gör skillnad.

Aktiviteter som syftar till att öka fysisk aktivitet har genomförts, "Aktivitet i park" och "Kommunvandringar". Båda initiativen har varit lyckade men utmaningen med att finna nya grupper kvarstår.

Intensivsimskola genomfördes på Bullsjön under en vecka på sommaren. Nästan 60 barn kom till simskolan. Det finns många barn som inte har tillräcklig kunskap och att det kommer bli en utmaning, att tillgodose all den simundervisning som krävs när simhallen öppnar.

Biblioteksverksamheten

Planering påbörjades under 2023 för kommande personalneddragning i biblioteksverksamheten, som en följd av beslutade personalanpassningar. Förändringen kommer påverka bibliotekets tillgänglighet. Dalabiblioteket infördes under 2023 och fungerar bra, detta har medfört en utökning av titlar för medborgarna. Ungdomsrummet i biblioteket blev näst intill färdigställt under 2023, för att fyllas av aktivitet och ungdomar.

Räddningsförmågan

Under juni fattade fullmäktige beslut om att bevilja räddningsnämnden investeringsmedel för anskaffning av två FIP-bilar (första-insats-person) med skärsläckare. Bilarna behövs för att förstärka förmågan i Västra Sälenfjällen under vintern.

För räddningstjänsten har förlarm och totallarm införts under året. Förlarm syftar till att korta kvittentiderna. Totallarm införs för att kunna larma ut fler personal och då bli starkare i numerären vid brand i byggnad, större trafikolycka, skogsbrand och drunkning.

Västra Sälenfjällen

Beslut från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) angående tillsynsärendet inkom 2023-09-11 gällande Västra Sälenfjällen. Beslutet presenterades för kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-09-13. Överklagan lämnades därefter in till förvaltningsrätten. MSB drog då tillbaka beslutet och kommunen drog då tillbaka överklagandet.

Bygglövsansökningarna minskar

Under året har antalet bygglövsärenden minskat betydligt jämfört med motsvarande period tidigare år.

Översiktsplan

Projektplan för arbetet med ny översiktsplan har reviderats samt antagits av fullmäktige. Kommunen har deltagit i stora flytt- och boendestudien (Kairos Future). Huvudrapport samt kommunspecifik rapport har levererats och presenterats. Rapporten kommer att ingå som underlag i arbetet med ny översiktsplan. Bostadsförsörjningsprogram för kommunen har antagits av kommunfullmäktige, och kommer även att utgöra underlag i arbetet med ny översiktsplan.

Tillsynsansvar återlämnat

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har fattat beslut om att återlämna tillsynsansvar för vindkraftparker till länsstyrelsen. Återlämnandet gäller fr.o.m. 1 juni.

Livsmedel

Förberedelser för efterhandsdebitering avseende livsmedel i enlighet med aktuell lagstiftning har pågått under året. Vidare har

Sälen Gallerian i Sälens centrum.

Simhallsbygget har ökat beläggningen i stugorna på Malungs camping.

arbete med omklassning utifrån ny modell för riskklassning av livsmedelsverksamheter gjorts.

Elnät och fiber

Som en del i att förstärka elförsörjningen på Sälensfjällen har en ny mottagningsstation i Tandådalen driftsatts.

Fibernätet har byggts ut vilket medför att kommunmedlemmar från Sörsjön i norr till Tyngsjö i söder har möjlighet att ansluta sig till fibernätet. Malungshem är nu fiberkunder via Elverkskoncernens kommunikationsoperatör Kurbit. Anslutningsavtal till elnätet har tecknats mellan Malung-Sälens Elnät AB och Dala Vind Fagervind AB.

I slutet av verksamhetsåret bildade Malung-Sälens Elverk AB ytterligare ett dotterbolag, Malung-Sälens Energi AB. Det nybildade bolaget kommer ägna sig åt elproduktion.

Hyseslägenheter och lokaler

Malungshem ABs uthyrningsgrad har varit fortsatt stabil och inga tecken finns än på vikande marknad. En hög uthyrningsgrad påverkar också indirekt omflyttningsgraden positivt på så vis att en minskning av omflyttning inom bostadsbeståndet uppstår. En ökad omflyttning påverkar slitaget negativt med påföljande ökat underhållsbehov och därmed kostnader för bolaget.

I juli 2023 skadade en brand sex lägenheter i Malungshems bestånd. Reparation av dessa beräknas till drygt 1 mnkr. Arbetet med återställning har påbörjats i slutet av 2023 och beräknas klart 2024.

Resurscenter i Malung har stora behov av reparationer på grund av fuktpåverkan av nedre plan vilket genererat hyresbortfall och kostnader för framtida åtgärder.

Fastigheten Sälen centrum

Under året har ombyggnation gjorts av bagerilokal för att bättre passa verksamhetens behov. Framgent förväntas förändrat hyresavtal samt flytt med efterföljande ombyggnad ge lägre hyresintäkter under 2025.

Turism och camping

Antalet campingbesökare har ökat något jämfört föregående år. Bygget av ny simhall i Malung har ökat beläggning i campingstugorna under hela året. Framst under lågsäsong, både under våren

och hösten, har det genererat ökade intäkter till verksamheten.

Kommunfullmäktige fattade under året beslut om att arrendera ut Malungs camping till annan part än Malung-Sälen Turism. Processen med att finna en arrendator inleddes under verksamhetsåret. Som en följd av fullmäktiges beslut 2023 har fullmäktige 2024 beslutat om reviderade ägardirektiv och bolagsordning för Malung-Sälen Turism AB.

Vatten- och återvinningstjänster

Vatten & Avfall i Malung Sälen AB (Vamas) har under året förbrett ansvar och övertagande för insamling av förpackningar från och med 1 januari 2024. Omlastningsbyggnad vid Malungs ÅVC för mellanlagring av förpackningar har projekterats. Projektering av ny ÅVC i Sälen har påbörjats. Nytt verksamhetsområde Gussjöatern har beslutats av kommunfullmäktige. Upphandling för utbyggnad av Säljfällets reningsverk till 55 000 pe genomfördes och totalentreprenör, partnering, valdes. Samråd inför ansökan av utökad vattendom i Tandådalens vattentäkt har gjorts. Förberedelser för projektering av VA-ledning mellan Stöten och Stötenkorset har inlett. Nytt vattenverk i Risättra har byggts under 2023. Vattenverket i Malungsfors avvecklas.

Deponi

Sluttäckningen av deponi vid Malungs ÅVC har besiktigats.

Infrastruktur järnväg och terminalverksamhet

Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB har påverkats negativt under 2022 och 2023 av att tågbolagen haft kapacitetsbrist samt frekventa driftstörningar vilken inneburit att trafiken på banan varit begränsad. Detta har samtidigt inneburit att transporter har lösts på andra, mer kostnadskrävande, transportsätt. Under 2023 tecknades nya avtal för trafikering av banan med start från december 2023, vilka kommer att öka omfattningen på bolagets verksamhet väsentligt under det kommande året.

En nyemission har under året genomförts där två ytterligare ägare numera ingår bland ägarna till Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För att få en förståelse av Malung-Sälens kommuns resultat och ställning behöver riskerna i kommunkoncernen och kommunen beaktas.

OMVÄRLDSRISKER

Kommunsektorns samlade resultat för 2023 minskade med 14 miljarder kronor jämfört med år 2022. Det kan jämföras med minskat resultat år 2022 med 24 miljarder jämfört med år 2021. För år 2023 redovisade 81 av 290 kommuner negativt verksamhetsresultat. Malung-Sälens kommun var en av dessa kommuner.

Hög inflation har bidragit och bidrar till ett väsentligt högre kostnadsläge att hantera både för innevarande och kommande år. BNP har minskat med 0,2 procent under 2023 jämfört med 2022. Riksbanken har höjt styrräntan åtta gånger sedan 2022. I februari 2024 valde Riksbanken att inte höja styrräntan utan lämna den oförändrad. Målet för penningpolitiken är att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation. Högt kostnadsläge bidrar till höga verksamhetskostnader samt höga räntor ökar räntekostnader vid förväntad hög upplåning, vilket i sin tur påverkar handlingsutrymmet för satsningar. Utvecklingen av inflation och räntor med dess påverkan på kostnader påverkar kommunkoncernens ekonomi.

Befolkningsutvecklingen har bromsat in. Under 2023 ökade Sveriges befolkning med 30 200 personer, vilket var den lägsta folkökningen i absoluta tal sedan år 2001. Enligt SCB beror den lägre folkökningen på ett minskat barnafödande, ett lägre antal invandringar samt ett högre antal utvandringar. I två av tre av Sveriges kommuner minskade folkmängden. Malung-Sälens kommun ökade marginellt med två invånare. Prognoser för kommande år pekar på att framförallt äldre åldersgrupper ökar. Färre behöver försörja fler. Fler förväntas ha behov av äldreomsorg.

Efter Rysslands invasion av Ukraina har säkerhetsläget förändrats. Risken för väpnat angrepp mot

Sverige bedöms som låg. Däremot råder en ökad risk för påverkansoperationer och andra fientliga aktioner. Företag, kommuner med flera har under senaste året och inledningen av 2024 utsatts för IT-angrepp i olika omfattning. De organisationer som utsatts får störningar och påverkan i den dagliga verksamheten. Förutom IT-angrepp innebär säkerhetsläget att en organisation behöver kunna hantera andra extraordinära händelser som kan uppstå. Säkerhetsfrågor kommer vara centrala och behöver fortsatt vara prioriterat för att möta de omvärldsförändringar som sker. Samtidigt sker utveckling och förändring i en allt snabbare takt, där exempelvis möjligheterna med AI behöver tas tillvara.

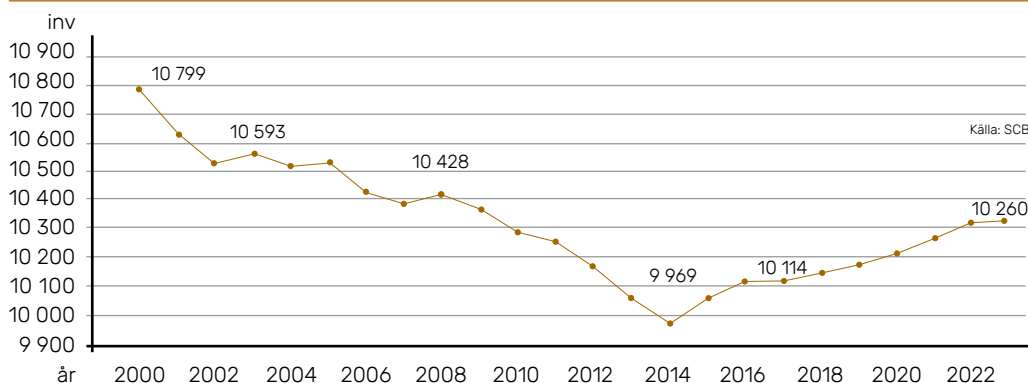
Klimat och en hållbar värld för framtidens generationer är högt på agendan. Översvämningar, vattenförsörjning och utsläpp av växthusgaser är klimatrisker som behöver hanteras nu och kommande år. För att inte riskerna ska realiseras behövs klimatrelaterade åtgärder vidtas.

Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) skatteunderlagsprognos per februari pekar på att konjunkturen vänder upp år 2025. BNP beräknas stiga under 2024 där svag inhemsk efterfrågan håller tillbaka konjunkturen. Arbetslösheten påverkas negativt av detta. Samtidigt prognostiseras perioden av höga prisökningar ligga bakom oss och en nedåtgående trend för inflationen spås. Både global och svensk tillväxt prognostiseras vara svag år 2024. En svag sysselsättning beräknas ge en låg skatteunderlagstillväxt. Återhämtningen förväntas år 2025.

Befolkningsutveckling

Befolkningen i länet minskade år 2023 med 1 027 invånare, att jämföra med föregående år när minskningen var 77 invånare. Malung-Sälens kommun, var en av tre kommuner i länet där befolkningen ökade. Ökningen för Malung-Sälens var två invånare, vilket är under snittökningen (38) de senaste fyra åren.

Befolkningsutveckling

Trenden för Malung-Sälens kommun har varit en minskande befolkning. Den trenden bröts år 2015 och sedan 2015 har befolkningen ökat alla åren med undantag av år 2018 då invånarantalet minskade med åtta invånare. Sett till den senaste tioårsperioden har befolkningen totalt sett ökat med 199 invånare. Det kan jämföras med att fram till år 2021 summerade tioårsförändringen till minskning. Det är av vikt att trenden med ökande befolkning fortsätter.

Födelsenettet har under en lång period varit negativt, med en minskning med cirka 30–50 invånare, där antalet som föds uppgår till cirka 75 till 100 stycken. Flyttnettot har även det varit negativt under ett antal år, men trenden bröts under år 2015 och år 2016 då flyttnettot var positivt, med cirka 100 invånare per år. Under åren 2017 till 2023 har flyttnettot legat på mellan 50 till 75 invånare per år. År 2023 var flyttnetto positivt med 52 personer vilket är bland det lägsta nettot sett till tioårsperioden. Kommunens befolkning var vid årsskiftet 2023/2024 totalt 10 260 invånare.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten i Malung-Sälens kommun år 2023 uppgick till 3,0 procent (årsmedelvärde), att jämföra med länets 4,3 procent och rikets 4,8 procent. Jämfört med föregående år har arbetslösheten i Malung-Sälen minskat med 0,2 procentenheter, länet med 0,3 procentenheter och riket med 0,4 procentenheter. Det innebär att Malung-Sälens kommun från en lägre nivå haft en måttligare utveckling än länet och riket. Jämfört med jämförelsegruppen landsbygdskommuner med besöksnäring (3,5 procent) har kommunen även ett lägre utfall. Även långtidsarbetslösheten för åldrarna 25–65 år är lägre än snittet i länet och riket. Malung-Sälens långtidsarbetslöshet har ett årsmedelvärde 1,9 medan länet har 2,7 procent och riket 3,0 procent. Jämfört med landsbygdskommuner med besöksnäring (1,9 procent) har kommunen ett utfall i nivå med jämförelsegruppen.

Kringliggande kommuner har, likt Malung-Sälen, relativt låg arbetslöshet. Det är positivt med låg arbetslöshet men innebär även utmaningar kopplat till kompetensförsörjning, eftersom det kan vara svårt att få sökande med rätt kompetens. Kompetensförsörjningen är central både för den kommunala kommunkoncernen men även för företag som verkar inom kommunens geografiska område.

Bostadsmarknad

Malung-Sälens kommun har haft en positiv trend med ökande befolkning. Det bidrar till efterfrågan på bostäder, vilket likväl är en effekt av den pågående expansionen och ett livskraftigt näringsliv. När det gäller hyreslägenheter är uthyrningsgraden fortsatt stabil. Genomsnittsbeläggningen för det kommunala bostadsbolaget Malungshem uppgick för året till 99 procent av antalet uthyrningsbara lägenheter med en omflyttning på 21 procent. Bedömningen är att det för närvarande inte finns några tecken på vikande marknad. Det råder fortsatt stort tryck på lediga hyresobjekt i hela kommunen med

en ökande bostadskö främst i Sälenområdet. Behovet av nya bostäder i Sälen är tydlig med tillväxt genom inflyttning, medan Malung och Lima kan behöva fler bostäder för att stimulera flyttkedjor på bostadsmarknaden som alternativ för äldre som i dag har bostadsvillor.

Investeringar

Expansionen i Sälenområdet innebär fortsatt högt investeringsbehov för de kommunala bolagen, vilket behöver finansieras antingen genom ökad upplåning, eller genom större överskott. Vidare ställer expansionen krav på exempelvis kommunal räddningstjänst, där Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) har haft krav, med utbyggnation av räddningstjänstens verksamhet. För den kommunala organisationen finns omfattande reinvesteringsbehov för verksamhetslokaler att möta dagens behov för skola, vård och omsorg. Bygge av simhall, då tidigare simhall dömts ut, är den enskilt största investeringen för kommunen på många år. För kommande år utreds behov av investeringar i både skolor, förskolor och verksamhetslokaler för LSS, särskilda boenden med flera. Upprustningen behövs för att tillskapa ändamålsenliga lokaler, både för att möta dagens behov och optimera användningen av lokaler. Det ska balanseras med en minskande befolkningsökning, samtidigt som antalet äldre i kommunen ökar. Det stora investeringsbehovet för den kommunala organisationen behöver finansieras genom upplåning eller positiva resultat.

VERKSAMHETSRISKER

Inom verksamhetsrisker behöver kompetensförsörjningen hanteras för den kommunala kommunkoncernen. Det innefattar dels att kunna rekrytera framtidens medarbetare, dels att kompetensutveckla befintliga medarbetare. För verksamheterna innebär risken i förlängningen utmaningar att upprätthålla tillräcklig samlad kompetens för att utföra de uppgifter som behövs.

I likhet med övriga landet ökar andelen äldre. Det ställer krav på att färre ska försörja fler, vilket ökar trycket både på äldreomsorgen. Antalet yngre prognostiseras minskas men har dels en kortare planeringshorisont är dels beroende på inflyttning och svårare att bedöma. Det ställer krav på en flexibel utbildningsorganisation.

Utbildning

Inom grundskolan ökar behovet av särskilt stöd kontinuerligt, vilket har varit en trend de senaste åren. Det ställer krav på extra resurser, i form av tillkommande personal, anpassningar för elever och kompetensutveckling för personalen, för att ge eleverna förutsättningar att klara grundskolekravet.

Inom vuxenutbildningen har trycket minskat inom SFI (svenska för invandrare) under året, dels har kön till SFI-utbildning försvunnit samtidigt som fler har haft ett arbete. Däremot behöver merparten av individerna som genomfört SFI fortsatt utbildning, endera genom grundvux eller gymnasievux och där volymen av dessa kurser har ökat med 20 procent under året.

”Det är positivt med låg arbetslöshet men innebär utmaningar med kompetensförsörjning”

Antalet barn som föds i Malung-Sälens kommun varierar mellan åren men har minskat något de senaste åren, vilket medför en ständig anpassning av förskolans verksamhet. Anpassningarna ska möta behovet av antal platser för de vårdnadshavare som behöver plats för sina barn på förskolan och förskolorna behöver ha tillgång till kompetent personal. Under de senaste åren har antalet barn i Sälensområdet ökat, vilket medför behov av fler förskoleplatser. Ytterligare en förskoleavdelning har öppnats till år 2023. I övriga delområden i Malung och Lima så har volymen varit relativt stabil, med en liten minskning. Som följd av minskningen planeras stängning av en avdelning under 2024.

Elevantalet inom grundskolan F–9 har varit ganska statisk de senaste åren, med en tendens till liten minskning, där det endast skilt ett par elever mellan åren. Däremot tenderar elevantalet framöver att minska i högre takt. I nuläget är det större kullar i de äldre skolåldrarna medan i de yngre kullarna är det betydligt färre som är på väg in i grundskolan.

Tendensen inom gymnasieskolan har varit att antalet elever på Malung-Sälens gymnasieskola ökat. För år 2023 bryts trenden med en liten minskning av elever. Minskningen beror främst på att andelen elever som väljer att stanna och studera i hemkommunen minskat. Elever från andra kommuner som studerar i Malung-Sälen har också ökat något de senaste åren, vilket främst berott på inriktningen Hockey Academy. Däremot har det under året 2023 inte ökat utan varit oförändrat. Minskningen som finns i yngre åldrarna kommer få genomslag på sökande till gymnasieskolan kommande år. Det blir av vikt att elever väljer att stanna för att studera på kommunens egna gymnasium, likväl som elever från andra kommuner behöver välja att studera i Malung-Sälen, för att bibehålla storleken och programutbudet.

Vård och omsorg

Inom Malung-Sälens kommun har strategin varit att minska antalet särskilda boendeplatser till förmån för trygghetsboende och hemtjänst. Detta sker i kombination med att antalet äldre ökar i kommunen, vilket är i linje med rikets utveckling och kommer att påverka nettokostnadsutvecklingen över kommande tioårsperiod.

Individ- och familjeomsorgen har under året fortsatt att arbeta strukturerat med att minska antalet placeringar, samt att hitta ekonomiskt fördelaktiga placeringar. För befintliga och kommande placeringar behöver arbetet fortsätta, samt att de förebyggande insatserna ökas.

Inom LSS behöver optimering av gruppboenden med antal platser ske, för att nyttja personal-resurserna optimalt. Strategin är att utöka antalet platser per gruppboende från tidigare fyra platser till minst sex eller fler.

Lokaler

Det finns omfattande reinvesterings- och underhållsbehov för många av de kommunala anläggningarna i Malung-Sälens kommun. Lokalförsörjning är cen-

tralt för att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler, optimera användningen och ge förutsättningar verksamheten. Ändamålsenliga lokaler är en förutsättning för att bedriva en effektiv kommunal verksamhet.

Sett ur ett verksamhetsperspektiv finns risken, att om genomförande av beslutade lokalinvesteringar fördröjs, påverkas verksamheterna negativt både dem som verksamheten är till för, och personalens arbetsmiljö men även från aspekten kostnadseffektivitet. Bland annat innebär fördröjning av ombyggnation gruppboende med sex platser (f.d. Snålåsen) dyra enskilda lösningar för socialnämnden. Beslutade investering avseende iordningställande av idrottshall och skollokaler i den så kallade Rosengrensfastigheten försenar möjligheten att frigöra utrymmen i andra skollokaler.

Risker hos koncernbolagen

De avgifter som elnätverksamheten tar ut av sina kunder regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. Föreskrifterna är under bearbetning och det finns en osäkerhetsfaktor att de nya föreskrifterna kommer att påverka framtida intäkter för Malung-Sälens Elnät AB negativt. I koncernens vattenkraftverksamhet finns tekniska risker och osäkerhet i prisutvecklingen som kan komma att påverka bolagets finansiella ställning. Framtida miljöprövning av vattenkraftverksamheten är också en osäkerhetsfaktor som kan komma att påverka verksamheten både tekniskt och finansiellt.

Energibranschen utsätts ständigt för nya regelverk och pålagor från myndigheter. För att uppfylla myndigheternas krav förväntas antal anställda och kostnader öka i framtiden. Som ett led i att uppfylla regelverken blir all personal från 1 januari 2024 anställda i moderbolaget Malung-Sälens Elverk AB, tidigare har all personal varit anställd i Malung-Sälens Elnät AB.

FINANSIELLA RISKER

Kommunens finanspolicy är ett övergripande ramverk som reglerar och styr den finansiella hanteringen inom Malung-Sälens kommun. Koncernen, där kommunen ingår, är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk.

Ränterisk

Per 31 december uppgick kommunkoncernens räntebärande skulder för upplåning till 919 mnkr och den kommunala organisationen till 280 mnkr. Jämfört med år 2022 är det en ökning med 17 procent för kommunkoncernen och 57 procent för den kommunala organisationen. Kommunkoncernen hade per 31 december även utnyttjad checkräkningskredit, klassificerad som kortfristig skuld med 6 mnkr. Upplåningen löper med både fast och rörlig ränta. Den genomsnittliga räntan för kommunkoncernen var 1,90 procent och för den kommunala organisationen 1,89 procent. En ökad ränta med 1 procent skulle innebära ökade lånekostnader med 2,8 mnkr för kommunen och 9 mnkr för kommunkoncernen. Räntebindningen i kommunen var 3,65 år och i kommunkoncernen 2,54 år. Den ge-

"Under de senaste åren har antalet barn i Sälensområdet ökat, vilket medför behov av fler förskoleplatser"

nomsnittliga räntenivån har ökat jämfört med föregående år, likväl som räntekostnaderna. Det förklaras dels av ingående kort räntebindningstid, dels av upplåningstakten som är hänförlig till investeringstakten. Varefter lånen förfaller kommer nya lån till högre ränta än befintliga lån tecknas vilket innebär ökade räntekostnader. Ränterisken är påtaglig och från år 2023 får ränteökningar genomsåg i resultaträkningen, med som följd minskat utrymme för övrigt.

Finansieringsrisk

För att begränsa risken att inte ha tillgång till likvida medel i rätt tid när lån förfaller till betalning gäller att högst 50 procent av lånestocken för den kommunala koncernen får förfalla till betalning inom ett år. Övrig del av lånestocken bör vara fördelad på löptider över tio år. En god betalningsberedskap ska tillförsäkras. Per balansdagen hade 20 procent av kommunens låneskuld en förfallotid inom ett år. För den kommunala koncernen hade 21 procent av lånen en förfallotid inom ett år. Inom ett till tre år förfaller 29 procent för den kommunala koncernen och 32 procent för kommunen. Kapitalbildningen i kommunen var 3,65 år och i kommunkoncernen 2,54 år.

Borgensrisk

Kommunen har gått i borgen med totalt 667 mnkr, varav för de kommunala bolagen med 637 mnkr. Kommunens eget kapital uppgår till 431 mnkr. Kommunens borgensåtagande mot de kommunala bolagen är större än det egna kapitalet. Sannolikheten att kommunen skulle behöva infria borgensåtagandet mot de kommunala bolagen bedöms som liten.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernens pensionsåtagande uppgick till 267 mnkr år 2023, där merparten avsåg den kommunala organisationen. För kommunen uppgick åtagandet till 266 mnkr, vilket innebär att pensionsförpliktelserna har ökat jämfört med föregående år, både för den kommunala koncernen och för kommunen. Ansvarsförbindelsen har minskat, medan avsättning och tryggad pension genom pensionsförsäkring har ökat. Ökningen för avsättningar är hänförlig till intjänad PA-KL. Ansvarsförbindelsen minskar mindre än tidigare prognostiserat, vilket är hänförligt till höga basbeloppsuppräknningar. Däremot är ökningen för pensionsförpliktelse som tryggats genom pensionsförsäkring i enlighet med plan. Inga egna medel, vare sig för kommunkoncernen eller kommunen, är placerade för kommande pensionsutbetalningar. Den förmånsbestämda ålderspensionen för kommunanställda, försäkrad med pensionsförsäkringskapital, uppgår till 55 mnkr per 2023-12-31. Återlånade medel (det vill säga skillnaden mellan förpliktelse och marknadsvärde av förvaltade pensionsmedel) uppgick till 212 mnkr för kommunkoncernen och 211 mnkr för kommunen år 2023. Det är en minskning med 7 mnkr jämfört med föregående år.

Pensionsförpliktelser redovisas sedan år 1998 enligt den så kallade blandmodellen, där pensioner intjänade före år 1998 inte skuldförs, utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgick till 204 mnkr. Intjänande från år 1998 kostnadsförs det år intjänandeåret sker, samt regleras för anställda födda 1986 eller senare kvartalsvis och för övriga anställda halvårsvis.

Pensionsförpliktelse (mnkr)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	16	15	17	16
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	204	209	204	209
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	46	37	46	37
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	-	-	-	-
Summa pensionsförpliktelser	266	261	267	262
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	55	43	55	43
- varav överskottsmedel	0	0	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-	-	-
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	-	-	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	55	43	55	43
Finansiering				
Återlånade medel	211	218	212	219
Konsolideringsgrad	21%	16%	21%	16%

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I Malung-Sälens kommunkoncern finns flera nivåer av politisk styrning som sker genom kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder, samt genom representation i styrelser för de kommunala bolagen. Tjänstemannaorganisationen verkställer uppdrag enligt styrmodell, styrdokument och fattade beslut.

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och politikerna i kommunfullmäktige har det högsta ansvaret för den kommunala verksamheten. Kommunfullmäktige fastställer kommunens visioner, lagstadgade planer, policys och föreskrifter. De beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och utvärdering. Det inbegriper ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi, för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Politikerna i kommunstyrelsen planerar, leder och samordnar kommunens verksamhet och ekonomi.

Kommunens nämnder och de kommunala bolagens styrelser ansvarar för att respektive verksamhet utvecklas, följer lagar och riktlinjer, samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås.

Styrmodell

Malung-Sälens kommuns styrmodell utgår från mål- och resultatstyrning. I kommunfullmäktiges beslut beskrivs principerna för styrningen och hur styrkedjan ska hållas samman. Kommunstyrelsen utarbetar årligen anvisningar för att konkretisera arbetet med planerings- och uppföljningsprocesserna, inklusive tidsangivelser för de aktiviteter i styrmodellen, som kommunfullmäktige beslutat om. Styrmodellen finns att ta del av på *kommunens hemsida*, malung-salen.se/kommun och *politik/dokument/planer och styrdokument/styrmodell*

Kommunfullmäktiges verksamhetsplan omfattar för verksamhetsåret "Målbild 2023" med tre målområden. När det gäller finansiella mål har dessa konkretiserats med ett övergripande finansiellt mål, samt preciserade indikatorer och mål. Från år 2024 kommer "Målbild 2027" att gälla.

Nämnderna har utarbetat nämndplaner med verksamhetsmål utifrån respektive uppdrag och målbild 2023. För alla verksamhetsmål på nämnd- och fullmäktigenivå ska det finnas indikatorer med mål för att kunna följa upp verksamheternas resultat.

I möjligaste mån används mått som medger jämförelser med andra kommuner. För de mått eller indikatorer som inte är jämförbara med andra kommuner, sker jämförelse med kommunens egna resultat och fastställda målnivåer.

STYRMODELL

Vision och strategier

Verksamhetsplan och budgetramar

Nämndplaner och -budgetar

Uppdrag till förvaltningarna

Planeringsprocessen för den kommunala organisationen

Kommunstyrelsen fastställer årligen detaljerade anvisningar för planeringsprocessen, det vill säga budgetarbetet. Planeringsprocessen inleddes inför år 2023 med att kommunstyrelsen fastställde budgetförutsättningar, inklusive uppräknings för driframar. Budgetförutsättningar utgick från SKRs prognosunderlag för kommunalskatt och generella statsbidrag för planperioden, samt kommunstyrelsens bedömning om befolkningsutveckling. Budgetförutsättningarna distribuerades till övriga nämnder som fick redovisa konsekvenser från givna förutsättningar. Redovisningen av konsekvenser och behov gjordes inför budgetår 2023 till BAS-gruppen (budget, ansvar och samverkan) vid budgetdialogen. BAS-gruppen bestod av kommunstyrelsens ordinarie ledamöter, ordförande och vice ordförande i nämnderna, samt

kommunens ledningsgrupp. I ledningsgruppen ingår förvaltningscheferna, kommunikationschef, ekonomischef, personalchef, it-chef, kanslichef och chef för service- och teknik. Utifrån nämndernas redovisning med eventuellt äskande och behov, samt uppdaterade uppgifter om skatteintäkter och statsbidrag, bereddes vid budgetdialogen, förslag till drift- och investeringsramar. Förslag till verksamhetsplan presenterades för kommunstyrelsens beslut som förslag till kommunfullmäktige. Verksamhetsplan och budget omfattar fyra år. Inför budgetår 2024 valde den styrande majoriteten att inte bjuda in BAS-gruppen i tidigare konstellation. Budgetdialog genomfördes med majoritetens ordförandegrupp. Till budgetår 2025 har kommunstyrelsen beslutat om budgetdialog där majoritetens ordförandegrupp, samtliga kommunstyrelsens ledamöter och upp till två politiker från partier utan representation i kommunstyrelsen bjuds in till budgetdialog där förvaltningschefer kommer presentera budgetkonsekvenser utifrån av kommunstyrelsen antagna budgetförutsättningar 2025–2028.

Uppföljningsprocessen kommunala koncernen

Kommunstyrelsen fastställer årligen detaljerade anvisningar för uppföljningsprocessen för den kommunala organisationen, där rapportering från de kommunala bolagen inkluderas. För år 2023 omfattade anvisningarna uppföljning med helårsprognos

per mars, april, augusti och oktober. Per april upprättades så kallad förstärkt prognos för den kommunala koncernen med helårsprognos och redogörelse för perioden som gått. Delårsbokslut och delårsrapport för den kommunala koncernen upprättades per augusti. För delårsrapport och årsredovisning upprättas, inför respektive rapporttillfälle, särskilt detaljerade anvisningar som distribueras till förvaltningarna och bolagen. Nämnder och de kommunala bolagen lämnar årsberättelse respektive verksamhetsberättelse med redovisning av årets utfall som underlag till kommunens årsredovisning. Årsredovisningen fastställs i april påföljande år. Nämndens årsberättelse är dels underlag till årsredovisningen, dels nämndens redogörelse och uppföljning av verksamhetsåret avseende ekonomisk ställning, måluppföljning, väsentliga händelser och förväntad utveckling. Nämndernas årsberättelse lämnas till fullmäktige att ta del av i anslutning till ansvarsprövning och godkännande av årsredovisning.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt av de kommunala bolagen har fullgjorts, bland annat genom att, Malung-Sälens Elverkskoncernen, Malungshem AB, Malung-Sälen Turism AB och Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB har redovisat sin verksamhet vid minst ett tillfälle vid kommunfullmäktigesammanträde under året.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin anges finansiella mål och för verksamheten anges verksamhetsmål.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-06-17, § 51 om mål och strategier för år 2019–2023. I beslutet gavs nämnderna i uppdrag att, i samband med upprättande av årliga detaljbudgetar, redovisa respektive nämnds bidrag till kommunfullmäktiges måluppfyllelse. Samtliga nämnder har till år 2023 beslutat om nämndplan med nämndspecifika indikatorer som syftar till att bidra till att verksamhetsmålen uppnås i "Målbild 2023". Nämndernas redovisning av måluppfyllnad görs separat i respektive nämnds årsberättelse. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det övergripande målet att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar, medan de finansiella målen även omfattar den kommunala koncernen.

Malung-Sälens kommun har som ägare till de kommunala bolagen, även gett dem i uppdrag att de ska arbeta för att bidra till målbild 2023.

För Malung-Sälens Elverk AB har Malung-Sä-

lens kommun i ägardirektivet formulerat mål och grundkrav kring soliditet och aktieutdelning. Soliditetsmåttets mål har uppfyllts, dock har utdelningen varit något under grundkravet.

Malungshem AB har arbetat för att behålla en stabil ekonomi men samtidigt prioritera underhåll av fastigheterna för ett långsiktigt, hållbart och attraktivt boenden i hela kommunen. Bolaget har även utrett möjligheter att bygga nya bostäder för att möjliggöra ökad inflyttning till kommunen.

Malung-Sälen Turism AB har uppnått det ekonomiska målet för bolaget.

Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB har under året, i enlighet med ägardirektivet, samverkat med kommunen och koncernbolagen för att vara en aktiv part i planerandet och utbyggnaden av den kommunala infrastrukturen och att genomföra bolagets del i den kommunala VA-planen, respektive avfallsplanen med strävan att bidra till målbild 2023. Bolaget uppfyller självkostnadsprincipen och uppfyller kraven på långsiktig ekonomisk planering och styrka. Årlig översyn av taxor sker.

Målbild 2023 innehåller följande övergripande målområden:

- Malung-Sälen är en hållbar tillväxtkommun. Vi är en internationell destination med kända evenemang och ett rikt kultur- och fritidsliv. Vi erbjuder bra kommunal service, ett varierat och attraktivt boende, samt goda livsmiljöer.
- Vi värnar det traditionella och välkomnar utveckling. Vi har ett

livskraftigt näringsliv, som bidrar till bygdens utveckling och långsiktiga konkurrenskraft.

- Hos oss kan boende, besökare och företagare förverkliga sina livsdrömmar. Vi uppmuntrar till dialog och ett gott samspel. Av vår omvärld uppfattas vi som handlingskraftiga och effektiva.

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Uppföljningen av god ekonomisk hushållning görs genom uppföljning av fullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmål. För det övergripande finansiella målet och varje verksamhetsmål finns en eller flera indikatorer med tillhörande mål (nivå att nå). I måluppföljningen redovisas årets utfall med färgskala grön, gult, rött eller svart för varje indikator. Grönt innebär att indikatorns mål uppnåtts, gult att indikatorns mål delvis uppnåtts och rött att indikatorns mål inte uppnåtts. Svart innebär att utfall saknas eller att mätning ej gjorts. Grönt motsvarar mer än 100 procents uppfyllelse, gult motsvarar 80–99 procents uppfyllelse, medan rött motsvarar 0–79 procents uppfylld. Respektive övergripande finansiella mål och verksamhetsmål bedöms enligt motsvarande skala uppfyllt, delvis uppfyllt och ej uppfyllt med utgångspunkt av dess indikatorer.

● Målet helt uppfyllt

◆ Målet delvis uppfyllt

■ Målet ej uppfyllt

■ Utfall saknas, bedömning kan ej göras

Finansiella mål

I målområde "Malung-Sälen är en hållbar tillväxtkommun. Vi är en internationell destination med kända evenemang, och ett rikt kultur- och fritidsliv. Vi erbjuder bra kommunal service, ett varierat och attraktivt boende samt goda livsmiljöer" följs finansiella mål med indikatorer upp genom "kommunfullmäktiges fastställda finansiella mål". Verksamhetsmålet omfattar fem indikatorer fastställda i "Verksamhetsplan och Budget 2023–2026". För att uppnå fullmäktiges finansiella mål behöver årets resultat redovisa ett överskott (plus), vilket bland annat är beroende av att nämnderna sammantaget klarar att genomföra verksamheten inom tilldelade driftamar.

Finansiellt mål	Indikator	Mål	Utfall 2023	Utfall 2022
Kommunfullmäktiges fastställda finansiella mål ◆	Årets resultat, för kommunen i andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, %	> 2	0 ■	3
	Kommunens lånetak, kr/inv	< 38 000	27 266 ●	17 328
	Kommunkoncernens lånetak, kr/inv	< 115 000	89 581 ●	76 524
	Soliditet inklusive pensionsåtagande, kommunen, %	> 15	24 ●	27
	Soliditet inklusive pensionsåtagande, kommunkoncernen, %	> 25	31 ●	31

● Målet helt uppfyllt

◆ Målet delvis uppfyllt

■ Målet ej uppfyllt

■ Utfall saknas, bedömning kan ej göras

Ur ett finansiellt perspektiv uppfylls inte god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen och kommunen. Måluppfyllelsen är delvis uppnådd i och med att enbart fyra av fem indikatorer uppnås.

Årets resultat i andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 0 procent, vilket är ett lägre utfall än målnivån, men i bättre än prognostiserat utfall per delårsbokslutet. Årets utfall är lägre än år 2022, vilket främst beror av att kostnaderna ökar mer än intäkterna. Den allmänna prisutvecklingen med rådande omvärldsläge, inflation etcetera har bidragit till högre priser på el, drivmedel, livsmedel, varor och tjänster samtidigt som utmaningen att bemanna innebär höga personalkostnader. Nytt pensionsavtal för anställda har även påverkat personalkostnaderna. Indikatorn årets resultat uppfylls inte.

Kommunens och kommunkoncernens lånetak visar båda på ett lägre utfall än deras respektive målnivå för år 2023. Låneskulden har ökat med 102 mnkr för kommunen och 134 mnkr för kom-

munkoncernen. Inom målnivån finns utrymme för tillkommande lån motsvarande 100 mnkr för kommunen och 260 mnkr för kommunkoncernen. För kommande år förväntas lån i kronor per invånare successivt öka, som ett resultat av omfattande investeringar som behöver lånefinansieras. Befolkningsökningen per 31 december, med 2 personer, har påverkat utfallet marginellt positivt. Indikatorerna lånetak uppfylls.

Kommunens soliditet inklusive pensionsåtagande har minskat jämfört med föregående år, vilket är en effekt av årets resultat, samtidigt som balansomslutningen ökat mer. Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsåtagande är oförändrad. Inom tillgångarna ökar främst anläggningstillgångarna som ett resultat av pågående investeringstakt. Inom fordringar har banksaldo minskat samtidigt som skulderna har ökat. Indikatorerna soliditet inklusive pensionsåtagande uppfylls.

Verksamhetsmål

Med syftet att uppnå en god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv har kommunfullmäktige fattat beslut om tre

målområden med tio verksamhetsmål och tillhörande indikatorer. Varje indikator har ett mål som ska uppnås för att den ska anses vara uppfylld.

Malung-Sälen är en hållbar tillväxtkommun

Verksamhetsmål	Indikator	Mål	Utfall 2023	Utfall 2022
Topp 100 i Svenskt näringslivs ranking	Svenskt näringslivs ranking	<100	71 ●	79
	Andel som svarat att flera bostäder behövs, %	Minska	56 ●	59
	Andel som svarar att förbättrad lokal infrastruktur behövs, %	Minska	- ■	50
	Hushåll med tillgång till eller möjlighet att ansluta till bredband om minst 1 Gbit/s, %	>95	98,1 ●	94,3
Högre medelvärde i nöjd kundindex än genomsnittet i Sveriges kommuner och regioners (SKR) Insiktsmätning	Agenda 2030: Företagsklimat enl. ÖJ (insikt) – Totalt, NKI	I nivå med liknande kommuner	Publ v 17 år 2024 ■	83
Årlig ökning av internationella besökare	Antal utländska gästnätter, %	>8	Publ juni år 2024 ■	11,9
Mark- och planberedskap för minst 50 000 m ² företags-etableringar och för 100 bostäder	Byggbar mark för företagsetableringar i antagna detaljplaner, m ²	>50 000	190 000 ●	187 000
	Bygg rätt för bostäder på kommunal mark i antagna detaljplaner, antal	>100	204 ●	200
Årlig gränsöverskridande utbyte kring bl. a. demokrati-frågor, UF och kultur/fritid	Antal genomförda demokratiaktiviteter per år, antal	≥3	3 ●	2,5
	Ökat antal företag inom ramen för Ung Företagsamhet, UF antal	Öka	18 ●	15

Utveckling och långsiktig konkurrenskraft

Verksamhetsmål	Indikator	Mål	Utfall 2023	Utfall 2022
Tillgång till arbetskraft med relevant kompetens	KKIK: Lärare med pedagogisk högkoleexamen i grundskola åk 1-9, lägenkommun, %	Öka	70,2 ◆	73,5
	Årlig övergripande kompetenskartläggning		Genomförd ●	Genomförd
	KKIK: Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), %	≥55	Publ v 22 år 2024 ■	10
	Sjukfrånvaro, %	Minska	7,2 ●	8,1
Etablerade och aktiva mötesplatser mellan skola och arbetsmarknad i syfte att förbättra matchningen	Lokala företagsmässor i grundskolan, antal	≥1	1 ●	1
Ökande andel med fullständiga betyg i grundskolan och gymnasieskolan och andel som läser vidare	Agenda 2030: Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, %	Öka	83,8 ◆	91,5
	Agenda 2030: Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, %	Öka	73,3 ●	67,7

● Målet helt uppfyllt ◆ Målet delvis uppfyllt ■ Målet ej uppfyllt ■ Utfall saknas, bedömning kan ej göras

Ur ett verksamhetsperspektiv uppfylls inte god ekonomisk hushållning. Måluppfyllelsen har dock förbättrats jämfört med föregående år och en högre måluppfyllelse har uppnåtts. Fem av tio verksamhetsmål uppfylls, tre av verksamhetsmålen uppfylls delvis. Två av verksamhetsmålen saknar utfall och kan därför inte bedömas. Av indikatorerna uppfylls totalt fjorton stycken, sex uppfylls delvis, medan fem inte mätts eller att utfall ej finns att tillgå vid årsredovisningens upprättande.

Vid upprättande av årsredovisning föregående år identifierades att det finns indikatorer som inte kommer kunna följas upp vid årsredovisning 2023. Inget arbete har prioriterats för att revidera dessa under 2023 utan fokus lagts på kommande målbild, "Målbild 2027", och den kommer att kunna följas upp i kommande årsredovisningar.

Inom målområde *hållbar tillväxtkommun* har Malung-Sälen jämfört med föregående

år förbättrat sig i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet och klättrat ytterligare 8 placeringar. År 2018 låg kommunen på plats 256 och i år på plats 71 i näringslivsklimatet. Jämfört med föregående år syns de största förbättringarna i det sammanfattande omdömet och kommunpolitikernas attityder. Andelen som svarar att fler bostäder behövs når uppsatt mål för 2023. När det gäller indikatorn andel som svarar att förbättrad lokal infrastruktur behövs

Boende, besökare och företagare förverkligar sina livsdrömmar

Verksamhetsmål	Indikator	Mål	Utfall 2023	Utfall 2022
Forum för strukturerade dialoger med medborgare, ungdomar och näringsliv ●	Dialoger med näringsliv, antal	≥10	10 ●	20
	Dialoger med samverkansorgan, antal	≥12	12 ●	12
	Utbildning av räddningstjänstens organisation och brandsläckningsteknik för åk 9, antal	≥1	- ■	80
	Ungdomar ges en väg in till arbetslivet	Årligt beslut om garanti till sommarjobb	44 ●	Ja
Förbättrad service, tillgänglighet och bemötande ◆	Agenda 2030: Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, %	≥31	25 ◆	24
	KKIK: Andel som får svar på e-post inom en dag, %	≥85	83 ◆	69
	KKIK: Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, %	≥60	59 ◆	54
	KKIK: Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng, %	≥88	82 ◆	82

● Målet helt uppfyllt ◆ Målet delvis uppfyllt ■ Målet ej uppfyllt ■ Utfall saknas, bedömning kan ej göras

finns inget utfall för 2023. Svenskt Näringsliv har för 2023 gjort om frågeformuläret och bland annat har denna fråga utgått.

Hushåll med tillgång till eller möjlighet att ansluta till till bredband om minst 1 Gbit uppgick år 2023 till 98 procent. Det är en förbättring med närmare 4 procentenheter jämfört med år 2022. Det pågår ett kontinuerligt arbete för att möjliggöra att fler kan ansluta sig. Under 2022 beviljade Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) bidrag för utbyggnad av ortssammanbindande stamfiber Sillerö till Tyngsjö och utbyggnaden har pågått under 2023.

Agenda 2030-målet företagsklimatet NKI (nöjd kund index) mäts under hela 2023 och kommer presenteras i april 2024. Uppnådd nivå är inte känt vid årsredovisningens fastställande. Uppgifter om andelen utländska gästnätter presenteras i juni 2024 uppgift om utfall kan inte redogöras för i årsredovisningen.

Mark- och planberedskap finns för mer än 50 000 kvadratmeter och även byggrätt för bostäder på kommunal mark i antagna detaljplaner, innebärande att båda indikatorerna och verksamhetsmålet uppnås. Verksamhetsmålet bidrar därmed till förutsättningar för företagsetableringar och bostäder.

Antal genomförda demokratiaktiviteter uppgår till tre och antalet UF-företag är 18 läsåret 2023/2024. Inom indikatorn demokratiaktivitet har bland annat ingått framtagande av "Målbild 2027", workshop i samband med framtagande av ny översiktsplan samt deltagande vid Malungs gatufestival. Vid målbilds- och workshop för översiktsplan deltog förutom representanter från kommunkoncernen (förtroendevalda och tjänstepersoner) representanter från näringslivet, ungdomsrådet och pensionsorganisationer. Valnämnden fick under 2023 ett utökat demokratiuppdrag under år när val inte genomförs. Den första demokratiaktiviteten genomfördes under gatufestivalen i Malung i slutet av augusti. Delar av valnämnden fanns på plats i Grönlandsparken där allmänheten kom för att ta del av information om bland annat demokratiprocessen, kommunens politiska beslutsprocess och information om hur man kan lämna in synpunkter till kommunen. Niondeklassarna från centralskolan (årskurs 9 vårtermin och årskurs 9 hösttermin) och Ungärde skola (årskurs 9 hösttermin) genomförde studieresa till Auschwitz, delfinansierat av kommunstyrelsen.

Inom målområde *utveckling och långsiktig konkurrenskraft* uppgick andelen lärare med "pedagogisk högskoleexamen grundskola" till 70,2 procent år 2023, vilket var en minskning från året innan.

Årlig övergripande kartläggning har gjorts partsgemensamt med fackliga organisationer. Genomförd övergripande kartläggning syftar till att strategiskt se över tillgänglig kompetens, men även beskriva framtida behov av kompetens inom organisationen. Arbetet görs partsgemensamt genom värdering och analys av samtliga yrkesområden. Kartläggningarna syftar till sammanhållen lönebildning, gemensamma lönestrategier, kompetensplanering och således långsiktigt klara verksamheternas mål och krav. Arbeta med strategisk kompetensförsörjningsplan pågår men är inte klart. Planen görs övergripande tillsammans med Älvdalens och Härjedalens kommuner. Fyra områden är identifierade avseende bristyrkes och strategiska satsningar som följs upp årligen. På övergripande plan kvarstår en del arbete innan plan för strategisk kompetensförsörjning är klar. Indikatorn uppnås för året.

För "lämnat etableringsuppdrag och börjat arbeta eller studera" kommer resultat presenteras vecka 22 år 2024. År 2022 nådde Malung-Sälen 10 procent, vilket var en försämring jämfört med året innan och långt från att nå målet.

Sjukfrånvaron har jämfört med föregående år minskat till 7,2 procent. Förbättringen av utfall förklaras delvis av att i 2022 års utfall påverkades sjukfrånvaron av smittspridning Covid-19 i kommunen.

Indikatorn lokala företagsmässor i grundskolan uppfylls genom att elever deltagit i företagsmäsas. "Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun" har försämrats till 83,8 procent, vilket var en minskning med närmare åtta procentenheter jämfört med år 2022. Däremot har "gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun" ökat med närmare sex procentenheter till 73,3 procent. När det gäller båda dessa indikatorer bör beaktas att dessa har hög känslighet och kan variera kraftigt mellan åren, på grund av att det är cirka 100 elever per årskull och att varje årskull har olika förutsättningar.

Inom målområde *boende, besökare och företagare förverkligar sina livsdrömmar* har dialoger med näringslivet har skett i många former. Under året deltog kommunen vid företagsmässor i Malung

och Sälen. Ett flertal dialogmöten har hållits bland annat företagarkonferens där kommunrepresentanter från både kommunen och dess koncernbolag deltagit, samt 2030-möte med Destination Sälenfjällens medlemsföretag. Ett flertal möten har hållits med Företagarna Malung-Lima-Sälen. Kommunstyrelsens ordförande tillsammans med kommunikationschefen har löpande genomfört företagsbesök som också återberättas på kommunens hemsida, Instagram och Facebook.

Dialoger med samverkansorgan har genomförts och utfallet motsvarar målet. Samverkansorgan har bedrivits genom pensionärsråd, brukarråd och tillgänglighetsråd enligt plan. Anhörigstödare har erbjudits enskilda stödsamtal och/eller samtal i grupp.

Indikatorn att utbilda elever räddningstjänstens organisation och brandsläckningsteknik för årskurs 9 har inte uppnåtts. Ingen utbildning av årskurs 9 har skett under år 2023. Utbildningsinsatsen är omgjord från utbildning av niondeklassare till att ha utbildning av årskurs 2, 5 och 7 istället. Motivet är att elever ska få kunskap om brand och olyckor vid ett så tidigt skede som möjligt. Indikatorn uppfylls

därför inte utifrån fullmäktiges beslutade indikator, men ny inriktning på utbildningsinsatserna förväntas ge positiva effekter.

Under sommaren 2023 erbjöd Malung-Sälens kommun ungdomar feriearbete. I stor utsträckning erbjöds interna feriearbeten vilket sett över tid är en viktig åtgärd för att arbeta med strategisk kompetensförsörjning.

Ekologiska livsmedel når inte målet, då andelen uppgår till 25 procent, vilket dock är en ökning med 1 procentenhet från 2022. Kostenheten har aktivt arbetat för att öka inköpen av ekologiska livsmedel.

När det gäller förbättrad service, tillgänglighet och bemötande, har servicemätning genomförts inom tre områden under hösten. Jämfört med år 2022 har utfallet förbättrats för e-postsvar inom dag och för kontakt via telefon som får svar på en enkel fråga. Gällande indikatorn gott bemötande vid kontakt med kommunen är utfallet på samma nivå som år 2022. Ingen av indikatorerna når däremot målnivå. Målet har endast delvis uppnåtts gällande förbättrad service, tillgänglighet och bemötande även om förbättring skett jämfört året innan.

Utvärdering resultat och ekonomisk ställning

Intäkter och kostnader (mnkr)	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	225	213	582	552
Verksamhetens kostnader	-1 024	-953	-1 326	-1 235
Verksamhetens nettokostnader	-799	-740	-744	-683
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	782	747	782	747
Finansnetto	17	19	6	6
Periodens resultat	0	26	44	70

Kommunens resultat uppgår till minus 0,2 mnkr för år 2023 och kommunkoncernens resultat uppgår till plus 44 mnkr. Kommunkoncernens positiva resultat beror på att Malung-Sälens Elverkskoncernen har ett starkt resultat, och bidrar med 59 mnkr. Övriga bolag redovisar utfall inom +/- 1 mnkr. Det negativa utfallet, för kommunen, är 2,4 mnkr sämre än budgeterade 2 mnkr. Högre nettokostnader, än budgeterat, i verksamheterna mildras av bättre utfall från skatteintäkter och generella statsbidrag än budgeterat. Även bättre utfall från finansnettot bidrar till att balansera att inte resultatet på sista raden inte är än mer minus. Nämndernas nettokostnader visar sammantaget ett överdrag med 30 mnkr jämfört med nettokostnadsbudget. Överdraget förklaras av högt prisläge efter

den inflation som varit, samt ökade personalkostnader inklusive pensionskostnader samtidigt som intäkterna inte ökat i motsvarande takt.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har, för kommunen, ökat med 12 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar 4 procents ökning. Inom verksamhetens intäkter har taxor och avgifter, hyror och arrenden, exploateringsintäkter samt verksamhet och konsulttjänster ökat jämfört med föregående år, medan intäkter från bidrag minskat. Ökade intäkter från fjärrvärme och omsorgsavgifter bidrar främst till ökningen inom taxor och avgifter. Exploateringsintäkternas ökning beror på genomförd försäljning

*”Prisökningarna
i rådande
omvärldsläge
samt nytt
pensionsavtal
förklarar ökade
kostnader”*

av mark i Sälen för kommande polisstation. Försäljning av verksamhet och konsulttjänster beror på högre ersättning från interkommunala ersättningar (gymnasiet) och ökad försäljning av koncernintern försäljning IT-tjänster. Bidragsintäkter från staten har minskat, framförallt bidrag från Socialstyrelsen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samtidigt som övriga riktade statliga bidrag har ökat, bland annat för naturvård/sanering. I årets utfall ingår engångspost bidrag/kostnadsersättning el-stöd med 4,7 mnkr. För jämförelse ingick i 2022 års utfall engångsersättning för sjuklöner med 4 mnkr.

Verksamhetens intäkter för den kommunala koncernen har ökat med 30 mnkr. Försäljningsintäkter har minskat med 18 mnkr medan taxor och avgifter har ökat med 30 mnkr. Hyror och arrenden respektive verksamhet och konsulttjänster har ökat med vardera 6 mnkr. Bidrag och kostnadsersättningar har minskat trots under året erhållet el-stöd.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader för kommunen ökade med totalt 71 mnkr, jämfört med år 2022, vilket motsvarar en ökning på 7 procent. Inom verksamhetens kostnader har lämnade bidrag, inköp av material och varor samt övriga verksamhetskostnader minskat jämfört med föregående år, medan övriga kostnadsslag ökat. Personalkostnaderna har ökat med 5 procent vilket är en effekt av sedvanliga löneökningar, utmaningarna att bemanna inom vissa verksamheter samt individuella överenskommelser om pension och avslut av tjänst. Pensionskostnaderna har ökat med 47 procent vilket främst förklaras av nytt pensionsavtal för anställda som gäller från 2023-01-01. Kostnader för lämnade bidrag minskade jämfört föregående år med anledning av att 2022 betalades bidrag för fiberdragning med 8 mnkr. Köp av huvudverksamhet ökade för året med 23 procent där köp från privata företag ökade med 5 mnkr, köp från regioner 6 mnkr och köp från föreningar och stiftelser med 3 mnkr. Lokal- och övriga fastighetskostnader ökade med 5 procent där ökade hyreskostnader och fasta bränslen delvis balanseras av lägre kostnader för el med anledning av nytt avtal. Köp av tjänster hade motsvarande procentuella ökning som lokalkostnader vilket hänförs till ökade köp av administrativa tjänster, bland annat IT-åtgärder. Tillfälligt inhyrd personal är på motsvarande nivå som året innan. Övriga verksamhetskostnader minskade vilket hänförs till att år 2022 ingick kostnad för försäljning av fordon samt anslutningsavgifter. Vidare minskar utfallet för leasing i och med ändrad redovisningsprincip inom övriga verksamhetskostnader.

Verksamhetens kostnader för den kommunala koncernen har ökat med 81 mnkr, där ökningen främst är hänförlig till högre personalkostnader inklusive pensionskostnader samt köp av huvudverksamhet. Även köp av material och varor har ökat jämfört med året innan. Prisökningarna i rådande omvärldsläge förklarar ökade kostnader samt nytt

pensionsavtal för den kommunala organisationen. Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader har minskat jämfört med året före där Vamas lägre kostnader bidrar främst till minskningen.

Avskrivningar för kommunen och kommunkoncernen har ökat jämfört med år 2022. För kommunen ökar, fortsatt, främst avskrivningar för maskiner och inventarier, vilket även var mer än budget. Det beror på att fordon anskaffade genom finansiell leasing redovisas som materiell anläggningstillgång från år 2022. Leasingkostnaderna jämfört med budget och tidigare års principer har däremot minskat. För den kommunala koncernen får detta även påverkan och även investeringstakten får genomslag i utfallet för avskrivningarna. Avskrivningarna kommer framgent fortsätta att öka i och med planerade investeringar. I årets utfall ingår dessutom nedskrivning av fastighet (f.d. Skinnarbadet) med 3 mnkr. Inom kommunkoncernen ökar både avskrivningar för mark, byggnader och tekniska anläggningar samt maskiner och inventarier.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar ett positivt utfall jämfört med budget motsvarande 21 mnkr. Den positiva avvikelser förklaras främst av positiva slutavräkningar för kommunalskatteintäkter åren 2022 och 2023, samt av bättre utfall från inkomstutjämningen och regleringsbidraget, samtidigt som övriga generella statsbidrag från staten har ett lägre utfall än budgeterat. Jämfört med föregående år ökar skatteintäkterna med 31 mnkr och intäkter från generella statsbidrag och utjämning med 3 mnkr.

Finansnetto

Finansnettot har ett utfall 2 mnkr lägre jämfört föregående år för den kommunala organisationen, medan utfallet är i nivå med året före för kommunkoncernen.

Finansiella intäkter för kommunen har ett högre utfall, jämfört med år 2022, vilket främst beror ränteintäkter på likvida medel. Finansiella kostnader har ett högre utfall med 5 mnkr jämfört med föregående år vilket förklaras av upptagna nya lån samt att gamla lån omsatts till högre ränta än tidigare.

Finansiella intäkter för den kommunala koncernen har ett högre utfall, jämfört med år 2022, med anledning av högre utfall utdelning från aktier och andelar samt ränteintäkter. Finansiella kostnaders ökning förklaras av ökade räntekostnader för lån, dels höjda rörliga räntor, dels har nya lån tagits upp till högre ränta. Även finansiell kostnad för pensionsavsättning har ett högre utfall jämfört året innan.

Finansiell analys

Modell för finansiell analys

Malung-Sälens kommun använder sig av en ekonomisk analysmodell som omfattar fyra aspekter av kommunens ekonomi. Syftet med analysen är att tydliggöra existerande eller potentiella styrkor och svagheter avseende ekonomin i Malung-Sälens kommun. Analysen bidrar även med information som kan användas vid en bedömning av i vilken utsträckning kommunen uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning och utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

Aspekterna i analysen är; det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden, samt kontrollen över den ekonomiska utvecklingen. Varje aspekt analyseras med hjälp av ett antal nyckeltal som har till uppgift att belysa ställning och utveckling.

Resultat

Periodens resultat och dess orsaker analyseras. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller tendenser åt det hållet, är en signal som varnar för att en urholkning sker av den finansiella motståndskraften. Inom denna aspekt analyseras även nivån på investeringskostnaderna och dess utveckling.

Kapacitet

Den andra aspekten benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen/kommunkoncernen för konjunktursvingningar och perioder med nedgångar i ekonomin.

Risk

Med den tredje aspekten risk avses hur kommunen/kommunkoncernen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innebär att kommunen/kommunkoncernen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta ekonomiska problem. Här beskrivs även kommunens pensionskuld.

Kontroll

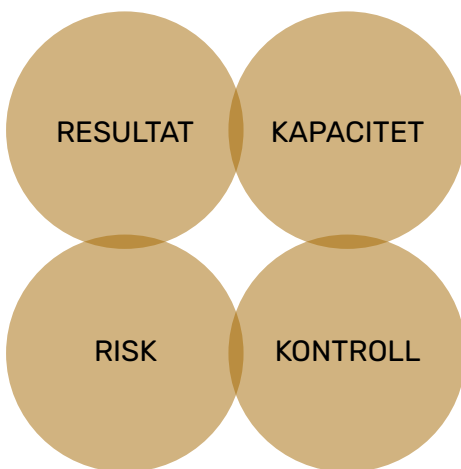
Med aspekten kontroll avses avslutningsvis hur upprättade ekonomiska målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget ger bra förutsättningar för att kunna uppnå god ekonomisk hushållning. Risk och kontroll hänger samman på så vis att båda visar på förmågan att hantera problematiska situationer.

”Syftet med analysen är att tydliggöra existerande eller potentiella styrkor och svagheter avseende ekonomin”

RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

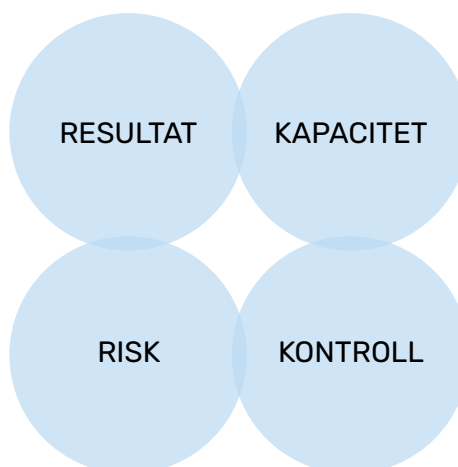
Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

Nyckeltal vid bedömning av de fyra aspekterna

Nettokostnadsandel
Självfinansieringsgrad
Investeringsrelaterade mått
Årets resultat

Soliditet
Skuldsättningsgrad
Kommunalskatt

Likviditetsmått
Finansiella nettotillgångar
Valuta och ränterisk
Totala pensionskulderna
Borgensåtagande

Budgetföljsamhet
Prognossäkerhet

Finansiell analys – den kommunala organisationen

Resultat

Utveckling av intäkter och kostnader (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	225	213	209	197	209
Verksamhetens kostnader	-1 024	-953	-885	-863	-847
Verksamhetens nettokostnader	-799	-740	-676	-666	-638
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	782	747	728	685	658
Finansnetto	17	19	13	28	12
Periodens resultat	0	26	65	47	32
Antal invånare	10 260	10 258	10 218	10 177	10 138
Nettokostnad/invånare (kr)	77 861	72 125	66 157	65 422	62 901
Skatteintäkt/invånare (kr)	76 220	72 830	71 272	67 328	64 864

Nettokostnad

För en sund ekonomi och god ekonomisk hushållning behöver skatteintäkterna, inklusive generella statsbidrag och utjämning, helst öka mer, men minst vara på samma nivå som nettokostnadsökningen. Utvecklingen av nettokostnaderna i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är därmed ett väsentligt mått att analysera. Nettokostnader är summan av verksamhetens intäkter minskat med verksamhetens kostnader och avskrivningar.

Skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning ökade med 35 mnkr eller 4,7 procent mellan år 2023 och år 2022. År 2022 var motsvarande ökning 2,6 procent, det vill säga 19 mnkr. Den högre ökningstakten år 2023 förklaras av högre intäktsökning från kommunalskatteintäkter, trots lägre utfall från slutavräkningar samtidigt

som generella statsbidrag till 2022 minskade för att öka igen 2023. När det gäller kommunalskatteintäkter har skattekraften ökat med 5,3 procent jämfört med 2022 och jämfört med tioårsnittet 3,1 procent. Skattekraften är beräknat skatteunderlag i kronor per invånare vid taxeringsårets ingång.

För tioårsperioden 2014-2023 är den genomsnittliga ökningen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning 3,4 procent. Det innebär att utvecklingen 2023 är högre snittet, vilket är positivt. Även jämfört femårsnittet är årets utveckling högre.

Verksamhetens nettokostnader ökade med 59 mnkr eller 8,0 procent från år 2023 till år 2022. Föregående år var motsvarande ökning 9,4 procent eller 64 mnkr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning hade därmed en lägre ökningstakt än nettokostnaderna år 2023, vilket

även var fallet föregående år. Däremot har nettokostnadsutvecklingen dämpats och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat mer, vilket utjämnar gapet. Exkluderas jämförelsestörande poster har nettokostnaderna ökat med 58 mnkr eller 7,9 procent, jämfört med år 2022. Föregående år ökade nettokostnaderna, exkluderat jämförelsestörande poster, med 68 mnkr eller 9,3 procent.

Trenden mellan åren 2017 till 2021 har varit att skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning haft en högre ökningstakt än nettokostnaderna. År 2022 bröts trenden som har fortsatt 2023 där nettokostnaderna ökar mer. Det är en signal att vidta åtgärder för att fortsatt bibehålla en ekonomi i balans.

Nettokostnad per invånare

Malung-Sälens kommun har historiskt en högre nettokostnad än länet, riket, samt jämfört landsbygdskommuner med besöksnäring. Under år 2019 hade Malung-Sälen en lägre ökningstakt mot jämförelsegrupperna, år 2020 var ökningstakten högre, för att återigen år 2021 visa en lägre ökningstakt mot jämförelsegrupperna. Av de preliminära uppgifter som finns vid årsredovisningens upprättande ökar nettokostnaderna mer i Malung-Sälens kommun år 2023 jämfört med länet, riket, samt landsbygdskommuner med besöksnäring. Definitiv nettokostnadsutveckling är 77 861 kronor per invånare, medan uppgifterna i diagrammet omfattar preliminära uppgifter. Oavsett har Malung-Sälen en högre nettokostnad per invånare.

Nettokostnaderna behöver balanseras mot verksamheternas behov och det är av vikt att ha en kontrollerad kostnadsutveckling. Kommunen har de senaste åren arbetat med att anpassa sina verksamhetskostnader efter de årliga medel som tillhandahålls, för att nå en ekonomi i balans. Arbetet har gett effekt, men den har mattats av och jämförelsevis ökar nettokostnaderna mer än jämförelsegrupperna. Under 2023 har personalanpassningsåtgärder vidtagits som beräknas ge effekt under 2024 och kommande år. Förutom personalanpassningsåtgärder behöver andra anpassningsåtgärder vidtas för att även minska och dämpa utveckling av övriga kostnader, alternativt öka intäktsnivåerna.

Investeringsvolym

Självfinansieringsgraden är ett mått som visar på årets resultat, plus avskrivningar i procent av kommunens nettoinvestering-

Förändring nettokostnader, skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)

	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnadernas förändring	8,0	9,4	1,5	4,4	-1,0
Nettokostnadernas förändring exkl jämförelsestörande poster	7,9	9,3	2,1	1,3	1,2
Skatteintäkternas förändring	4,8	4,8	6,1	-0,5	3,0
Generella statsbidrag och utjämnings förändring	-1,9	-1,9	6,7	15,4	3,1
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings förändring	4,7	2,6	6,3	4,2	3,0

ar. Malung-Sälens kommuns självfinansieringsgrad år 2023 är positiv, men jämfört med tidigare år för jämförelseperioden har den minskat. Det beror på väsentligt högre investeringsutgifter samtidigt som avskrivningarna ökat. Ökningen för avskrivningar är både hänförlig till pågående investeringstakt, införd komponentredovisning sedan 2020 samt förändrad redovisningsprincip sedan 2022 för finansiella leasingtillgångar. Årets investeringsutgift för materiella tillgångar uppgår till 176 mnkr, vilket är högre än årets avskrivningar (32 mnkr), plus årets resultat (-176 tkr).

År 2020 minskade avskrivningar jämfört med år 2019, beroende på engångseffekt i samband med införande av komponentindelning av materiella anläggningstillgångar. Avskrivningarna har påföljande år ökat på grund av uppdelningen på komponenter med kortare avskrivningstid får genomslag vid ny- och ersättningsinvesteringar, men även beroende på pågående investeringstakt och övergång att redovisa anskaffning av leasingfordon som materiell anläggningstillgång. Ökningen har dock varit lägre än förväntat då planerade investeringar inte fullföljts som planerat för åren från 2020 och framåt. Även år 2023 har in-

vesteringstakten varit lägre än fullmäktiges beslutade investeringsbudget, vilket främst får genomslag i resultatet närmast kommande år. Fördröjningen där investeringar inte genomförs enligt plan beror dels underskattande av tiden för genomförande av investeringarna och fördröjning i vid utrednings- och tillståndprocesser. En förklaring till underskattning av tidsåtgång är den omfattning på investeringsprojekt som bedrivs och kapaciteten att hinna med.

Budgeterade investeringar efter överflyttningar och tilläggsanslag uppgick till 338 mnkr för verksamhetsåret 2023. Av ej använda investeringsmedel föreslås 170 mnkr överflyttas till år 2024, föregående år överflyttades 266 mnkr. Av förändringen mellan åren förklaras 85 mnkr av pågående simhallsbygge med planerad byggtid år 2022 till år 2024. Förutom simhallsbygget är trenden, sedan några år är att beslutade investeringar inte hinner genomföras inom beslutat budgetår.

Av 2023 års investeringar avsåg 5 mnkr avgiftsfinansierade investeringar i industrifastigheter och värmeverket samt 4 mnkr skog- och markköp. Övriga investeringsutgifter avsåg 169 mnkr skattefinansierade investeringsutgifter.

Investeringsvolym (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Investeringsutgifter	176	99	39	55	30
Avskrivningar	32	29	27	25	28
Investering/avskrivning (%)	550	341	144	220	108

Investeringsvolymen avser anskaffning av materiella anläggningstillgångar

Kapacitet

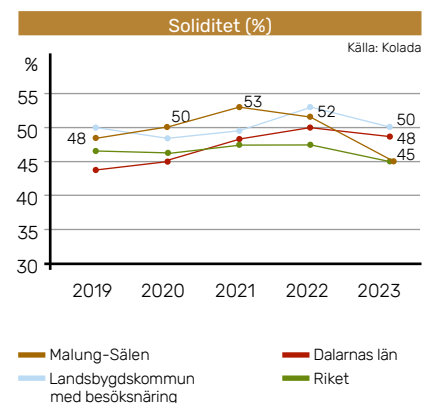
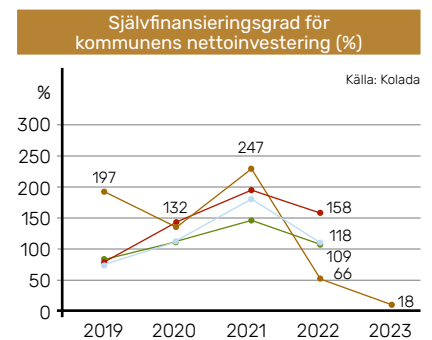
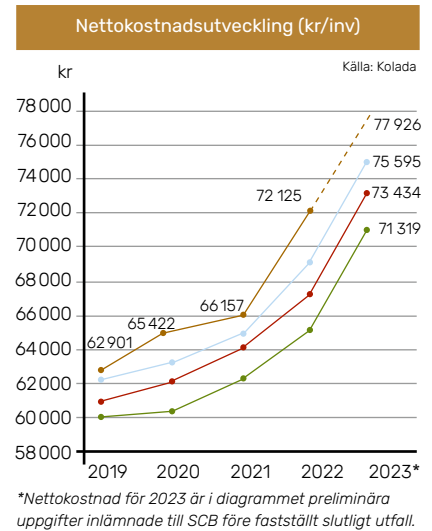
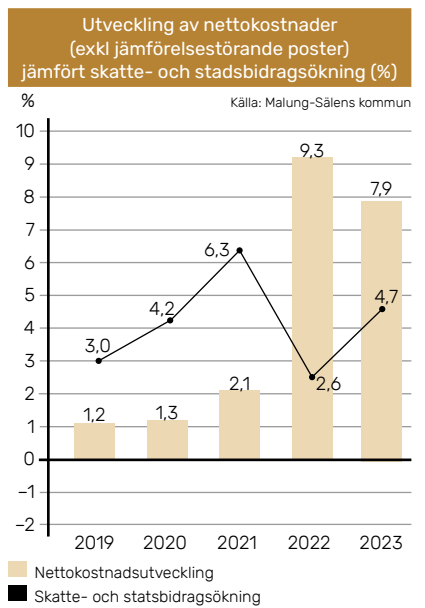
Soliditet

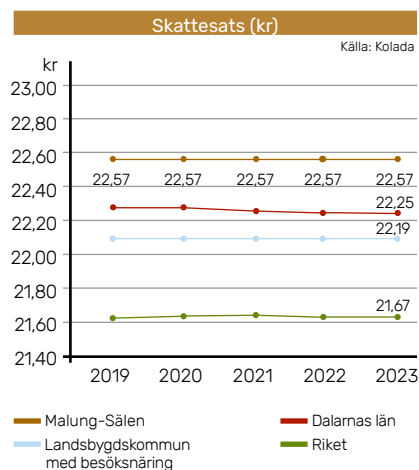
Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger hur stor del av de totala tillgångarna som finansieras genom egna medel. Förändringar i soliditeten är beroende av investeringstakt, nyupplåning, skuldförändringar, samt det ekonomiska resultatet. En hög och jämn soliditet är stabiliserande för ekonomin och ger förutsättningar för låga finansieringskostnader.

Soliditeten uppgick år 2023 till 45 procent, vilket är en minskning med 7 procentenheter sedan föregående år. Förändringen förklaras av att tillgångar ökat och eget kapital minskat, framförallt är ökningen hänförlig till tillgångarnas ökning. Tillgångarna har ökat med anledning av investeringstakten som ökar materiella anläggningstillgångar.

Omsättningstillgångarna har minskat där minskningen är hänförlig till minskad likviditet. Tillsammans med ett lägre resultat gör detta att soliditeten sjunker. Jämfört med jämförelsegruppen landsbygdskommun med besöksnäring (omfattar 21 kommuner) har Malung-Sälens kommun enligt preliminära uppgifter för 2023 lägre soliditet än snittet. Åtta landsbygdskommuner med besöksnäring har lägre soliditet och tolv bättre.

Soliditet inklusive pensionsåtagande uppgår till 24 procent för år 2023. Det är en minskning med 3 procentenheter jämfört med år 2022. Jämfört med riket och landsbygdskommuner med besöksnäring år 2022, hade Malung-Sälens kommun en lägre soliditet inklusive pensionsåtagande. Soliditeten inklusive pensionsåtagande var däremot högre i Malung-Sälens kommun

”Soliditet inklusive pensionsåtagande är ett av kommunens finansiella mål”

jämfört med snittet (26 procent) i Dalarnas län år 2022. För år 2023 finns inga jämförelseuppgifter vid årsredovisningens upprättande. I och med 2023 års resultat och preliminära uppgifter om kommunsektorn prognostiseras Malung-Sälens ha ett lägre resultat per invånare än övriga kommuner, utom en, i länet. Inom jämförelsegruppen landsbygdskommuner med besöksnäring prognostiseras fem kommuner ha ett svagare årsresultat per invånare än Malung-Sälens kommun. Baserat på dessa data förväntas Malung-Sälens kommuns soliditet inklusive pensionsåtagande jämfört jämförelsegrupperna försämrats 2023.

Soliditet inklusive pensionsåtagande är ett av kommunens finansiella mål. I och med att utfallet är 24 procent uppnås målet i och med att utfallet är högre än målet 15 procent.

Kommunens skogsinnehav på 15 000 hektar produktiv skogsmark finns inte redovisat som tillgång i balansräkningen. Inräknas värdet för skogsinnehavet som tillgång, ökar soliditeten. Taxeringsvärdet för skogen uppgår till cirka 360 mnkr. En uppskattad prisbild utifrån försäljningar 30–32 tkr/ha skulle motsvara ett värde på 450–480 mnkr.

Skuldsättningsgrad

Anskaffning av en tillgång kan finansieras antingen genom eget kapital eller med främmande kapital, det vill säga med lån. När ett lån upptas ökar likvida medel, samtidigt som skulderna ökar. Andelen tillgångar som har finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Skuldsättningsgraden kan sedan brytas ner i delarna avsättningsgrad, samt lång- respektive kortfristig skuldsättningsgrad. Avsättningar är att betrakta som skulder för vilka det exakta beloppet inte är känt och inte heller tidpunkt för när de ska betalas, till exempel avsättning för deponi.

Kommunens skuldsättningsgrad ökade 2023 till 55 procent, vilket är en ökning med 7 procentenheter. Förändringen kan härledas till att framförallt långfristiga skulder ökar men även att kortfristig del av långfristig skuld ökar. Långfristiga skulder ökas dels för omsättning av lån dels som en effekt av investeringstakten och nyupp-

låning, exklusive omsättning av lån, med 105 mnkr under året. En effekt av investeringstakten är att leverantörsskulderna är på oförändrad hög nivå jämfört historisk skuld. Förutbetalda statsbidrag har minskat med några miljoner medan retroaktiva löner har ökat. Soliditeten uppgår till 45 procent. Summan av soliditeten och skuldsättningsgraden är alltid 100 procent.

Kommunalskatt

Kommunalskatten höjdes år 2010 med 50 öre från 21,81 kronor till 22,13 kronor. Svaret för hemsjukvården övertogs från dåvarande landstinget 2013-01-01. Finansieringen av övertagandet reglerades genom så kallad skatteväxling med 23 öre, där skattesatsen för år 2013 uppgick till 22,54 kronor. Inför år 2016 fattades beslut om höjning av skatten med 50 öre och skattesatsen för år 2016 uppgick till 23,04 kronor. År 2017 var kommunalskatten oförändrad 23,04 kronor. Under år 2017 fattade fullmäktige beslut om överföring av ansvaret för kollektivtrafiken till dåvarande Landstinget Dalarna genom skatteväxling och från år 2018 sänktes därmed kommunalskatten med 47 öre till 22,57 kronor. För åren 2019–2023 har skattesatsen varit oförändrad med 22,57 kronor. Till år 2024 har fullmäktige beslut om skatteväxling för överföring av ansvaret för riksferdtjänst och handläggningen av tillstånd för färdtjänst och riksferdtjänst till Region Dalarna. Länet kommuner och regionen har fattat likalydande beslut och regeringen har under hösten beslutat godkänna skatteväxlingen med 1 öre.

Malung-Sälens kommun har en skattesats som är högre än rikets snitt, högre än landsbygdskommuner med besöksnäringssnitt, samt näst högst av kommunerna i Dalarna. Skatteintäkterna per invånare har relativt övriga kommuner i länet förbättras, Malung-Sälens skatteintäkter per invånare är sjätte högsta i länet år 2023. Det kan jämföras med tidigare år när kommunen haft åttonde placering. Förklaringen är bland annat av att skattekraften per invånare ökat de senaste åren. Med beaktande av en redan hög skattesats är kapaciteten för intäktsökning genom höjd skattesats begränsad.

Skuldsättningsgrad (%)

	2023	2022	2021	2020	2019
Skuldsättningsgrad	55	48	47	50	52
– varav avsättningsgrad	2	3	3	4	5
– varav långfristig skuldsättningsgrad	25	19	16	21	19
– varav kortfristig skuldsättningsgrad	28	26	28	25	28

Risk

Likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Likviditetsmättet ställer de tillgångar som lätt kan realiseras till likvida medel, i relation till kortfristiga skulder. En likviditet under 100 procent innebär att om kommunens alla kortfristiga skulder skulle förfalla idag finns inte tillräckligt med tillgångar för att betala skulderna, utan pengar måste lånas upp för att klara betalningarna. Ju högre andelen kassalikviditet är, desto bättre är den kortfristiga betalningsförmågan.

Kassalikviditeten uppgår till 83 procent år 2023. Den har varierat mellan åren, men jämfört med jämförelsegrupperna har Malung-Sälen haft en lägre kassalikviditet. För-

klaringen är bland annat att inom kortfristiga skulder ingår lån som förfaller inom tolv månader som del av långfristig skuld. Dessa lån har ökat jämfört föregående år, och kommer enligt prognosen att refinansieras, det vill säga ersättas med nya långfristiga lån. Den korta kapitalbindning på lån, som kommunen haft, får genomslag mellan åren. Den försämrade kassalikviditeten 2023 förklaras framförallt av minskad summa likvida medel samt ökad andel kortfristig del av långfristig skuld. Inom statsbidragsfordringar ingår fordran fastighetsavgift som stadigt ökar över åren i och med att slutlig reglering sker med två års fördröjning, fastighetsavgiften utgör närmare 60 procent av kortfristiga fordringar och hela fodran är inte realiserbar inom 12 månader.

Tillsammans med två av de kommunala

bolagen (Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB och Malung-Sälen Turism AB) används ett koncernkonto för att kommunkoncernen gemensamt ska kunna nyttja likviditet på ett så fördelaktigt sätt som möjligt. Tidigare fanns en avtalad checkräkningskredit, som från och med år 2020 togs bort på grund av kostnaden för att ha denna. Den har ersatts av en mer aktiv likviditetsplanering. Vid årsskiftet 2023/2024 var saldo på koncernvalutakontot 70 mnkr.

Likviditet (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Koncernvalutakonto	70	100	112	86	54

Lån och ränta

Långfristiga skulder per invånare är lägre än snittet i riket, Dalarnas län respektive landsbygdskommuner med besöksnäring. Nyckeltalet visar en ögonblicksbild men tar inte hänsyn till kortfristig del av långfristig skuld för upptagna lån. Finansiella skulder ska klassificeras som kortfristiga om de förfaller till betalning inom tolv månader. Alla övriga skulder klassificeras som långfristiga. Beroende på förfallostrukturen kan därför nivån på långfristiga skulder skilja sig åt mellan åren och det är därför relevant att analysera lånen samlat.

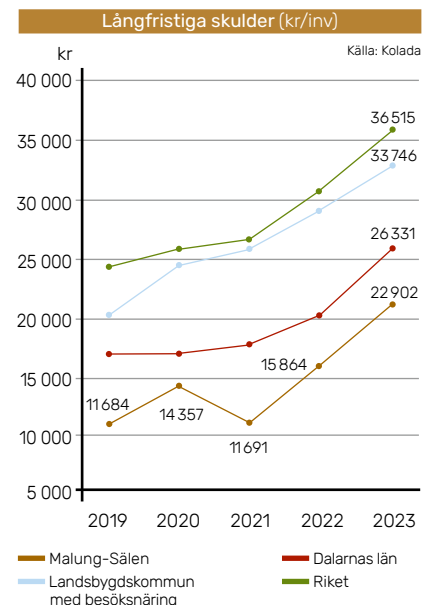
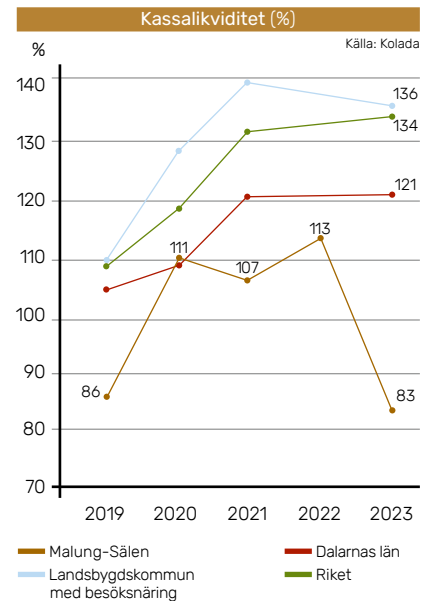
Under år 2023 har tre lån amorterats kvartalsvis med totalt 3 mnkr. Ett lån på 20 mnkr löstes under början av året och ersatts med ett lån uppgående till 50 mnkr. Ytterligare två lån på vardera 25 respektive 50 mnkr har tagits upp under året. Utgående långfristiga skulder uppgick till 235 mnkr vid årsskiftet 2023/2024, varav långfristiga lån svarade för 225 mnkr. Kommunens genomsnittsränta för år 2023 uppgick till 1,89 procent, vilken är en ökning från år 2022. Det gynnsamma ränteläget fram till år 2021 har inneburit att

genomsnittsräntan varit låg under flera år. Kapital- och räntebindningen uppgår till 3,65 år. Med hänsyn till höjd styrränta under 2023, att 55 mnkr förfaller under 2024 samtidigt som ytterligare nyupplåning kommer krävas för att finansiera investeringar kommer den genomsnittliga upplåningsränta öka än mer under kommande år.

Enligt Malung-Sälens kommuns finanspolicy ska 50 procent av lånestocken bindas på längre sikt, dels för att hålla nivån på 50 procent, dels för att säkra en låg genomsnittsränta för en längre period. Vid årsskiftet 2023/2024 har kommunen åtta lån om totalt 280 mnkr, samtliga bundna. Två av lånen förfaller under år 2024, två lån förfaller år 2025, ett lån förfaller år 2026, ett lån förfaller 2028, ett lån förfaller år 2029 och slutligen ett lån förfaller 2031. Tre av lånen amorteras kvartalsvis med 250 tkr per lån och kvartal. Lån som förfaller under år 2024 kommer att ersättas av nya lån. Under början av 2024 har ett nytt lån om 75 mnkr upptagits för att finansiera pågående investeringar.

Lån inklusive kortfristig del (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Lån	280	178	146	149	151

Pensionsskuld inklusive löneskatt (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Intjänade pensioner under året	20	22	21	21	19
Avsättning för pensioner	16	15	14	13	11
Ansvarsförbindelse för pensioner	204	209	216	222	225
Totalt pensionsåtagande	220	224	230	235	236
Soliditet inklusive pensionsskuld (%)	24	27	25	18	13

”Avsättningarna för pensioner har ökat och uppgår till 16 mnkr, vilket dock är relativt lågt för en kommun”

Pensionsskuld

Den förpliktelse som kommunen har att i framtiden betala ut pension redovisas på två vis enligt den så kallade blandmodellen. De pensionsförpliktelser som har uppstått från och med år 1998 och framåt, redovisas löpande under intjänandeperioden som en kostnad i resultaträkningen och regleras löpande till pensionsadministratör, eller kostnadsförs som en avsättning i balansräkningen. De pensionsförpliktelser som har uppstått före år 1998 har inte redovisats som kostnad vid intjänandet utan redovisas som kostnad i samband med utbetalning till pensionär under pensionen.

Avsättningarna för pensioner har ökat och uppgår till 16 mnkr, vilket dock är relativt lågt för en kommun. Det beror på att del av ”möjliga” avsättningar årligen försäkras. I takt med att avsättningar pensioner sedan utbetalas kommer endast regleringsposter att belasta kommunen, eftersom kostnaden redan har redovisats vid tidpunkten för intjänandet.

Ansvarsförbindelsen för pensioner uppgick till 204 mnkr per 2023-12-31. Förändringen jämfört med år 2022 är en minskning med 5 mnkr. Av femårsöversikten framgår att förändringar mellan åren är mellan 3 till 7 mnkr. Ansvarsförbindelsens storlek påverkas dels av utbetalningar, dels av parametrar för beräkning och dess värdering. Över tid har förbindelsen påverkats av exempelvis förändringar i vilka grupper som ingår (avlidna borttagna från 2018) och livslängsanslagande (längre livslängd 2021). Framgent förväntas bruttopensionerna öka med högre utbetalningar från ansvarsförbindelsen. Eftersom intjänandet av pensionerna inte tidigare kostnadsförs, innebär det att 204 mnkr (värdering 2023-12-31) kommer att belasta kommunen i form av kostnader, i takt med att utbetalning sker.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår 2023-12-31 därmed till 220 mnkr för

framtida betalningar av pensioner som tidigare intjänats. Skulden har minskat trots förändrat pensionsavtal för anställda. Det beror på att utbetalning numera sker halvårsvis, jämfört med tidigare där intjänad pension för anställda utbetalades årsvis i efterskott för merparten av anställdas intjänade pensioner under året.

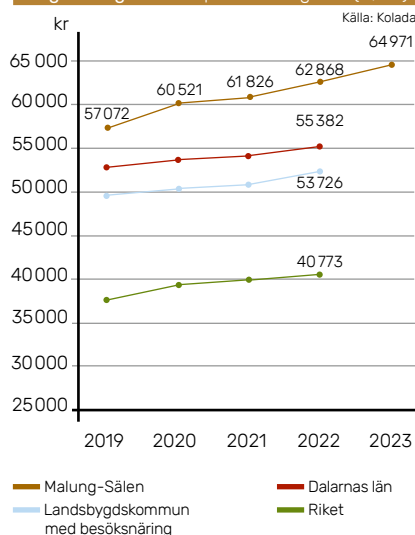
För kommande femårsperiod prognostiseras pensionsutbetalningar från ansvarsförbindelsen för redan intjänade pensioner till cirka 15 mnkr årligen. För pension som intjänas av nuvarande anställda prognostiseras årliga kostnader väsentligt öka jämfört med 2022 årskostnad 30 mnkr. Från 2023 gäller nytt avgiftsbestämt pensionsavtal där pensionsavgiften höjs från 4,5 procent till 6 procent, respektive från 30 procent till 31,5 procent. Rådande omvärldsförutsättningar med nytt pensionsavtal, löneökningar innebär att pensionskostnaderna ökar dels med högre pensionsavgift, dels för högre prognosparametrar på grund av högre prisbasbelopp och inkomstbasbelopp. För 2024 prognostiseras pensionskostnaderna för anställda uppgå till 62 mnkr.

Placeringar för framtida pensionsutbetalningar uppgår till 0 mnkr.

Borgensåtagande

Fullmäktige beslutar årligen om att bevilja borgen för de kommunala bolagen. För Malungshem AB är beviljad borgen år 2023 fastställd till 283 mnkr. För Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB är beviljad borgen fastställd till 420 mnkr. För Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB är beviljad borgen fastställd till 5 mnkr. För Malung-Sälens Elverk AB är beviljad borgen fastställd till 10 mnkr. För Malung-Sälens Elnät AB är beviljad borgen fastställd till 80 mnkr. För Sälen Centrum fattas inga årliga beslut och gällande beslut för borgen

Borgensåtagande exkl pensionsåtagande (kr/inv)

Utnyttjad borgensåtagande (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Malung-Sälens Elverk AB	5	4	2	2	2
Malung-Sälens Elnät AB	5	16	-	-	-
Malungshem AB	265	267	268	246	247
Sälen Centrum HB	14	13	23	33	25
Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB	345	311	295	300	274
Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB	3	4	4	4	-
Övriga	30	30	30	30	31
Totalt	667	645	622	615	579

omfattar 45 mnkr. Till Malung-Sälens Elverk AB lämnas även borgen för pensionsåtagande. Därutöver lämnar kommunen borgen till en bostadsrättsförening enligt fullmäktigebeslut från år 1990, där 30 mnkr är nyttjat.

För lämnad borgen till kommunala bolag och övriga tas en årlig borgensavgift ut med 0,2 procent av nyttjad borgen.

Investeringsbehovet är stort inom kommunen, bland annat med pågående etableringar i Sälen och bedömningen är att borgensåtagandet kommer att öka. För år 2024 uppgår ökningen till drygt 120 mnkr, beräknat på beviljad borgen. Risker med borgensåtagande är om huruvida dessa kan komma att behöva infrias. När det gäller Malung-Sälens Elverk AB, Malung-Sälens Elnät AB samt Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB förväntas investeringar täckas genom avgiftsuttag och risken be-

döms därmed hanterbar. Bostadsbolaget Malungshem har för närvarande en hög uthyrningsgrad (99 procent 2023) och en positiv befolkningsutveckling förväntas bidra till efterfrågan på lägenheter. Framtida risker är en minskande befolkning och vikande efterfrågan på bostäder.

I jämförelse med övriga kommuner och riket, Dalarnas län och landsbygdskommuner med besöksnäring har Malung-Sälens kommun ett högt borgensåtagande per invånare. Det kan jämföras med länets kommuner där variationen är stor. Avesta kommun hade borgensåtagande år 2022 uppgående till 97 kronor per invånare medan Älvdalens kommun hade 101 889 kronor per invånare. Älvdalen har även högst utfall inom jämförelsegruppen landsbygdskommuner med besöksnäring. I länet är det sju kommuner som har högre borgensåtagande per invånare än Malung-Sälen.

”Investeringsbehovet är stort och bedömningen är att borgensåtagandet kommer att öka”

Kontroll

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet (mnr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat	-0,2	26	65	47	32
Budget	2,2	18	12	11	1
Budgetavvikelse	-2,4	8	53	36	31

En viktig del för att uppnå god ekonomisk hushållning är att det finns en god budgetföljsamhet. För år 2023 redovisar nämnderna högre nettokostnader än tilldelad ram, den totala avvikelsen är 30 mnr. Samtidigt ligger kommunens totala resultat inte på mer än -176 tkr, vilket främst förklaras av utfall från finansförvaltningen, samt positiva slutavräkningar för kommunalskatten. Finansförvaltningen redovisar för året en avvikelse mot budgeterat med + 4 mnr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har en avvikelse som är +21 mnr bättre än budgeterat, medan finansnettot har en avvikelse + 3 mnr bättre än budgeterat.

Nämndernas negativa avvikelse mot budget beror främst på att socialnämnden, tillsammans med barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överdrag med 45 mnr. Räddningsnämnden tillsammans med miljö- och stadsbyggnadsnämnden redovisar därtill överdrag med 3 mnr. Den sammanlagda negativa avvikelsen balanseras av att kommunstyrelsen har en positiv avvikelse med 16 mnr, bland annat för nettointäkt från skog och mark samt ej nyttjade medel från kommunstyrelsens förfogande.

För år 2023 uppnås inte balanskravet när även realisationsvinster frånändras. För att upprätthålla en ekonomi i balans krävs att

nämnderna och kommunstyrelsen klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad ram. Överskott från finansnetto samt skog- och exploateringsmark bör användas för att finansiera framtida investeringar. Prognostiserade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökar inte i motsvarande omfattning som prognostiserade kostnadsökningar kommande år (år 2024-2028). Det innebär att den kommunala organisationen har en utmaning att klara bedriva verksamheten inom tilldelade ramar samt redovisa överskott. Det medför i sin tur att en större andel av investeringar behöver finansieras med lån vilket i sin tur innebär tillkommande räntekostnader.

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet nämnderna (mnr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Nettokostnad helår nämnder	-791	-730	-669	-660	-624
Prognos tertial nämnder*	-762	-695	-648	-656	-642
Prognosavvikelse nämnder	-29	-35	-21	-4	18
Nettokostnad helår nämnder	-791	-730	-669	-660	-624
Prognos delår nämnder	-785	-726	-659	-663	-636
Prognosavvikelse nämnder	-6	-4	-10	3	12

* Vid tertialprognos var inte teknisk justering för löneutrymme utförd, har manuellt medräknats 2022 och 2023

Prognossäkerhet resultat totalt (mnr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat helår totalt	-0,2	26	65	47	32
Prognos tertial totalt	3,3	32	50	9	17
Prognosavvikelse totalt	-3,5	-6	15	38	15
Resultat helår totalt	-0,2	26	65	47	32
Prognos delår totalt	1,3	25	61	40	23
Prognosavvikelse totalt	-1,5	1	4	7	9

Nämndernas prognoser och bokslut (tkr)

NÄMND	Bokslut	Budget	Avvikelse	Delår	Avvikelse	Tertial	Avvikelse
				(jan–augusti)		(jan–april)	
Kommunfullmäktige	-1 756	-1 595	-161	-1 845	89	-1 707	-49
Revisionen	-842	-875	33	-875	33	-875	33
Valnämnden	-190	-160	-30	-260	70	-260	70
Överförmyndaren	-1 780	-2 265	485	-2 085	305	-2 265	485
Kommunstyrelsen	-93 974	-110 079	16 105	-100 897	6 923	-100 132	6 158
Barn- och utbildningsnämnden	-295 246	-281 804	-13 442	-294 286	-960	-292 706	-2 540
Socialnämnden	-341 130	-309 939	-31 191	-329 408	-11 722	-308 870	-32 260
Kultur- och fritidsnämnden	-28 185	-28 505	320	-28 505	320	-28 505	320
Räddningsnämnden	-19 601	-18 765	-836	-19 009	-592	-18 765	-836
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-7 862	-6 190	-1 672	-8 069	207	-7 992	130
Nämndernas nettokostnader	-790 566	-760 177	-30 389	-785 239	-5 327	-762 077	-28 489

Tabellen är upprättad i tkr för att även synliggöra avvikelser för mindre nämnder.
Utfall av lönerrevision är medräknad per nämnd enligt kommunstyrelsens beslut om tekniska justeringar.

Prognossäkerhet

Ett ytterligare sätt att analysera risk och kontroll är att mäta prognossäkerhet. Tillförlitliga prognoser skapar förutsättningar för nämnderna att fatta rätt beslut och genomföra nödvändiga korrigeringar till följd av eventuella ekonomiska förändringar. Prognossäkerhet mäts genom en jämförelse av den helårsprognos som görs i samband med tertial- respektive delårsrapporterna. Tertialrapport upprättas per april och delårsbokslut per augusti.

För åren 2019–2023 har nämndernas prognos i snitt avvikit 21 mnkr från tertialprognosen i april och 6 mnkr i snitt från delårsprognosen. För jämförelseperioden konstateras att prognossäkerheten inte är helt tillfredsställande. En möjlig förklaring till avvikelsen för tertialprognosen skulle kunna vara att innevarande års lönerrevision inte beaktas i den. Nämnderna omfördelas efter tertialprognos full täckning för årets lönerrevision. Det är därför rimligt att avvikelsen är högre per tertialet jämfört delårsprognosen. För att eliminera denna felkälla har kompensation inräknats i tabellutfallet. I jämförelsen mellan årsutfall och prognostiserat årsutfall

behöver även beaktas att prognoserna utgör underlag för nämnderna att vidta åtgärder för en ekonomi i balans. Det har även funnits engångsposter i utfallen de senaste åren, som varit oklara till slutet av året och som gett effekt på den samlade bedömningen. Till exempel har bidragsintäkter från migration varit svåra att prognostisera. För år 2023 har driftbudgeten och därmed nämndernas driftramar ändrats flera gånger under året, dels genom tilläggsanslag för täckning av specifika händelser, dels tilläggsanslag på grund av statsbidrag som enligt redovisningsregelverket ska klassificeras som generell, men enligt anvisningarna är riktat mot viss verksamhet. Tilläggsanslagen har ökat nämndernas nettokostnadsram under året. Sammantaget kan prognostiserade nettokostnader vara låga i förhållande till faktiskt utfall, vilket delvis kan vara hänförligt till redovisningsteknik.

När det gäller prognosavvikelse för det totala resultatet är avvikelsen för tertialprognosen -4 mnkr och för delårsprognosen 2 mnkr. Genomsnittlig avvikelse sett till femårsperioden är 14 respektive 5 mnkr. Under november kom besked om periodi-

ering av två generella statsbidrag från Socialstyrelsen som enligt nya anvisningar i november ska periodiseras 2023 och 2024 istället för intäktsföras i sin helhet 2023. Det var inte känt när delårsprognosen upprättades, vilket bland annat påverkar prognosavvikelsen. Sammanfattningsvis är upprättade prognoser per delåret säkrare än vid tertialbokslutet, vilket är rimligt i och med att åtgärder kan vidtas liksom att mer uppgifter finns vid delårstidpunkten augusti.

Nämnderna prognostiserade nettokostnader vid tertial, respektive delår redovisas i tabell "nämndernas prognoser". För tertial per april har budgetkompensation för årets lönerrevision medräknats.

Prognos- och budgetavvikelse påverkas av, under året övriga beslutade budgetjusteringar och tilläggsanslag. Kommunstyrelsen har givits utökad ram samtidigt som finansiella intäkter ökat och socialnämnden har fått utökad budgetram under året med 9,5 mnkr för riktade generella statsbidrag. Omfördelning av medel har gjorts från kommunstyrelsens medel till förfogande för elevers studieresor till barn- och utbildningsnämnden samt arbetskläder/arbetskor till socialnämnden respektive barn- och utbildningsnämnden.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har för året den största procentuella budgetavvikelsen med 27 procent, medan socialnämnden har den största budgetavvikelsen i kronor, 31 mnkr.

Känslighetsanalys

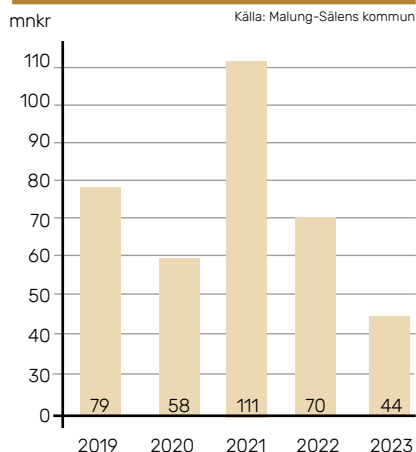
En kommun påverkas många gånger av händelser utanför dess egen kontroll. I tabellen känslighetsanalys åskådliggörs på vilket sätt förändringar av olika faktorer

Känslighetsanalys (mnkr)

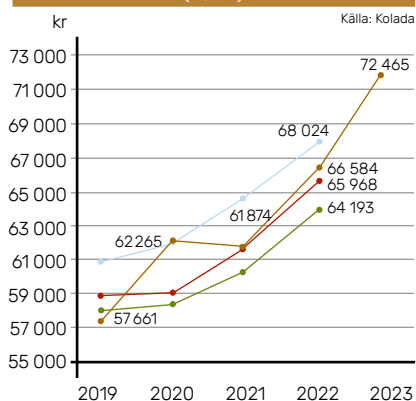
Händelser som ger ekonomisk påverkan +/-

	2023	2022
Förändring av kommunalskatten 10 öre	2	2
Förändrat invånarantal med 100	6	6
Löneförändring med 1 procent inklusive personalomkostnadspålägg	7	6
Förändrad upplåning med 100 mnkr	2	1
Förändring av heltidstjänster 10 st	6	5

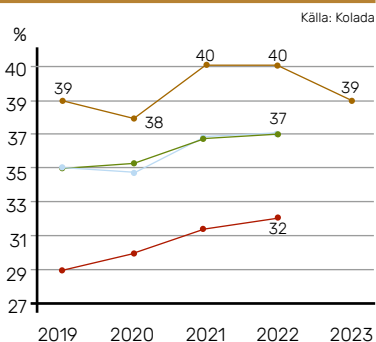
Koncernresultat (mnkr)

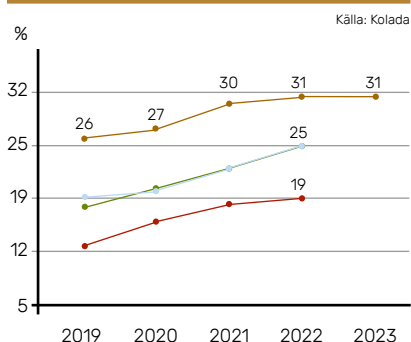
Nettokostnadsutveckling kommunkoncernen (kr/inv)

Soliditet kommunkoncernen (%)

Soliditet inkl. pensionåtagande kommunkoncernen (%)

— Malung-Sälen
— Landsbygdskommun med besöksnäring
— Dalarnas län
— Riket

kunnat påverka Malung-Sälens kommuns årsresultat för 2023. Tabellen visar att förändrade faktorer kan få betydelse för kommunens ekonomi. Det är därför viktigt att upprätthålla en finansiell beredskap

på såväl kort som lång sikt. När det gäller förändrad upplåning är räntekostnaden beräknat på genomsnittlig fast ränta. Lån upptaget under februari 2024 har ränta 3,2 procent.

Finansiell analys kommunkoncernen

Resultat

Årets resultat

De sammanställda räkenskaper för kommunkoncernen visar på ett positivt årsresultat på 44 mnkr. Det positiva resultatet beror främst på ett starkt resultat av Malung-Sälens Elverkkoncernen där andelen i koncernen uppgår till 59 mnkr före elimineringar. Även Malungshem AB, Sälen Centrum HB, Malung-Sälen Turism AB och Ärnäshedens Fastighets AB redovisar positiva resultat medan övriga bolag den kommunala organisationen redovisar nollresultat eller negativa resultat.

Koncernbolagen har sammantaget under en längre tid genererat årliga överskott och under den senaste femårsperioden uppgår överskotten minst till 39 mnkr, vilket visar på en finansiell styrka för koncernen. Kommunen har historiskt under många år haft negativa resultat och verksamheten har behövt vidta åtgärder för anpassning för att uppnå en ekonomi i balans. För femårsperioden 2019–2023 har den kommunala organisationen ett samlat resultat på plus 170 mnkr,

att jämföra med femårsperioden 2014–2018 ett minusresultat på 47 mnkr.

Kommande år är utmaningen den kommunala organisationen att bedriva verksamhet enligt det kommunala uppdraget inom det utrymme som medges. Höjt prisläge efter inflationen som råder tillsammans med kärnverksamheternas behov kommer ställa krav på effektiva processer. Motsvarande behöver den kommunala kommunkoncernen hantera prisutvecklingen.

Nettokostnad per invånare

Nettokostnaden per invånare visar att Malung-Sälens kommunkoncern hade en högre nettokostnadstakt än länet, riket, samt jämfört med landsbygdskommuner med besöksnäring. Till år 2021 minskade nettokostnaderna per invånare, för en återigen öka under år 2022, ökningen har fortsatt år 2023. Det förklaras framförallt av att kommunen har en hög kostnadsutveckling under året. För år 2023 saknas jämförelsetal vid årsredovisningens upprättande.

Resultat per kommunalt koncernföretag (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Malung-Sälens kommun	-0,2	25,7	65,2	47,2	31,7
Malung-Sälens Elverk AB inkl bolag	59,2	56,1	56,5	39,4	57,2
Malungshem AB inkl bolag	1,1	-0,5	0,4	2,4	2,1
Malung-Sälen Turism AB	0,7	-0,1	-0,8	-1,0	0,1
Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB	0,0	-0,3	1,2	-2,2	-0,5
Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB	-0,7	-0,5	0,0	-0,1	0,0
Ärnäshedens Fastighets AB	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3
Gustols AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elimineringar	-15,8	-10,3	-11,2	-27,4	-12,2
Koncernresultat	44,4	70,3	111,4	58,4	78,7

Skuldsättningsgrad (%)

	2023	2022	2021	2020	2019
Skuldsättningsgrad	61	60	60	62	61
- varav avsättningsgrad	4	4	4	4	5
- varav långfristig skuldsättningsgrad	37	37	37	37	27
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	20	19	19	21	29

Kapacitet

Soliditet

Soliditeten i den kommunala koncernen har minskat jämfört med föregående år och uppgår år 2023 till 39 procent. Den fortsatt höga investeringstakten har ökat tillgångsmassan, samtidigt som resultatnivån är lägre än föregående år. Årets minskning är enlighet med tidigare års prognoser. Kommunens och de kommunala bolagens investeringsbehov med ökad skuldsättning, i förening med förväntat minskad resultatnivå för koncernen, pekar på att soliditeten kommer att sjunka kommande år.

Jämfört med snittet i riket, Dalarnas län, samt landsbygdskommuner med besöksnäring, är Malung-Sälens koncerns soliditet år 2022 (uppgifter för år 2023 saknas vid årsredovisningens upprättande) någorlunda god och ligger över snittet med några procentenheter. En koncern i Dalarna hade år 2022 högre soliditet än Malung-Sälens koncern.

Soliditet inklusive pensionsåtagande uppgår till 31 procent, vilket är oförändrat jämfört med året före. Inkluderas decimaltal är det en minskning med 0,8 procentenheter. Trenden är densamma som soliditet exklusive pensionsåtagande och likaså jämförelsen med jämförelsegrupperna med undantag av att Malung-Sälens har den högsta soliditeten inklusive pensionsåtagande i Dalarnas län år 2022.

Skuldsättningsgrad

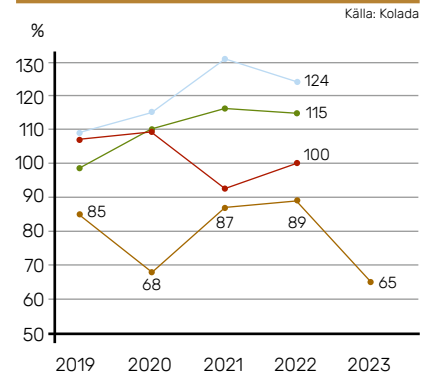
Koncernens skuldsättningsgrad ligger har ökat till 61 procent och är högre än kommunens som ligger på 55 procent. Till skillnad från kommunen, som ökade med sju procentenheter, ökade koncernens skuldsättningsgrad med en procentenhet. Balansomslutningen har samtidigt ökat med 221 mnkr. I kronor räknat har både långfristiga och kortfristiga skulder har ökat och likaså avsättningarna. Inom avsättningar återfinns ökningen inom avsättning för pensioner till skillnad från tidigare år där andra avsättningar stått för ökningen. Långfristiga skulder har ökat då nya lån tagits upp med anledning av investeringstakten. Inom kortfristiga skulder har dels kortfristig del av långfristiga skulder ökat, dels har leverantörsskulder fortsatt ökat, vilket är hänförligt till investeringsutgifter. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat. Med prognostiserad investeringstakt kommer den långfristiga skuldsättningsgraden att öka och även skuldsättningsgraden, då det kommer vara en utmaning att redovisa stora positiva resultat, främst för den kommunala organisationen inom koncernen.

Risk

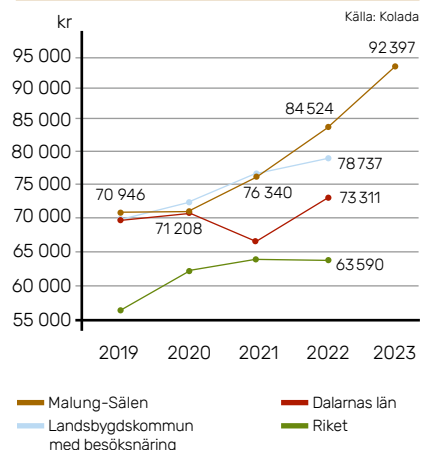
Likviditet

Kassalikviditeten har under året försämrats från 89 till 65 procent för koncernen. Likvida medel har minskat med 33 mnkr under året, samtidigt som kort-

Kassalikviditet koncernen (%)

Långfristiga skulder koncernen (kr/inv)

fristiga fordringar har minskat med 9 mnkr. Samtidigt har även kortfristiga skulder ökat. Den minskade kassalikviditeten förklaras av att korta skulder ökar med 94 mnkr samtidigt som andelen omsättningsbara tillgångar inom 1 år minskar. Inom kortfristiga skulder förfaller 198 mnkr lån under år 2024 som förväntas ersättas med upptagande av nya lån.

Malung-Sälens koncerns likviditet ökade under flera år, för att sedan minska fram till år 2019. Kommande år kommer likviditeten hållas på en lägre nivå, dels beroende på investeringstakt, dels beroende på att likviditet numera kostar.

Lån och ränta

Långfristiga skulder har ökat med 81 mnkr, från 867 mnkr till 948 mnkr. Nettoupplåningen av lån under år 2023 uppgår till 134 mnkr att jämföra med året före där

Lån inklusive kortfristig del (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Lån	919	785	749	736	711

nettoupplåningen var 36 mnkr. Inom kommunkoncernen har Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB:s upplåning ökat med 34 mnkr och kommunens upplåning ökat med 102 mnkr. Upplåningen i Malungshem AB har minskat med 1 mnkr, samtidigt som upplåningen i Sälen Centrum HB i det närmaste är oförändrad. Upplåningen för Ärnäshedens Fastighets AB är oförändrad. Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB har amorterat 0,5 mnkr på det lån som upptogs år 2020, varav koncernens andel är 33 procent. Malung-Sälens Elverk AB med dotterbolag har ingen långfristig upplåning, men har per årsskiftet utnyttjat checkräkningskredit med 8 mnkr.

Inom långfristiga skulder har anläggningsavgifter hos Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB ökat med 4 mnkr, samtidigt har investeringsbidragen ökat dels för bidrag till laddstationer för tung trafik hos kommunen.

Ökningen av skulder för lån och ökningen av långfristiga skulder är i linje med tidigare prognostiserat. I framtiden förväntas lån och långfristiga skulder fortsatt öka, främst på grund av stora investeringar för både bolagen och kommunen, inte minst Malung-Sälens Elverkskoncernen samt Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB som har stora investeringsbehov i Sälenområdet. Även Malungshem AB har ett stort investeringsbehov på grund av eftersatt underhåll. Den del av lån som förfaller inom tolv månader ska klassificeras som kortfristig del av långfristig skuld, vilket gör att långfristiga skulder kan variera över åren. Sammanställning över låneskulder, oavsett klassificering, redovisas i tabellen lån inklusive kortfristig del. Låneskulden ökar successivt. Under år 2022 beviljades kommunen beviljat utökad låneram hos kreditgivare Kommuninvest. Låneramen är godkänd till 205 000 kronor/invånare.

Kommunkoncernens prognoser och bokslut (mnkr)

Kommunalt koncernbolag	Bokslut	Budget	Avvikelse	Delår (jan-aug)	Avvikelse	Tertial (jan-april)	Avvikelse
Malung-Sälens kommun	0	2	-2	1	-1	3	-3
Malung-Sälens Elverk AB (koncern)*	59	37	22	43	16	37	22
Malungshem AB (koncern)**	1	-5	6	-5	6	-5	6
Malung-Sälen Turism AB	1	0	1	0	1	0	1
Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB	0	-3	3	1	-1	-4	4
Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB	-1	0	-1	-1	0	-1	0
Ärnäshedens Fastighets AB	0	0	0	0	0	0	0
Gustols AB	0	0	0	0	0	0	0
Elimineringar och koncernjusteringar	-16	-17	1	-19	3	-20	4
Årets resultat	44	14	30	20	24	10	34

* I Malungshem - koncernen ingår Sälen Centrum HB 50%

** I Malung-Sälens Elverk - koncernen ingår Malung-Sälens Elnät AB 100 %, Malung-Sälens Fibernät AB 100 %, Malung-Sälens Företagshälsa AB 100 % och Malung-Sälens Energi AB 100 %

Budgetföljsamhet (mnkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Resultat	44	70	111	58	79
Budget	14	36	37	57	68
Budgetavvikelse	30	34	74	1	11

Kontroll**Budgetföljsamhet och prognossäkerhet**

En viktig del för att uppnå god ekonomisk hushållning är att det finns en god budgetföljsamhet. Tillförlitliga prognoser är ett verktyg och underlag för korrekta beslut under pågående år. För år 2023 konstateras att budgetföljsamheten, jämfört med föregående år, har förbättrats. Utfallet avviker med 30 mnkr mot budget. Det är den kommunala organisationens budgetavvikelse samt Malung-Sälens Elverkskoncernen, för respektive år, som får genomslag i avvikelserna.

För år 2023 konstateras att Malung-Sälens kommun har negativ avvikelse mot budget. De kommunala bolagen och bolagskoncernerna Malung-Sälens Elverkskoncernen och Malungshem AB inklusive Sälen Centrum HB samt Malung-Sälen Turism AB, Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB, samt Ärnäsheden Fastighets AB har positiva avvikelser jämfört mot budget. Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB har ingen upprättad budget och har för året ett minusavvikelse.

Sammanställning av avvikelserna mellan prognos som lämnats vid delårsbokslut 2023-08-31 samt vid tertiärrapporteringen 2023-04-30 redovisas i tabell "Kommunkoncernens prognoser och bokslut".

Sammanfattning finansiell analys

Den finansiella analysens syfte är att tydliggöra ekonomiska styrkor och svagheter i den kommunala organisationen och den kommunala koncernen. Sammantaget konstateras:

- Kommunkoncernens resultat är fortsatt starkt sett över en femårsperiod, där Malung-Sälens Elverkskoncernens årliga goda resultat varit starkt bidragande. Även den kommunala organisationen har över femårsperioden redovisat goda resultat. Trenden för kommunen är oroande i och med resultatet initialt försvagades 2022 och ytterligare försvagades 2023.
- Nettokostnadsutvecklingen mätt i kronor per invånare har under tid haft och fortsätter ha hög utvecklingstakt för kommunen med följd att även kommunkoncernen har hög nettokostnadsutvecklingstakt.

- Soliditeten inklusive pensionsåtagande har försvagats för den kommunala organisationen och tidigare positiva trend för kommunkoncernen har stannat av. Det är enligt förväntat utifrån investeringstakt, upplåning och prisnivåer som påverkar resultatet.
- Inom skuldsättningsgraden ökar långfristiga skulder för kommunen, medan den ökande upplåningen ännu inte fått genomslag för den långfristiga skuldsättningsgraden för kommunkoncernen.
- Investeringstakten, under femårsperioden 2019–2023, uppgår till 396 mnkr för den kommunala organisationen och till 1 256 mnkr för den kommunala koncernen. Avskrivningskostnaderna för motsvarande period uppgår till 145 mnkr respektive 437 mnkr. Trenden är fortsatt att både investeringsnivå och avskrivningarna ökar för varje år.
- Investeringstakten borde innebära ökad skuldsättning, men genom nyttjande av likviditet har skuldsättningen hållits relativt stabil för kommunkoncernen medan den kommunala organisationens skuldsättning har ökat.
- Likviditeten har minskat till 2023, till följd av kostnaden för överlikviditet och höjda räntor för lån. Den kortsiktiga betalningsberedskapen har därmed minskat för både kommunkoncernen och kommunen. Med rådande ränteläge kommer den kortfristiga betalningsberedskapen minimeras för att inte låna till överlikviditet.
- Balansen mellan strukturen på kommunens intäkter och kostnader har under femårsperioden förbättrats för att från år 2022 återigen försämrats. Trenden från föregående år med försämrat resultat fortsätter år 2023 där även nettokostnadsökningen ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Det är en varningssignal.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Malung-Sälens kommunkoncerns resultat och ekonomiska ställning har försämrats jämfört med året före. Kommunkoncernen har, sett till en femårsperiod, resultat på sammantaget 364 mnkr. Utfallet är i mångt och mycket beroende av att Malung-Sälens Elverkkoncernen redovisat starka resultat, men även den kommunala organisationen har bidragit till kommunkoncernen resultat under femårsperioden. Osäkerhet finns kring framtida avgiftsuttag. De avgifter som elnätsverksamheten tar ut av sina kunder regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen. Föreskrifterna har gjorts om och det finns en osäkerhet hur det kommer att påverka framtida näntäkter för Malung-Sälens Elnät AB.

Det ekonomiska läget för den kommunala koncernen, är för koncernen som helhet starkt, däremot utmanande för enskilda organisatoriska enheter inom koncernen. Prisutvecklingen och behov av investeringar samt underhåll bostäder och investering i infrastruktur behöver hanteras. För helägda bolagen har Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB att följa självkostnadsprincipen och överuttag är ej möjligt. Till Malungshem har ägaren, Malung-Sälens kommun tydliggjort att underhåll går före resultat.

Den ekonomiska ställningen för den kommunala organisationen har stärkts sedan tio år tillbaka, däremot har resultaten försvagats från år 2022 och trenden har fortsatt år 2023. Resultatet för år 2023 är däremot det lägsta för femårsperioden. Med beaktande av rådande världsläge, höjda prisnivåer inom energi, livsmedel, varor etcetera är det ekonomisk utmanande att nettokostnadsutvecklingen överstiger utvecklingen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning år 2023. Resultatet når inte satt målnivå 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för året. Samtidigt behöver bland annat högre pensionskostnader tillsammans med utmaningar att bemanna och kompetensförsörja hanteras.

Det samlade resultatet för kommunen över femårsperioden uppgår till 170 mnkr, vilket motsvarar 34 mnkr per år. Jämfört med föregående femårsperiod har snittet minskat, inte alarmerande men trenden är oroande. Kommunens soliditet har stärkts under ett antal år, för att år 2023 försvagas. Femårs-

periodens resultat är däremot inte genererat av egen kraft, i utfallet ingår engångsposter med total nettointäkt 17 mnkr. Av dessa är 31 mnkr engångsintäkter från tomtförsäljning och 10 mnkr är engångskostnader för tomtförsäljning. I engångsposterna ingår även kostnader för avsättning för deponi med 6 mnkr. Under femårsperioden har beroendet av engångsintäkter minskat, vilket är positivt.

För att klara det framtida kommunala uppdraget, med planerade investeringar och ökade driftkostnader som följd, krävs minst resultatnivåer omkring fastställt finansiellt mål (2 %). Positiva resultat är även en förutsättning för bibehållen soliditet. Kostnadsökningar behöver inrymmas i det utrymme som medges.

För den kommunala organisationen är det av vikt att investeringar för verksamheterna planeras väl, och kan genomföras enligt fastslagna planer. Investeringar som tillför verksamhetsnytta och effektiviserar verksamheten och dess kostnader bör prioriteras, då avskrivningskostnader ska inrymmas inom det utrymme från skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som medges. Utrymme förväntas inte öka motsvarande kostnadsökningarna för den verksamhet som bedrivs.

Prognossäkerheten över åren konstateras säkrare desto längre in på året som gått. För en bra planering och möjlighet att vidta åtgärder vid befarade underskott är en god prognossäkerhet viktig. Säkra prognoser bidrar till att ekonomiska beslut fattas på rätt grunder. Samtidigt utgör prognoserna underlag för att vidta åtgärder för ekonomi i balans. För att klara välfärdsuppdraget med utmaningar om ökande andel äldre, underhåll och investering i kommunala lokaler, behövs långsiktig planering med åtgärder och anpassning för att upprätthålla en ekonomi i balans.

Malung-Sälens kommuns ekonomiska ställning har förbättrats över tid, men försvagats under år 2023. För att fortsätta och bibehålla den utvecklingen är det därför av vikt att fortsatt prioritera ekonomistyrning och arbetet med en ekonomi i balans. För kommande planperiod räcker inte prognostiserat utrymme från skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning till att täcka förväntade kostnadsökningar, vare sig prisökningar och verksamheternas tillkommande behov. Detta behöver hanteras i kommande budgetprocess.

”Kommunkoncernen har, sett till en femårsperiod, resultat på sammantaget 364 mnkr.”

Balanskravsresultat

Balanskravsreglementet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Regelverket styr vilka poster som ska dras från, eller kan läggas till, årets resultat.

Underskott, enligt balanskravet, ska återställas inom tre år enligt kommunallagen.

Balanskravsutredning (mnkr)

	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkning	0	26
- Reducering av samtliga realisationsvinster	-1	-1
+ Orealiserade förluster i värdepapper	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-1	25
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	-2
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserven	-	-
Balanskravsresultat	-1	23
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	0
Årets resultat enligt balanskravsutredningen	-1	23
+ synnerliga skäl att inte återställa	3	-
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	0
Balanskravsresultat att reglera	0	0

Årets resultat uppgår till -176 tkr. Efter justeringar enligt balanskravets regelverk är 2023 års balanskravsresultat - 1 150 tkr. Från föregående år (2022) finns inget balanskravsresultat att justera. Årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt och ska enligt balanskravets regelverk återställas inom tre år.

I årets resultat ingår tillkommande kostnader för avsättning deponi vid Malungs avfallsanläggning med 2 752 tkr. Med anledning av att det är ett åtagande som uppstått under lång tid är det kommunstyrelsens uppfattning att det inte är rimligt att återställa avsättning för deponi inom tre år och kommunstyrelsen föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar om synnerliga skäl med motiveringen att "åtagandet avser tidigare år och har uppstått under lång tid".

Inkluderande förslag om synnerliga skäl för 2 752 tkr, att inte återställa, summerar utgående balanskravsresultat till plus 1 602 tkr, och ingen återställning krävs. Fokus kan i stället läggas på att vidta åtgärder för kommande års utmaningar för en ekonomi i balans.

Resultatutjämningsreserv

Ingående resultatutjämningsreserv (RUR) uppgår till 74 709 tkr. Resultatutjämningsreserven syftar till att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. I och med 2023 års resultat är minus finns inget utrym-

me för att reservera till resultatutjämningsreserven. Utgående resultatutjämningsreserv (RUR) uppgår därmed till 74 709 tkr.

Under året har riksdagen beslutat om *En god kommunal hushållning* (SOU 2021:75). Nuvarande regelverk för den ekonomiska förvaltningen kvarstår, med långsiktiga riktlinjer för god ekonomisk hushållning, finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten med betydelse för god hushållning. Möjligheten att reservera till RUR avvecklas och i stället införs från och med år 2024 resultatreserv (RER). RUR kommer kunna användas fram till år 2033. Reservering till RER kan ske från år 2024. RER ska bidra till en ökad flexibilitet i användning av sparade medel jämfört med RUR.

Fullmäktige i Malung-Sälen har fastställt i de lokala riktlinjerna, dels när RUR får disponeras, dels hur mycket RUR får uppgå till. RUR får disponeras om det råder lågkonjunktur. Enligt de lokala riktlinjerna, så är definitionen att det råder lågkonjunktur, om kommunens skatteutveckling för året är lägre än rikets genomsnittliga utveckling de senaste tio åren. För år 2023 är kommunens utveckling 3,1 procent, medan rikets snitt är 2,6 procent. Inga medel kan därför disponeras för år 2023, vilket det inte heller finns behov av. RUR får uppgå till max 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, enligt de lokala riktlinjerna. Reserverade medel till RUR uppgår till 9,6 procent vilket är i nivå med taket.

"Åtagandet avser tidigare år och har uppstått under lång tid"

Väsentliga personalförhållanden

Lönekostnader och sociala avgifter (tkr)

	2023	2022	2021	2020	2019
Ersättning till förtroendevalda	5 747	4 999	4 068	4 226	4 498
Löner	410 509	386 971	370 076	361 567	321 992
Sjuklöner	10 753	11 527	9 335	10 150	6 757
Mertid, OB, jour, beredskap	27 495	29 893	28 369	21 937	20 889
Summa löner	454 504	433 390	411 848	397 880	354 136
Sociala avgifter	140 852	131 534	124 392	122 674	108 729
Summa kostnader*	595 356	564 924	536 240	520 554	462 865

*Utfallet skiljer sig mot personalkostnader enligt not 3 för utförda arbeten i investeringsprojekt ingår inte i löner och sociala avgifter

Personalkostnader

Personalkostnaderna, exklusive pensionskostnader, har ökat med 5 procent från föregående år. Arvoden till förtroendevalda, som ingår i personalkostnader, har ökat med 750 tkr, det vill säga 15 procent. Ökningen av personalkostnader motsvarar lönekostnadsökningen samt höga övertidskostnader inom socialförvaltningen på grund av stora kompetensförsörjningsproblem samt införande av nya dygnsviloregler. Personalkostnaderna har också påverkats under 2023 med anledning av överenskommelser om förmån för pension till medarbetare i och med kommunstyrelsens beslut om personalanpassningar under hösten 2023. Kost-

naderna för sjuklöner har minskat med 7 procent och kostnader för mertid, OB, jour och beredskap har minskat med 8 procent.

Antal anställda

Den 31 december år 2023 hade Malung-Sälens kommun 900 tillsvidareanställda. En minskning med 2 personer, jämfört med föregående år. Under hösten 2023 fattades nya beslut kring återbesättningsprövningsprocess och delegationsordningen innebärande att socialförvaltningen inte längre omfattas av undantag i återbesättningsprocessen. Månadsavlönade visstidsanställningar uppgår till 189 stycken och är en marginell minskning mot år 2022. Kvinnor

Antal anställda	2023	2022	2021	2020	2019
Tillsvidare	900	902	877	870	833
Visstid, månadsavlönade	189	192	231	189	189
Timanställda, årsarbetare	135	112	114	113	89

Antal anställda (%)	2023	2022	2021	2020	2019
Anställda heltid	76	73	73	73	66
Arbetar heltid	73	69	*	*	58

Vård- och omsorg (%)	2023	2022	2021	2020	2019
Anställda heltid	57	56	48	42	43
Arbetar heltid	43	42	40	*	38

* uppgift saknas

är i större utsträckning än män visstidsanställda. Andelen visstidsanställda kvinnor minskade 2023. Fördelningen mellan kvinnor och män under 2023 är 76 procent kvinnor och 24 procent män. Medelsysselsättningsgraden är ökande och kvinnor arbetar i genomsnitt 91 procent av heltid medan männen arbetar 97 procent av heltid. Under 2023 förändrades regler för gällande dygnsvila genom förändringar i lagstiftningen. Detta har inneburit nya rutiner och mycket omfattande förändringar av schema i våra bemanningsmässigt mest intensiva verksamheter, främst inom socialförvaltningen.

Sysselsättningsgrad

Andelen som arbetar heltid i kommunen ligger på samma nivå som föregående år. Andelen som arbetar heltid år 2023 uppgår till 73 procent. Andel heltidsanställda inom vård- och omsorg (socialförvaltningen) har ökat under året och uppgår till 57 procent år 2023. Dock har inte ökningen avseende de som faktiskt arbetar heltid ökat i lika hög grad. Medelsysselsättningsgraden inom våra vård- och omsorgsyren under 2023 ligger nu på 91 procent. Andelen kvinnor som arbetar heltid har under 2023 ökat både på totalen och inom vård- och omsorg.

Medelålder

Medelåldern bland våra tillsvidareanställda uppgår år 2023 till 47,6 år. Nivån har legat stabilt de senaste åren men för år 2023 är det en liten sänkning. Männen medelålder är något lägre än kvinnornas under 2023. Medelåldern är 46,9 år för män och 47,8 år för kvinnor.

Pensionsavgångar

Under år 2023 valde 21 medarbetare att avgå med pension. Det är 7 stycken färre än år 2022. I och med personalanpassningsarbetet har pensionsöverenskommelser tecknats med individer men statistiskt kommer det också slå igenom under 2024. Från och med år 2023 har pensionsåldern höjts till 69 år vilket i praktiken innebär att också riktåldern för våra äldre medarbetare höjts. Under vissa förutsättningar kommer det att innebära att pensionsavgång kan ske mellan 64-69 år från och med år 2026. Detta gör det svårt att prognostisera för hur många som årligen kommer att avgå i pension framledes. Till år 2027 kommer cirka 100 medarbetare att uppnå 65 års ålder. Antalet som uppnått pensionsålder (65 år), men som väljer att fortsätta arbeta, ökar samtidigt. Under 2023 gick störst andel av de som lämnade oss för pension från arbete inom socialförvaltningen.

Medellöner (kr/mån)	2023	2022	2021	2020	2019
Totalt	31 946	30 905	30 360	30 370	28 898
Kvinnor	32 002	30 771	30 454	29 916	28 710
Män	31 748	31 405	29 993	32 233	29 881
Skillnad kvinnor/män	254	-634	461	-2 317	-1 171

Sjukfrånvaro % av arbetad tid

	2023	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro	7,2	8,1	6,7	7,2	6,5
Sjukfrånvaro >60 dagar av total sjukfrånvaro	28,3	29,7	28,1	22,1	33,1
Kvinnor	8,0	9,0	7,8	8,0	7,1
Män	4,7	5,2	3,5	4,5	4,5
-29 år	4,5	8,2	6,6	8,4	7,1
30-49 år	7,2	6,7	6,0	7,1	6,2
50- år	7,4	9,2	7,3	6,9	6,5

Sjukfrånvaro per förvaltning (%)

	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunstyrelseförvaltningen	6,6	6,3	4,3	4,3	6,4
Barn - och utbildningsförvaltningen	6,0	6,9	6,3	6,5	6,6
Socialförvaltningen	8,8	10,1	7,7	8,0	9,1
Kultur - och fritidsförvaltningen	3,8	4,9	6,5	6,6	7,0
Räddningstjänsten	1,2	1,6	9,6	9,6	27,6
Miljö - och stadsbyggnadsförvaltningen	6,4	10,3	5,1	5,4	2,5

Lön

Vid 2023 års lönekartläggning återfanns inga osakliga löneskillnader beroende på kön. Skillnaden mellan männens och kvinnornas medellöner var 254 kronor för år 2023, där kvinnorna har högre lön än männen. Till skillnad från tidigare år, med undantag av år 2021, har män lägre medellön än kvinnor 2023. Under år 2023 har procenten nyrekryterade män med ingångslöner under medellön ökat till den kommunala organisationen vilket gör att männens medellön minskat vilket gör en effekt för medellön. Den totala medellönens ökning för år 2023 motsvarar procentuellt utfallet av löneökningar för aktuellt år. De totala löneökningarna vid löneöversynen år 2023 blev 2,5 procent exklusive särskilda satsningar. Under 2023 förändrades vårt centrala kollektivavtal sitt innehåll avseende pensionsavsättningar. Pensionsavtalets innehåll innebar en uppräknings med 2 procent i pensionsavsättningar för individen generellt vilket också inneburit en kostnadsökning utöver löneöversyn.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för år 2023, uppgick till 7,2 procent. Det är en minskning om 0,9 procentenheter, jämfört med år 2022. Orsaken till minskningen är till största delen generellt lägre korttids-sjukfrånvaro. En del i minskade korttids-sjukfrånvaron tros bero på att Covid-19 pandemin är över i kombination med en samhällsbild där vi generellt är duktigare på att förhindra smittor genom egna hygienrutiner. Utifrån vår totala andel sjukskrivna så har kvinnor minskat sin frånvaro på totalen medan männen ligger på likvärdig nivå 2023 som 2022. Andelen långtids-sjukskrivna har minskat (sjukskrivna över 60 dagar). Den största procentuella avvikelserna avseende sjukfrånvaro står våra yngre medarbetare för, upp till 29 år, som minskat mest. Malung-Sälens kommuns utfall av sjukfrånvaro med en generell minskning under 2023 konstateras hos

samtliga förvaltningar. I jämförelse med övriga Sveriges kommuner konstateras en uppskattad sänkning med ett procentuellt utfall som statistiskt sett anses positivt. Risken för både kort och långtids-sjukfrånvaro är högre inom välfärdstjänstyrken, jämfört med genomsnittet för alla branscher, konstateras.

Kompetensförsörjning

Den största utmaningen för Malung-Sälens kommun, inom personalområdet, är kompetensförsörjningen under kommande år. Sverige har under några år haft en låg arbetslöshet och i Malung-Sälens kommun har vi, trots pandemin, haft fortsatt mycket låg arbetslöshet. Vi har i dagsläget flera bristyrken och det finns en hård konkurrens om kompetent arbetskraft inom många av våra välfärdstyrken såsom undersköterskor, sjuksköterskor, lärare, förskollärare och socialsekreterare. Tillsättningen av vakanta tjänster är en viktig åtgärd för att skapa förutsättningar för heltid som norm och därtill ett hållbart arbetsliv. Malung-Sälens kommun har, i likhet med andra landsbygdskommuner, ett lägre löneläge än storstadsregionerna. Det höga prisläget som just nu råder i samhället kan påverka vår löneutvecklingstakt, men är i nuläget oklart i vilken utsträckning. Inför 2024 års lönerörelse omförhandlas de flesta avtalsområden och utfallet är okänt. Malung-Sälens kommun måste som arbetsgivare hitta andra motivationsgrunder än lön för att attrahera och behålla kompetenta medarbetare. Kommunen arbetar med att skapa förutsättningar samt motivera befintlig personal att vidareutbilda sig, få fler att arbeta längre och att välja en högre sysselsättningsgrad genom bland annat heltid som norm. En viktig del i att höja kompetensen hos befintliga medarbetare är vårt nya centrala omställningsavtal som skapar stora möjligheter för att kunna studera även sent i yrkeslivet med goda villkor. Under 2023 har även äldreomsorgslyftet vidareutbildat omkring 6

vårdpersonal till undersköterskor vilket höjer kompetens, kvalitet och resultat i vår verksamhet. Under 2024 så minskas antalet platser inom äldreomsorgslyftet i och med minskade stadsbidrag.

Inom de mest personalkrävande förvaltningarna barn- och utbildning samt socialförvaltningen har svårigheten att rekrytera personal kvarstått. Personalomsättningen under 2023 uppgår till 140 medarbetare vilket sett till vår totala personalstat är över 20 procent av våra månadsavlönade medarbetare. Av dessa har 21 medarbetare valt att gå i pension och av resterande ser vi intern rörlighet som skäl bland 15 procent av de som valt att byta arbete. Under personalanpassningsarbetet har också ett större antal medarbetare som lämnar oss av olika skäl, totalt 45,1 heltider. Effekten av personalminskningen sker stegvis. Utifrån att vi genomför en del förändringar i personalstat så förekommer också naturlig personalomsättning baserat på det. Den höjda allmänna pensionsåldern kan också resultera i att fler väljer att arbeta lägre då det ekonomiskt är fördelaktigt för individen. Andelen heltidsanställda inom vård- och omsorg har ökat, andelen är närmare 57 procent under år 2023 vilket är en positiv utveckling. Skulle ännu fler medarbetare välja en högre sysselsättningsgrad minskar även rekryteringsbehovet. Arbetet med heltid som norm är ett viktigt strategiskt arbete för att möjliggöra ökade sysselsättningsgrader, parallellt med en god arbetsmiljö skapar förhoppningsvis förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Under 2024 genomförs införande av fasta scheman inom socialförvaltningen till fullo. Malung-Sälens kommun har ett unikt utgångsläge för att klara utmaningen med kompetensförsörjning i framtiden. Vi har ett aktivt föreningsliv, är en känd och välbesökt friluftskommun med ett starkt näringsliv. Våra medarbetare är nyckeln till framgång, därför arbetar vi aktivt för att skapa de bästa förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv så att medarbetare ska trivas, må bra och känna arbetsglädje under hela yrkeslivet.

Förväntad utveckling

För kommunkoncernen är det väsentligt att den kommunala organisationen och bolagen klarar att bibehålla resultatnivån kommande år. Malung-Sälens Elverkskoncernen, som är det bolag som främst bidragit till kommunkoncernens positiva resultatnivåer, är beroende av avgifter från elnätsverksamheten. Avgiftsuttaget regleras av föreskrifter från Energimarknadsinspektionen, vilka är under bearbetning. Det finns en osäkerhet hur de nya föreskrifterna kommer att påverka bolagets intäkter. När det gäller vatten och avfallsverksamheten finns regleringar avseende uttag av taxor för VA. Från 2027 ska fastighetsnära insamling fungera i kommunen och planeringsarbetet pågår inom Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB. Utvecklingen i kommunen med sommarturism medför efterfrågan på de kommunala bolagens tjänster, både avseende återvinnings- och vattentjänster, el- och fibertjänster samt efterfrågan på bostäder. I Sälen byggs två parhus med planerad inflytt under 2024 och i Malung kommer nya personalutrymmen för Malungshem frigöra nuvarande lokaler för exempelvis seniorboende. Bostadsbristen i Sälen har ökat kraftigt och är hämmande för samhällsutvecklingen i den norra kommundelen. Malungshems resultat kommer initialt förbättras kommande år med anledning av förändrad redovisningsprincip när K3-regelverket införs från 2024, där tidigare kostnader för underhåll kommer aktiveras och skrivs av enligt plan. Det ökade resultatutrymmet kommer inte bli så stort i och med ökade priser och räntor. Fullmäktiges beslut om att Malungs camping ska arrenderas ut samt reviderade ägardirektiv för Malung-Sälen Turism AB kommer innebära förändrat uppdrag för turistbolaget.

Budgeterat resultat för den kommunala organisationen 2024 uppgår till 1,8 mnkr. Finansiellt resultatmål 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning plus utdelning från koncernbolag och nettointäkt från skog och mark uppnås inte i det budgeterade resultatet. Kompensation för höjt personalomkostnadspålägg har beslutats under inledningen av 2024, men ingen kompensation i övrigt för generella nettokostnadsökningar ges, förutom löneökningar som budgeteras centralt. Inför året har både barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden ingående underskott mot tilldelad ram 2023. Ett anpassningsarbete har inletts men förväntas inte få full effekt 2024.

Både barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har i arbetet med detaljbudget signalerat utmaningar att klara verksamheten inom givna ramar år 2024. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat om detaljbudget med ingående underskott 8 mnkr samtidigt som inom budgeten reserverats medel för oförutsett med 1 procent enligt fullmäktiges anvisningar. I praktiken är medel för oförutsett använda vid budgetens upprättande och med summerat prognostiserat överdrag 6 mnkr. Socialnämnden har inte budgeterat för oförutsett 1 procent i enligt fullmäktiges anvisningar. Per februari 2024 prognostiserar socialnämnden ett överdrag mot budget med 18 mnkr.

Budgetförutsättningar för perioden 2025–2028 beslutades av kommunstyrelsen i februari 2024. Beräkningsunderlaget utgår från invånarantal 10 150 invånare, vilket innebär en viss inbyggd höjd, under förutsättning att befolkningsutvecklingen fortsätter i positiv utveckling eller minskar marginellt. Med beräknat utrymme föreslås kostnadskompensation med 1 procent år 2025 och 2 procent år 2026–2028. Budgeterat resultat för 2024 uppgår, med dessa förutsättningar till 3,6 mnkr vilket är är långt under finansiellt mål. Under februari har ny skatteunderlagsprognos presenteras. Med samma invånarantal och i övrigt oförändrade uppräknings blir det budgeterade resultatet oförändrat 3,6 mnkr.

Det påbörjade ekonomiska anpassningarna som vidtagits räcker inte för innevarande och kommande år i och med att även om budgeterat resultat är positivt finns ingående underliggande kostnader som inte inryms.

Investeringsbehovet är fortsatt omfattande både för den kommunala koncernen och för den kommunala organisationen. För den kommunala koncernen är investeringsbehoven främst kopplade till expansionen i kommunen. För den kommunala organisationen behöver dels expansionen mötas, dels behöver eftersatt underhåll hanteras tillsammans med efterfrågan på ändamålsenliga lokaler för dagens och framtidens kommunala verksamhet. Konjunkturläget kan komma att påverka expansionen i kommunen. När det gäller investeringar finns, framförallt i norra kommundelen, förväntningar kring koncernens förmåga i infrastruktur så som VA, el och bredband. Investeringstakten har ökat årligen de senaste åren och förväntas fortsatt vara hög. Det ställer krav på den

interna organisationen att planera och driva investeringsprojekt. Antalet pågående investeringsprojekt är många och det förväntas fortsatt vara flera pågående projekt parallellt. Det ställer i sin tur krav på kompetens i organisationen samt likvida medel.

Investeringarna för kommunen och kommunkoncernen lånefinansieras, tills nu med undantag för Elverkskoncernen, och under 2022 beviljades utökad låneram av Kommuninvest. Den utökade låneramen förutsätter att den kommunala koncernen redovisar plusresultat. Låneskulden förväntas öka i takt med investeringar och innebära ökade räntekostnader. Styrräntan har höjts flera tillfällen under år 2022 och 2023, men inga höjningar har beslutats sedan september 2023. Många förväntar sig att styrräntan inte höjs alternativt sänks under 2024. För kommunkoncernen får räntenivån påverka för resultatet.

Befolkningsutvecklingen i Sverige har dämpats under 2023. Fortsätter trenden samtidigt som äldre ökar, innebär det att färre behöver försörja fler. Malung-Sälen ökade marginellt med invånare för år 2023 och prognoserna för kommande år är ökande andel av äldre befolkning. Resultat blir att tillgänglig arbetskraft minskar, där kommunkoncernen konkurrerar med omvärlden att attrahera kompetent personal. Rekrytering och bibehållande av kompetenta medarbetare är och kommer vara en avgörande för att kunna bedriva och utveckla kommunkoncernens verksamhet. I kombination med låg arbetslöshet och förväntade pensionsavgångar är kompetensförsörjningen en utmaning som behöver hanteras. För den kommunala organisationen har svårigheter att bemanna resulterat i höga övertidkostnader inom socialnämndens verksamhet de senaste två åren, vilket i sin tur påverkar det ekonomiska resultatet. Inom äldreomsorgen och LSS pågår införande av heltid som norm som syftar till att få en stabil bemanning genom heltidsarbete. En del i kompetensförsörjningen är kvalitativ utbild-

ning, som startar redan i unga åldrar. Det förutsätter behöriga lärare idag för att ge alla elever förutsättningar att klara grund- och gymnasieskola för att i framtiden vara en del av kompetensförsörjningen.

Världsutvecklingen med krig i omvärlden som avlöste en två år lång pandemi parallellt med klimatfrågorna ställer krav på den kommunala kommunkoncernen att kunna anpassa organisationen samtidigt som utveckling med effektivisering behöver fortsätta oförtrutet. Krisberedskap och förmåga att hantera en föränderlig omvärld kommer vara högt på agendan för att säkerställa att kommunkoncernens verksamheter kan bedrivas oavsett. Förändrings- och utvecklingstakten ökar kontinuerligt och möjligheterna med AI i verksamheterna kommer innebära både möjligheter men ställer även krav på riskbedömning. Sveriges inträde i Nato under år 2024, är den största förändringen av Sveriges säkerhets- och försvarspolitik på 200 år.

Samhällsviktiga verksamheter kan komma att påverkas. Inför 2024 har för övrigt myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit fram ny överenskommelse om kommuners krisberedskap och kommuners arbete med civilt försvar. Grunden är det försämrade säkerhetspolitiska läget, där kommunerna får mer medel för åtgärder under perioden. Sammanfattningsvis kommer dessa frågor vara högt på agendan.

Målbild 2027 gäller från verksamhetsår 2024. Den nya målbilden pekar ut riktningen för kommunkoncernen kommande år och planperioden. Målområden har delats in i tre delar med omsorg och trygghet, lärande och livskvalitet samt hållbar tillväxt i fokus. För målområdena finns tio verksamhetsmål och 22 indikatorer, där nämnderna och bolag dels har gemensamma indikatorer att arbeta mot, dels har specifika indikatorer att arbeta mot. Under innevarande år, kommer aktiviteter genomföras för att uppnå en god måluppfyllelse.

Malung-Sälen ökade marginellt med invånare 2023 och prognos för kommande år är ökad andel äldre befolkning.

Räkenskaperna redogör för de ekonomiska rapporterna för år 2023 för den kommunala koncernen och den kommunala organisationen. Utfallet redovisas i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut kan utläsas av balansräkningen samt hur verksamheten finansierats av kassaflödesanalysen.

RESULTATRÄKNINGAR (TKR)

		KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	Not 2, 4	225 107	212 723	582 369	552 071
Verksamhetens kostnader	Not 3, 4, 29	-989 414	-923 434	-1 226 750	-1 145 274
Avskrivningar	Not 5	-34 547	-29 150	-99 111	-89 813
Verksamhetens nettokostnader		-798 854	-739 861	-743 492	-683 016
Skatteintäkter	Not 6	541 316	510 469	541 316	510 469
Generella statsbidrag och utjämning	Not 7	240 700	236 618	240 700	236 618
Verksamhetens resultat		-16 838	7 226	38 524	64 071
Finansiella intäkter	Not 8	23 617	20 189	23 967	12 227
Finansiella kostnader	Not 9	-6 955	-1 713	-18 040	-6 006
Resultat efter finansiella poster		-176	25 702	44 451	70 292
Årets resultat		-176	25 702	44 451	70 292

BALANSRÄKNINGAR (TKR)

		KOMMUNEN		KONCERNEN	
		2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 10	-	-	-	-
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 11	594 516	458 179	2 043 946	1 797 759
Maskiner och inventarier	Not 12	38 342	33 700	65 520	62 219
Finansiella anläggningstillgångar	Not 13	84 624	81 889	80 479	65 093
Summa anläggningstillgångar		717 482	573 768	2 189 945	1 925 071
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	Not 14	11 879	13 428	12 365	14 104
Fordringar	Not 15	150 906	149 649	224 289	233 548
Kortfristiga placeringar	Not 16	111	114	111	114
Kassa och bank	Not 17	70 380	100 480	110 737	143 992
Summa omsättningstillgångar		233 276	263 671	347 502	391 758
SUMMA TILLGÅNGAR		950 758	837 439	2 537 447	2 316 829
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		-176	25 702	44 451	70 292
Resultatutjämningsreserv		74 709	74 709	74 709	74 709
Övrigt eget kapital		356 907	331 205	861 656	791 364
Summa eget kapital	Not 18	431 440	431 616	980 816	936 365
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	Not 19	16 292	15 163	17 611	16 422
Andra avsättningar	Not 20	702	6 383	74 979	74 651
Summa avsättningar		16 994	21 546	92 590	91 073
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 21	234 971	1 62 736	947 989	867 051
Kortfristiga skulder	Not 22	267 353	221 541	516 052	422 340
Summa skulder		502 324	384 277	1 464 041	1 289 391
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		950 758	837 439	2 537 447	2 316 829
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	Not 23	-	-	80 793	81 053
<i>Ansvarsförbindelser</i>					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Not 24	203 810	209 286	203 810	209 286
Övriga ansvarsförbindelser	Not 25	666 706	644 902	29 943	30 091
Leasing					
Leasing	Not 26	116 541	112 842	132 968	133 956

KASSAFLÖDESANALYSER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	-176	25 702	44 451	70 292
Justering för av- och nedskrivningar	34 547	29 150	99 111	89 813
Justering för gjorda avsättningar Not 27	-4 552	-3 427	1 517	6 070
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster Not 28	-1 180	5 838	-6 002	1 741
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	28 639	57 263	139 077	167 916
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-1 257	-32 126	9 259	-34 510
Ökning/minskning förråd och varulager	1 202	1 567	1 392	1 330
Ökning/minskning exploateringsfastigheter	347	175	347	175
Ökning/minskning kortfristiga skulder	45 812	5 981	93 712	14 261
Kassaflöde från den löpande verksamheten	74 743	32 860	243 787	149 172
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering materiella anläggningstillgångar	-176 000	-98 731	-352 651	-245 758
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	978	581	3 344	9 425
Investering finansiella tillgångar	-2 785	-500	-991	-9 306
Försäljning av finansiella tillgångar	-	2 195	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-177 807	-96 455	-350 298	-245 639
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	125 000	75 000	212 150	122 450
Amortering av långfristiga skulder/låneskulder	-23 000	-43 000	-116 064	-124 345
Årets förändring kortfristig del av långfristig skuld	-31 750	20 000	-19 663	67 734
Anläggningsavgifter	-	-	8 564	19 195
Investeringsbidrag	2 664	25	2 664	689
Ökning långfristiga fordringar	-	-	-14 454	-2 765
Minskning av långfristiga fordringar	50	50	59	537
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	72 964	52 075	73 256	83 495
ÅRETS KASSAFLÖDE	-30 100	-11 520	-33 255	-12 972
Likvida medel vid årets början	100 480	112 000	143 992	156 964
Likvida medel vid årets slut	70 380	100 480	110 737	143 992
Förändring av likvida medel	-30 100	-11 520	-33 255	-12 972

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Malung-Sälens kommuns årsredovisning är upprättad enligt Lag 2018:597 om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Redovisningen i kommunen sker på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed och avser att ge en rättvisande bild.

Avvikelser mot god redovisningssed och rättvisande bild sker till viss del redovisning av komponentindelning där ett av helägda bolagen inte följer det så kallade K3-regleverket. Övergång till K3 sker under 2024 och jämförelsetal kommer att justeras.

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och dessa kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Inkomster intäktsförs det år som intäkterna genereras och motsvarande kostnadsförs utgifterna det år förbrukningen sker.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde om inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett för samtliga mellanhanden gentemot koncernbolag för den kommunala organisationen, där periodiseringsgräns mot övriga motparter satts till 50 tkr. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till verkligt värde.

Jämförelsetal

Koncernbolaget Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB har för 2023 gjort genomgång av anläggningstillgångar. Dels har uppdelning av mark, byggnader och tekniska anläggningar på byggnader och mark, ledningsnät, verksamhetsfastigheter, miljöstationer samt maskiner och andra tekniska anläggningar gjorts. Dels har omklassificering mellan mark, byggnader och tekniska anläggningar samt maskiner och inventarier gjorts. Jämförelsetal för 2022 är justerade i sammanställda räkenskaper, ändringen föranleder ingen resultatpåverkan.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund som kommunen har minst 20 procent inflytande i. Förändring i kommunkoncernens sammansättning är ett tillkommande bolag inom Elverkskoncernen, Malung-Sälens Energi AB. Bolaget har inte haft någon verksamhet år 2023. Ägarandel i Västerdala Terminal & Järnvägsspår AB har minskat från 36 till 33 procent och förändringen har resultatförts i kommunkoncernen. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationskissen i inledningen av årsredovisningen och av not 30 där koncerninterna förhållanden specificeras.

Sammanställd redovisning har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det bokförda värdet på aktier (förvärvat eget kapital) som finns i kommunens räkenskaper har eliminerats mot eget

kapital, varefter intjänat kapital har räknats in i koncernens eget kapital. Obeskattade reserver i bolagen har delats upp som uppskjuten skatteskuld, 20,6 procent, och resterande del som eget kapital.

Elimineringar har gjorts för interna mellanhanden mellan kommun och respektive koncernföretag, samt mellan koncernföretagen. Interna kostnader och intäkter, samt interna skuld- och fordringsposter har eliminerats utifrån väsentliga belopp (för koncernen definierat > 100 tkr).

Jämförelsestörande intäkter och kostnader

Jämförelsestörande poster specificerats, när dessa förekommer, i not som specificerar ingående delposter.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sålbara förekommande och som överstiger 5 mnkr.

Dessutom redovisas alltid utrangeringar, realisationsvinster och realisationsförluster vid försäljning av materiella anläggningstillgångar, samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering, som jämförelsestörande. Utgifter för deposti har även klassificerats som jämförelsestörande.

Tidigare års (2022) kostnader och intäkter med anledning av Covid-19 har inte betraktats som jämförelsestörande. Intäkterna går med stor säkerhet att bestämma, medan det är mer ovisst när det gäller kostnaderna. Det går i relativt stor utsträckning att fastställa de merkostnader för socialtjänstverksamhet, inom omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning, som kommunen återsökt ersättning för. Däremot är övriga kostnader mer ovissa och i viss mån även bedömningen, där det konstaterats att förvaltningarna redovisat merkostnader för Covid-19 enligt olika principer.

Intäkter

Skatteintäkter

Intäkter avseende kommunalskatt redovisas i enlighet med RKR R2 och den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos.

Generella statsbidrag och utjämning

Bidrag från staten utan villkor redovisas som generella statsbidrag och utjämning och värderas enligt RKR R2. I utfall för generella statsbidrag finns bidrag som enligt anvisningar från staten härrör till nämndernas verksamheter, dessa har redovisats som generella samtidigt som nämnd getts motsvarande ramanslag. Övriga bidrag från staten redovisas som riktade.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Kostnader

Lånekostnader

Lånekostnader hanteras enligt huvudmetoden, det vill säga de belastar resultatet för den period de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, baserad på anskaffningsvärdet. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Avskrivning påbörjas månaden efter att tillgången tas i bruk.

Kommunen tillämpar följande avskrivningstider för immateriella anläggningstillgångar: 5 år.

Kommunkoncernens bolag tillämpar avskrivningstider 20 år för immateriella anläggningstillgångar.

Kommunen tillämpar följande avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar: 5–70 år

Kommunkoncernens bolag tillämpar avskrivningstider mellan 5–100 år för materiella anläggningstillgångar.

Bedömning av nyttjandeperioden görs för respektive anläggningsobjekt eller komponenter om skillnader finns avseende nyttjandeperiod. Avskrivning görs sedan på den närmast lägre avskrivningstiden.

Mark, byggnader och tekniska anläggningar är uppdelade i komponenter, där respektive komponent skrivs av över nyttjandeperioden. Vägledande avskrivningstider har fastställts, där individuell bedömning görs om nyttjandeperioden avviker väsentligt.

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år, klassificeras som en anläggningstillgång om värdet överstiger ett prisbasbelopp, och överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp (2023: 52 500 kronor) och gäller som gemensam gräns för materiella- och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Investeringsbidrag tas upp som en förutbetalda intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare (fram till år 2010) redovisades investeringsbidrag så att de reducerade det bokförda värdet. Justering för ingående värden gjordes inte vid justering av redovisningsprincip utifrån bedömningen att det hade oväsentlig påverkan på resultaträkningen och främst påverkar balansomslutningen. Koncernbolagen kan enligt regelverk för bolagsredovisning nettoredovisa investeringsbidrag. I sammanställda räkenskaper görs justering så att bruttoredovisning sker för investeringsbidrag överstigande 0,5 mnkr.

Kommunen har fyra anläggningstillgångar som har klassificerats som immateriella, där samtliga är helt avskrivna sedan 2020-12-31.

Kommunen har ett stort markinnehav som inte är upptaget i anläggningsregistret. Det avser mark som kommunen ägt under lång tid. Vid tidpunkten för

anskaffning var redovisningspraxis en annan än den nu gällande. En stor del av kommunens markinnehav har därmed bokfört värde 0 kronor. För mark som anskaffas numer bokförs anskaffningsvärdet som materiell tillgång.

Kundfordringar

Kundfordringar har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta. Kundfordringar äldre än 6 månader har reserverats som osäker fordran. Därutöver tillämpas individuell prövning med bedömning och reservering görs för fordringar som förfaller inom 6 månader om det finns pågående tvist.

Lager

Förråd, lager och tomtmark vid försäljning (exploateringstillgångar) värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Respektive enskilt förråd, lager och tomtmark vid försäljning där värdet överstiger ett prisbasbelopp redovisas som omsättningstillgång per bokslutstidpunkten. Vid försäljning av exploateringstillgångar redovisas hela inkomsten som intäkt. I enlighet med matchningsprincipen redovisas då även kostnader för anskaffande och iordningställande av tomten. Inga överlager eller beredskapslager är bokförda per 2023-12-31.

Avsättningar och skulder

Andra avsättningar

Avsättning för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Ursprunglig avsättning har grundat sig på en projektering som utfördes av extern part år 2016. Kalkylen uppdateras årligen av det kommunala bolaget Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB. Anbud och entreprenad är antagen efter upphandling år 2018 och Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB har gjort en förnyad bedömning per 2023-12-31, vilket exklusivt ianspråktagat, motsvarar utestående avsättning. En förnyad prövning av förpliktelsen sker vid varje bokslutstidpunkt, vilken kan komma att leda till ökade kostnader. För 2023 beräknas den slutliga utgiften ha öka jämfört med värderingen år 2022.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade utifrån RIPS 21. Beräkningen bygger på livslängdsantagande (hur länge vi lever), samt en kalkylränta som fastställs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som var kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningarna utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Medarbetarnas intjänande av avgiftsbestämd ålderspension (AKAP-KR respektive AKAP-KL) redovisas den period intjänandet sker och regleras kvartalsvis för

åldersgruppen födda 1986 och senare, samt halvårsvis för medarbetare födda före 1986. Eventuell skuld som finns vid årsskiftet redovisas som kortfristig skuld och regleras påföljande år.

Medarbetarnas intjänande av förmånsbestämd pension, pension till efterlevande, samt alternativ KAP-KL tryggas genom försäkring och regleras löpande till pensionsadministratör. Kostnaden redovisas den period intjänandet sker. Regleringsposter för förmånsbestämd pension kostnadsförs när kommunen får kännedom om dessa.

Intjänande av särskild avtalspension redovisas som avsättning i balansräkningen och kostnadsförs vid tidpunkten för intjänandet. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och redovisas som en kostnad i resultaträkningen vid utbetalning.

Visstidsförordnanden för politiker, som ger rätt till särskild avtalspension, redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Från år 2019 gäller OPF-KL för förtroendevalda som tillträtt vid valår 2018 eller senare, för förtroendevalda som tidigare omfattas av PBF gäller det avtalet fortsatt.

Avsättning för pensioner och pensionsförpliktelser som ansvarsförbindelse motsvarar nuvärdet av de framtida pensionsutbetalningarna

Löneskatten 24,26 procent har periodiserats enligt samma principer som gäller för pensioner.

Långfristiga skulder

Kortfristig del av långfristig skuld redovisas i enlighet med RKR R7, det vill säga den del som förfaller inom tolv månader och avtal om refinansiering saknas vid årsredovisningens upprättande, redovisas som kortfristig.

Personalskulder

Skulder till personalen redovisas, med undantag för delar av pensionsskulden/åtagande, som kortfristiga skulder. Skulderna avser ej uttagna semesterdagar, ej kompenserad övertid och ej utbetalda timlöner.

Överenskommelse med personal om upphörande av tjänst omfattande ersättning under avtalad period med arbetsbefrielse, redovisas som kostnad vid avtalets tecknande. Motsvarande kortfristig skuld upptas i redovisningen och upplöses under avtalets längd för matchning mot löneutbetalningar. För år 2023 finns överenskommelse om avgång med pension med 11 medarbetare och en överenskommelse om avslut av tjänst.

Leasingavtal

Klassificering av finansiella leasingavtal utgår från kommunens redovisningsprinciper för anläggningstillgångar, med grund i att kommunen tagit på sig samma finansiella och värdemässiga ansvar som om anläggningen köpts. Införandet av redovisningsprincipen påbörjade under 2021, från år 2022 klassificeras fordon anskaffade genom leasing klassificerats som finansiell leasing och redovisas som materiell anläggningstillgång. Befintliga leasingavtal anskaffade till och med 2021 har inte omklassificerats. Merparten av dessa löper ut under 2024 och nya avtal bedömas vid avtalsstart och finansiella leasingavtal redovisas som materiella anläggningstillgångar.

Övriga leasingavtal har klassificerats som operationella leasingavtal. En genomgång av leasingavtalen görs och notupplysning lämnas. Kommunala bolagen klassificerar samtliga leasingavtal som operationella avtal, genomgång för justeringar i sammanställda redovisningen har inte gjorts. Notupplysning för kommunkoncernen med jämförelsetal lämnas från innevarande år.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	23 251	23 042	11 986	29 594
Taxor och avgifter	43 926	39 685	322 452	292 811
Hyror och arrenden	25 259	22 363	90 810	84 187
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	76 414	79 938	78 831	80 972
Övriga bidrag	10 687	8 019	4 249	7 928
Verksamhet och konsulttjänster	41 715	38 770	50 857	44 802
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	2 878	325	2 878	325
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	977	581	876	1 108
Övriga verksamhetsintäkter	-	-	19 430	10 344
Summa	225 107	212 723	582 369	552 071

Ytterligare upplysningar om periodisering av förutbetalda intäkter finns i not 21 och 22.

Not 3 Verksamhetens kostnader

Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-594 534	-564 466	-667 098	-633 090
Pensionskostnader	-69 220	-46 949	-75 550	-52 139
Lämnade bidrag	-24 419	-31 724	-22 209	-23 345
Köp av huvudverksamhet	-77 437	-62 961	-77 401	-62 955
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-80 196	-76 556	-103 426	-106 463
Inköp av material och varor	-33 648	-34 281	-54 032	-46 004
Inköp av tjänster	-78 527	-74 652	-127 180	-127 813
Realisationsförluster och utrangeringar	-2 904	-64	-3 368	-1 066
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	-846	-297	-846	-297
Bolagsskatt	-	-	-11 797	-11 846
Övriga verksamhetskostnader	-27 683	-31 484	-83 843	-80 256
Summa	-989 414	-923 434	-1 226 750	-1 145 274

Not 4 Jämförelsestörande poster

Intäkter				
Försäljning exploateringsfastigheter	2 878	325	2 878	325
Försäljningspris anläggningstillgångar	978	581	877	1 338
Bokfört värde anläggningstillgångar	-1	-	-1	-230
Försäkringsersättning	195	-	195	-
Summa intäkter	4 050	906	3 949	1 433
Kostnader				
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	-846	-297	-846	-297
Försäljningspris anläggningstillgångar	-	-	2 467	-
Bokfört värde anläggningstillgångar	-	-	-2 931	-984
Utrangering anläggningstillgångar	-152	-64	-152	-82
Avsättning för återställande av deponi	-2 752	-	-2 752	-
Summa kostnader	-3 750	-361	-4 214	-1 363
Summa	300	545	-265	70

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Avskrivning byggnader och anläggningar	-24 904	-24 480	-85 267	-82 618
Avskrivning maskiner och inventarier	-6 745	-4 670	-10 946	-7 195
Nedskrivningar/återföring byggnader och anläggningar	-2 898	-	-2 898	-
Summa	-34 547	-29 150	-99 111	-89 813

Avskrivningarna är beräknade på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivningstiden för kommunen avseende byggnader är 5–70 år, för maskiner och inventarier 3–20 år och för immateriella tillgångar 5 år. Avskrivningstiden för koncernen är 5–100 år för byggnader och tekniska anläggningar, 3–50 år för maskiner och inventarier samt 20 år för immateriella tillgångar.

Not 6 Skatteintäkter

Preliminär kommunalskatt	530 631	495 346	530 631	495 346
Preliminär slutavräkning innevarande år	8 039	11 896	8 039	11 896
Slutavräkningsdifferens föregående år	2 646	3 227	2 646	3 227
Summa	541 316	510 469	541 316	510 469

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning

Inkomstutjämning	139 404	133 002	139 404	133 002
Kostnadsutjämning	5 567	6 034	5 567	6 034
Regleringsbidrag	23 860	28 041	23 860	28 041
Strukturbidrag	12 074	12 008	12 074	12 008
Bidrag för LSS-utjämning	-76	2 134	-76	2 134
Kommunal fastighetsavgift	55 379	52 330	55 379	52 330
Övriga generella bidrag från staten	4 492	3 069	4 492	3 069
Summa	240 700	236 618	240 700	236 618

Övriga generella statsbidrag från staten avser "Skolmiljarden" 0 (1,2) mnkr, "Öka specialistundersköterskekompetens" 0,1 (0,4) mnkr, "Minska andelen timanställning inom kommunal finansierad vård och omsorg om äldre" 2,3 (0) mnkr, "Öka bemanningen särskilda boenden" 1,6 (0,8) mnkr, "Val 2022" 0 (0,3) mnkr, "Tillfälligt kommunstöd med anledning av kriget i Ukraina" 0,4 (0,2) mnkr, samt "Ökade kostnader för finansiering" 0 (0,2) mnkr.

Not 8 Finansiella intäkter

Utdelningar från koncernföretag	17 157	17 157	21	22
Utdelningar på aktier och andelar	7	931	16 308	10 091
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	-	100	1 016	873
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	9	-	9	-
Ränteutgifter	3 780	749	5 054	1 090
Borgensavgifter	1 286	1 251	86	95
Övriga finansiella intäkter	1 378	1	1 473	56
Summa	23 617	20 189	23 967	12 227

Not 9 Finansiella kostnader

Räntekostnad på lån	-5 732	-1 163	-16 210	-5 321
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-1 188	-289	-1 286	-289
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	-11	-21	-11	-21
Räntekostnader	-8	-2	-8	-2
Övriga finansiella kostnader	-16	-238	-525	-373
Summa	-6 955	-1 713	-18 040	-6 006

Ingen räntesäkring för lån förekommer, och genomsnittlig upplåningsränta motsvaras av utfall räntekostnader på lån.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 10 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärden	3 924	3 924	6 986	6 669
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–	–	317
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 924	3 924	6 986	6 986
Ingående avskrivningar	-3 924	-3 924	-6 986	-6 669
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–	–	-317
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 924	-3 924	-6 986	-6 986
Utgående bokfört värde	0	0	0	0
Avskrivningstider	5 år	5 år	5–20 år	5–20 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningstillgångar.</i>				
Not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärden	1 062 057	991 632	3 151 551	2 939 216
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–	-1 273	-1
– Inköp	164 461	70 571	337 709	209 082
– Försäljningar	-13 090	–	-20 570	-18 527
– Utrangeringar	-136	–	-136	–
– Omklassificering	-310	-146	17 798	21 781
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 212 982	1 062 057	3 485 079	3 151 551
Ingående avskrivningar	-603 878	-579 398	-1 353 792	-1 268 780
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–	–	–
– Avskrivningar	-24 904	-24 480	-85 267	-82 618
– Försäljningar	10 316	–	17 320	9 288
– Utrangeringar	–	–	–	–
– Omklassificering	–	–	-19 489	-11 682
Utgående ackumulerade avskrivningar	-618 466	-603 878	-1 441 133	-1 353 729
Utgående bokfört värde	594 516	458 179	2 043 946	1 797 759
– därav finansiell leasing	–	–	–	–
Avskrivningstider	5–70 år	5–70 år	5–100 år	5–100 år
Genomsnittlig nyttjandeperiod	41 år	41 år	33 år	34 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningstillgångar.</i>				

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 12 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	134 704	121 654	218 903	195 214
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–1	–584	–3
– Inköp	11 538	13 128	14 664	23 370
– Försäljningar	–1 561	–77	–1 725	–1 226
– Utrangeringar	–178	–	–178	–
– Omklassificering	–	–	–19 233	1 548
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	144 503	134 704	211 847	218 903
Ingående avskrivningar	–101 004	–96 347	–156 684	–150 573
Årets förändringar				
– Justering ingående värde	–	–	64	–
– Avskrivningar	–6 745	–4 670	–10 947	–7 195
– Försäljningar	1 561	13	1 725	1 084
– Utrangeringar	27	–	27	–
– Omklassificering	–	–	19 488	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	–106 161	–101 004	–146 327	–156 684
Utgående bokfört värde	38 342	33 700	65 520	62 219
– därav finansiell leasing	8 759	8 858	8 759	8 858
Avskrivningstider	3–20 år	3–20 år	3–50 år	3–50 år
Genomsnittlig nyttjandeperiod	13 år	16 år	12 år	14 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga anläggningstillgångar.</i>				
Not 13 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar kommunkoncernföretag	64 429	62 635	–	–
<i>Malung-Sälens Elverk AB</i>	3 415	3 415	–	–
<i>Malungshem AB</i>	27 164	27 164	–	–
<i>Gustols AB</i>	5 500	5 000	–	–
<i>Malung-Sälens Turism AB</i>	250	250	–	–
<i>Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB</i>	20 000	20 000	–	–
<i>Ärnäshedens Fastighets AB</i>	1 800	1 800	–	–
<i>Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB</i>	6 300	5 006	–	–
Aktier i övriga intresseföretag	945	945	30 176	22 771
Andelar	7 836	6 845	7 836	6 845
Långfristiga värdepappersinnehav	–	–	19 022	19 031
Långfristiga fordringar övriga	9 450	9 500	19 857	12 858
Bostadsrätter	1 964	1 964	3 588	3 588
Summa	84 624	81 889	80 479	65 093

Andelarna i Kommuninvest Sverige AB medför förpliktelser i form av borgensåtagande. Åtagandet är närmare specificerat i noten för övriga ansvarsförbindelser. Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital. Malung-Sälens kommun totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2023-12-31 till 12,0 (11,0) mnkr.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 14 Förråd m.m.				
Förråd	5 906	7 108	6 392	7 784
Tomtmark för försäljning	5 973	6 320	5 973	6 320
Summa	11 879	13 428	12 365	14 104

Not 15 Fordringar

Kundfordringar	7 378	6 831	42 861	42 414
Kommunalskattfordringar	22 577	26 680	22 577	26 680
Fordringar hos koncernföretag	247	253	-	-
Övriga kortfristiga fordringar	9 504	11 877	20 741	32 903
Upplupna generella stadsbidrag	79 048	76 111	79 048	76 111
Upplupna riktade statsbidragsfordringar och kostnadsersättningar	3 350	1 998	3 350	1 998
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	28 802	25 899	55 712	53 442
Summa	150 906	149 649	224 289	233 548

Not 16 Kortfristiga placeringar

Aktier och andelar

Anskaffning	38	38	38	38
Värdereglering	73	76	73	76
Summa	111	114	111	114

Värdeförändringen för Billerud har minskat med 11 tkr (fg år minskat 19 tkr) och för Swedbank ökat med 8 tkr (fg år minskat 2 tkr).

Not 17 Kassa och bank

Kassa	17	10	17	14
Bank	70 363	100 470	110 720	143 978
Summa	70 380	100 480	110 737	143 992

Banksaldo i kommunen omfattar koncernvalutakonto, där Malung-Sälen Turism AB och Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB ingår. Kommunkoncernföretagens del uppgår till 30,1 (18,9) mnkr per 2023-12-31. Kommunen har ingen checkräkningskredit. Inom den kommunala koncernen har Malung-Sälens Elverkskoncernen en checkräkningskredit uppgående till 20 (40) mnkr och Sälen Centrum HB en checkräkningskredit uppgående till 10 (10) mnkr.

Not 18 Eget kapital

Ingående eget kapital	431 616	405 914	936 365	866 073
Årets resultat	-176	25 702	44 451	70 292
Summa	431 440	431 616	980 816	936 365
- därav resultatutjämningsreserv	74 709	74 709	74 709	74 709

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 19 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Avsättning pensionsskuld	13 111	12 203	14 173	13 216
Löneskatt	3 181	2 960	3 438	3 206
Summa	16 292	15 163	17 611	16 422

Medlen används i sin helhet i verksamheten, s.k. återlåning. Ingen omföring avseende kortfristig del har skett.

Antal visstidsförordnanden				
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	4	3	4	3
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	20	17	20	17
Ingående avsättning	12 203	11 550	13 216	12 595
Nya förpliktelser under året	1 580	1 223	1 685	1 243
varav nyintjänad pension	-549	831	-549	831
varav ränte- och basbeloppsuppräknig	1 188	289	1 286	294
varav ändring av försäkringstekniska grunder	-	-	-96	-
varav pension till efterlevande	1	2	22	2
varav intjänad PA-KL	981	166	981	166
varav intjänad förmånsbestämd ålderspension	6	-	6	-
varav övrig post	-47	-65	35	-50
Årets utbetalningar	-672	-570	-728	-622
Utgående avsättning	13 111	12 203	14 173	13 216
Löneskatt	3 181	2 960	3 438	3 206
Utgående avsättning inklusive löneskatt	16 292	15 163	17 611	16 422

Överskottsfondens värde per 2023-12-31 uppgår till 0 kr (0) tkr.

Not 20 Andra avsättningar

Avsatt för återställande av deponi				
Redovisat värde vid årets början	6 383	10 621	6 383	10 621
Nya avsättningar	2 752	-	2 752	-
lanspråktaga avsättningar	-8 433	-4 238	-8 433	-4 238
Utgående avsättning återställning deponi	702	6 383	702	6 383
Uppskjuten skatt	-	-	74 277	68 268
Summa andra avsättningar	702	6 383	74 979	74 651

Återställande av deponi planeras vara slutförd senast 2024, täckningen har försenast p.g.a av kontroll av sättningar under 2022.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 21 Långfristiga skulder				
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	225 000	154 750	723 637	647 214
Långfristig leasingsskuld	6 080	6 457	6 080	6 457
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	-	-	202 609	198 610
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	3 891	1 529	15 663	14 770
Summa	234 971	162 736	947 989	867 051

Kommande års amorteringar och lån som förfaller inom 1 år, 58 (23) mnkr för kommunen och 198 (132) mnkr för koncernen har bokförts som kortfristig skuld, samt fråndragits låneskuld.

Upplysningar om lång- och kortfristig upplåning

Genomsnittlig upplåningsränta (%)	1,89	1,08	1,90	0,71
Genomsnittlig kapitalbindningstid (år)	3,65	2,64	2,54	2,37
Genomsnittlig räntebindningstid (år)	3,65	2,64	2,54	2,37

Lån som förfaller inom

0-1 år	54 750	23 000	195 463	137 771
1-3 år	90 000	79 750	265 900	250 934
3-5 år	85 000	40 000	213 564	180 162
5-10 år	50 000	35 000	129 817	99 231
Över 10 år	-	-	113 809	914
Tillsvidarelån	-	-	548	115 973
Summa	279 750	177 750	919 101	784 985

Säkrad låneskuld

Ingående förinbetalda anläggningsavgifter VA

Årets förinbetalda anläggningsavgifter	-	-	8 564	19 195
Årets intäktsförda anläggningsavgifter	-	-	-4 565	-4 395

Utgående förinbetalda anläggningsavgifter VA

Återstående antal år (vägt snitt)	-	-	41 år	42 år
-----------------------------------	---	---	-------	-------

Anläggningsavgifter inbetalda fr.o.m. 2016-01-01 för VA intäktsförs över 50 år. Fram till 2015-12-31 intäktsfördes anläggningsavgifterna över 30 år. Restvärdet på de anläggningsavgifter som tagits ut före 2016-01-01 fördelas framåt över återstående tid efter en plan på 50 år.

Ingående investeringsbidrag	1 529	1 671	14 770	14 853
Justering ingående balans	-	-	-956	-
Årets investeringsbidrag	2 664	25	2 663	689
Årets upplösning	-302	-167	-814	-772
Utgående investeringsbidrag	3 891	1 529	15 663	14 770
Återstående antal år (vägt snitt)	5 år	10 år	15 år	19 år

Det offentliga investeringsbidraget periodiseras på motsvarande nyttjandeperiod för den tillgång som bidraget avser.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 22 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	57 650	26 079	198 363	140 850
Kortfristiga skulder till koncernföretag	30 074	18 902	-	-
Leverantörsskulder	60 868	61 980	106 657	78 216
Personalens skatter, avgifter och avdrag	20 677	20 179	25 634	23 214
Retroaktiva löner och OB-ersättning	16 566	10 136	16 579	10 136
Semester- och övertidsskuld	32 764	35 101	37 389	40 336
Övriga kortfristiga skulder	4 673	-	68 923	49 233
Förutbetalda generella stadsbidrag	5 562	1 230	5 562	1 230
Förutbetalda riktade stadsbidrag och kostnadsersättningar	8 555	17 276	8 555	17 276
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29 964	30 658	48 390	61 849
Summa	267 353	221 541	516 052	422 340
Not 23 Panter och därmed jämförliga säkerheter				
Fastighetsinteckningar	-	-	-	-
Företagsinteckningar	-	-	80 793	81 053
Summa	-	-	80 793	81 053
Not 24 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna				
Pensionsförpliktelser	164 019	168 426	164 019	168 426
Löneskatt	39 791	40 860	39 791	40 860
Summa	203 810	209 286	203 810	209 286
Ingående ansvarsförbindelse				
Ränteuppräknings	1 033	1 067	1 033	1 067
Basbeloppsuppräknings	12 090	4 291	12 090	4 291
Årets utbetalningar	-11 600	-12 244	-11 600	-12 244
Nyintjänande	-3 759	1 175	-3 759	1 175
Övrigt	-2 171	223	-2 171	223
Utgående ansvarsförbindelse	164 019	168 426	164 019	168 426
Löneskatt	39 791	40 860	39 791	40 860
Summa	203 810	209 286	203 810	209 286
Aktualiseringsgrad	97,0%	97,0%	97,0%	97,0%

Med aktualisering avses personer där alla pensionsgrundande tider är utredda och pensionsåtagandet är beräknat utifrån detta. För personer som inte är aktualiserade uppskattas pensionsgrundande tid. I takt med att även dessa personer aktualiseras justeras ansvarsförbindelsen. Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet redovisningsprinciper. Kommunen har inte försäkrat någon del av ansvarsförbindelsen.

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 25 Övriga ansvarsförbindelser				
Kommunal borgen för egna bolag och stiftelser	635 156	613 282	-	-
<i>Malung-Sälens Elverk AB</i>	3 057	2 257	-	-
<i>Malung-Sälens Elnät AB</i>	4 787	16 041	-	-
<i>Malungshem AB</i>	265 493	266 839	-	-
<i>Sälen Centrum HB</i>	13 631	13 555	-	-
<i>Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB</i>	344 650	310 800	-	-
<i>Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB</i>	3 538	3 790	-	-
Övriga ansvarsförbindelser	29 767	29 918	29 943	30 091
Pensionsåtaganden	1 783	1 702	-	-
<i>Malung-Sälens Elverk AB</i>	1 783	1 702	-	-
Summa	666 706	644 902	29 943	30 091

Malung-Sälens kommun har i januari år 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas, dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Malung-Sälens kommuns ansvar enligt ovan nämnda borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 mnkr och totala tillgångar till 562 023 mnkr. Malung-Sälens kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 923 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 942 mnkr.

Not 26 Leasing

Maskiner och inventarier

Finansiella leasingavtal

Därav förfall inom 1 år	2 734	2 295	3 889	3 711
Därav förfall inom 1-5 år	4 361	3 246	6 470	6 113
Därav förfall senare än 5 år	-	-	-	-

Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år

Med förfall inom 1 år	28 144	26 670	32 466	33 010
Med förfall inom 1-5 år	53 333	52 860	58 919	59 681
Med förfall senare än 5 år	27 969	27 771	31 224	31 441

Summa framtida leasingavgifter

	116 541	112 842	132 968	133 956
--	----------------	----------------	----------------	----------------

Not 27 Justering för avsättningar

Justering för gjorda avsättningar pensioner	2 046	1 381	1 917	1 393
Minskning av avsättningar på grund av utbetalningar	-917	-570	-728	-622
Förändring uppskjuten skatteskuld	-	-	6 009	9 537
Avsättning återställande av deponi	2 752	-	2 752	-
Minskning avsättning deponi på grund av utbetalningar	-8 433	-4 238	-8 433	-4 238
Summa	-4 552	-3 427	1 517	6 070

NOTER (TKR)

	KOMMUNEN		KONCERNEN	
	2023	2022	2023	2022
Not 28 Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Realisationsvinst i samband med försäljningar	-977	-581	-876	-1 108
Vinst vid avyttring av finansiella anläggningstillgångar	-	-100	-	471
Realisationsförluster i samband med försäljningar	-	-	464	984
Orealiserad vinster korta placeringar	-9	-	-9	21
Orealiserad förluster korta placeringar	12	21	12	-
Utrangering anläggningstillgångar	163	64	163	82
Omklassificering anläggningstillgång	310	146	-	146
Upplösning av investeringsbidrag	-302	-167	-814	-772
Upplösning av förutbetalda anläggningsavgifter	-	-	-4 565	-4 395
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-	1	-	-145
Materiell anläggningstillgång finansiell leasing	-	15 032	-	-
Årets finansiella leasingavtal	2 876	8 689	2 876	8 689
Årets amortering leasingsskuld	-2 605	-15 833	-2 605	-
Årets förändring kort del av långfristig leasingsskuld	-648	-1 434	-648	-2 232
Summa	-1 180	5 838	-6 002	1 741
Not 29 Upplysningar om kostnader för räkenskapsrevision				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	200	120	200	120
Förtroendevalda revisorer	-	-	25	1
Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)	-	-	595	587
Total kostnad för räkenskapsrevision	200	120	820	708
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	277	310	277	310
Förtroendevalda revisorer	365	319	365	319
Lekmannarevision	-	-	-	13
Total kostnad för övrig revision	642	629	642	642
Total kostnad för revision	842	749	1 462	1 350
<i>Total kostnad för räkenskapsrevision</i>	<i>200</i>	<i>120</i>	<i>820</i>	<i>708</i>

NOTER (TKR)

Not 30 Koncerninterna förhållanden

Kommun/kommunalt koncernföretag	Ägd andel	Ägartillskott		Utdelning		Borgen*	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givare	Mottagare
Malung-Sälens kommun	100 %	500	-	-	17 157	843 420	-
Gustols AB	100 %	-	500	-	-	-	-
Malung-Sälens Elverk AB	74 %	-	-	17 157	-	-	10 000
Malung-Sälens Elnät AB	74 %	-	-	-	-	-	80 000
Malung-Sälens Fibernät AB	74 %	-	-	-	-	-	-
Malung-Sälens Företagshälsa AB	74 %	-	-	-	-	-	-
Malung-Sälens Energi AB	74 %	-	-	-	-	-	-
Malungshem AB	100 %	-	-	-	1 114	-	283 000
Sälen Centrum HB	50 %	-	-	1 114	-	-	45 420
Malung Sälen Turism AB	100 %	-	-	-	-	-	-
Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB	100 %	-	-	-	-	-	420 000
Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB	33 %	-	-	-	-	-	5 000
Ärnäshedens Fastighets AB	40 %	-	-	-	-	-	-
Summa		500	500	18 271	18 271	843 420	843 420

* Borgen avser beviljad borgen, inte utnyttjad borgen. Utnyttjad borgen framgår av not 25.

Kommun/kommunalt koncernföretag	Ägd andel	Försäljning		Borgensavgift & räntor		Fordringar/ korta skulder	
		Intäkt	Kostnad	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottagare
Malung-Sälens kommun	100 %	15 114	35 422	1 210	1 080	4 568	32 142
Gustols AB	100 %	-	-	-	-	-	-
Malung-Sälens Elverk AB	74 %	75	164	-	3	15	20
Malung-Sälens Elnät AB	74 %	9 277	390	-	24	2 064	-
Malung-Sälens Fibernät AB	74 %	1 225	780	-	-	103	70
Malung-Sälens Företagshälsa AB	74 %	3 018	175	-	-	249	-
Malung-Sälens Energi AB	74 %	-	-	-	-	-	-
Malungshem AB	100 %	21 394	15 848	-	534	376	4 112
Sälen Centrum HB	50 %	255	914	-	14	188	75
Malung Sälen Turism AB	100 %	1 935	1 795	74	-	2 732	172
Vatten & Avfall i Malung-Sälen AB	100 %	10 257	6 918	1 006	632	28 300	1 994
Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB	33 %	-	18	-	3	-	2
Ärnäshedens Fastighets AB	40 %	-	126	-	-	-	8
Summa		62 550	62 550	2 290	2 290	38 595	38 595

Not 31 Särredovisningar

Inom Malung-Sälens kommunkoncern upprättas följande särredovisningar:

- Elnät särredovisas i enlighet med ellagen (197:857) och finns tillgänglig hos Malung-Sälens Elnät AB.
- Fjärrvärme särredovisas i enlighet med fjärrvärmelagen (2008:263) och finns tillgänglig hos Malung-Sälens kommun.
- Vatten- och avloppsverksamheten särredovisas enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och finns tillgänglig hos Vatten & Avlopp i Malung-Sälen AB.

Övriga upplysningar

Redovisningsmodell inklusive ord och begreppsförklaringar

Tillämpad redovisningsmodell med förklaringar av begrepp finns som ett separat dokument att ta del av "Redovisningsmodell samt ord och begreppsförklaringar" på Malung-Sälens kommuns

hemsida, malung-salen.se/kommun_och_politik/ekonomi/arsredovisning_och_delarsrapport

Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisningarna redogör för de ekonomiska rapporterna ur ett nämndperspektiv. Driftredovisningen visar utfallet för respektive nämnd jämfört med beslutad nettokostnadsram och investeringsredovisningen redogör för de anskaffningar och försäljning av anläggningstillgångar som gjorts under året.

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Allmänt

Kommunfullmäktige beslutar årligen om ekonomiska drift- och investeringsramar för den kommunala organisationen och respektive nämnd. Beslutet ingår som del i verksamhetsplan och budget för budgetåret och planperioden som omfattar tre år. Beslut om verksamhetsplan och budget tas årligen i juni, med undantag för valår då beslut fattas av nyvalt fullmäktige. Kommunstyrelsen och nämnderna ska därefter utarbeta och fatta beslut om nämndplaner och detaljbudgetar senast december året före budgetåret. Eventuella mindre justeringar, så kallade tekniska justeringar, mellan nämnderna beslutas av kommunstyrelsen under början av budgetåret. Detaljbudgeten registreras i ekonomisystemet i början av verksamhetsåret.

Driftbudget

Kommunstyrelsen bereder och föreslår kommunfullmäktige nettobudget (ramar) för respektive nämnd. Respektive nämnds får en nettokostnadsram som avser att täcka de kostnader som finns när nämndens intäkter, exempelvis taxor, avgifter och bidrag erhållits. Nämnden fördelar, inom sitt verksamhetsområde, nettoanslaget till respektive verksamhet. Ingen överföring av vare sig positiva eller negativa budgetavvikelse medges till kommande verksamhetsår. Avvikelse ska förklaras i vid årets slut i nämndens årsberättelse.

Investeringsbudget

Kommunstyrelsen bereder och föreslår kommunfullmäktige investeringsbudget för den kommunala organisationen. Kommunstyrelsen, genom service- och teknik, äger de kommunala fastigheterna i kommunen och debiterar internhyra till övriga nämnder. Det medför att förslag till investeringsbudget sker i samråd mellan ägande nämnd, kommunstyrelsen och hyresgästen. Kommunstyrelsen prioriterar investeringar över åren i samråd med service- och teknik.

Investeringsbudgeten har en fyraårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret. Överflytt av investeringsmedel görs till kommande år, efter beslut av kommunstyrelsen, för påbörjade pågående projekt. Investeringsprojekt med så kallade

årliga medel anses inte vara pågående och inga medel får överföras mellan åren.

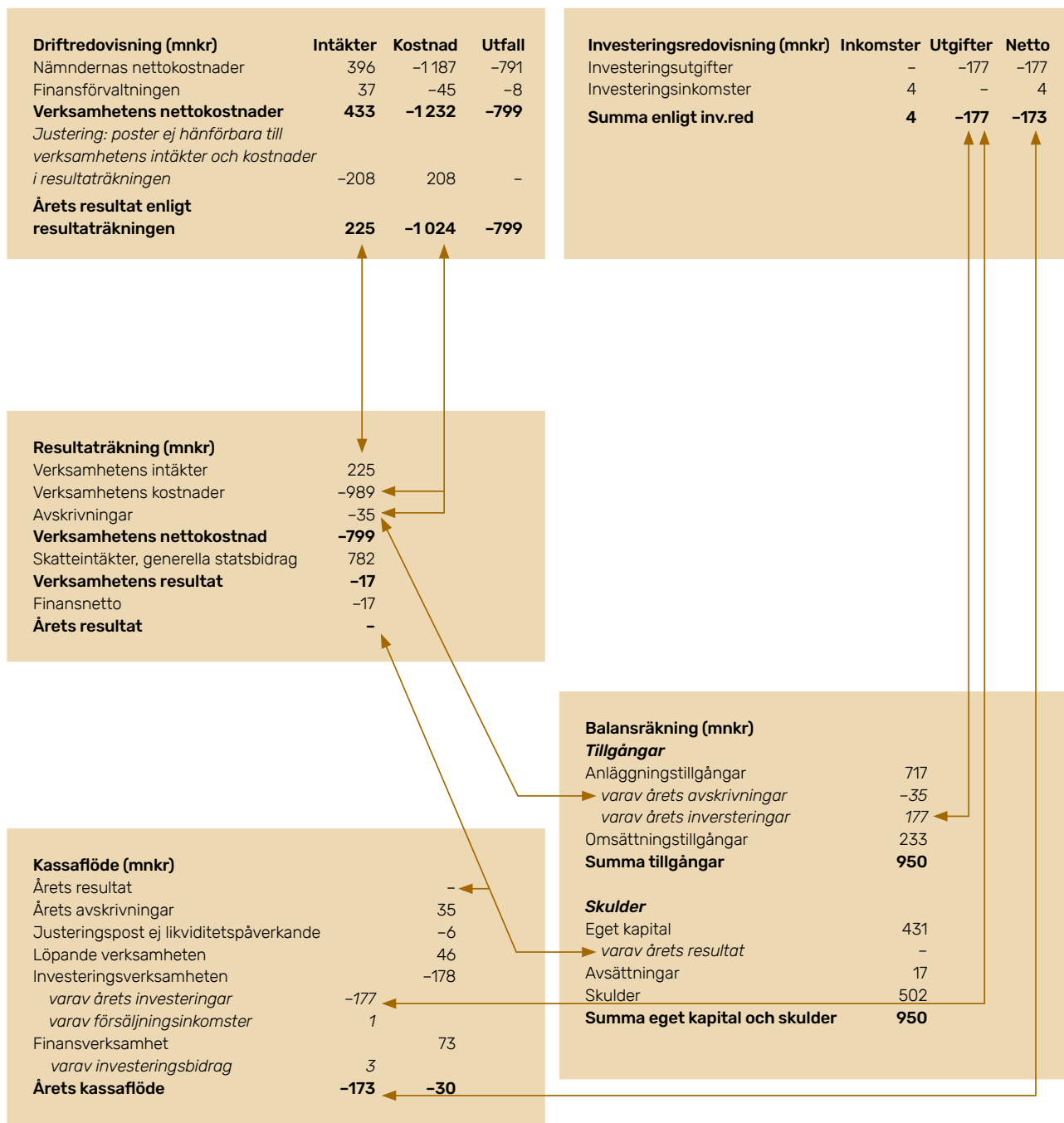
Internredovisningsprinciper driftredovisningen

Respektive nämnds driftredovisning omfattar både nämndens samtliga intäkter och kostnader, både interna och externa. Interna poster är försäljning och köp inom Malung-Sälens kommun, medan externa avser försäljning och köp till övriga, bland annat koncernbolag. Resultaträkningen omfattar enbart externa poster. Det finns interna gemensamma kostnader som fördelas centralt och poster som delas kalkylmässigt.

Kalkylmässigt fördelade kostnader är dels personalomkostnadspålägg och dels kapitaltjänstkostnader. Personalomkostnadspålägg omfattar schablon för arbetsgivaravgift, avtalspension och löneskatt och har för år 2023 fördelats med 44,53 procent på bokförda lönekostnader. Påförda kostnader för semesterlöneskuld 2023-12-31 har beräknats med personalomkostnadspålägg 47,18 procent i och med att dessa förväntas regleras under år 2024. Kapitaltjänstkostnader i form av avskrivningar och ränta beräknas, där avskrivningar fördelas linjärt över en anläggningstillgångs livslängd. Intern ränta beräknas på tillgångens bokförda restvärde och har debiterats med 1,25 procent under år 2023. Avskrivningstider som tillämpas framgår i redovisningsprinciperna avsnitt *avskrivningar*.

Gemensamma interna kostnader fördelas enligt flera principer utifrån kostnadens karaktär. Gemensam ekonomi, IT, växelpersonal, lönesystem, information, samt vaktmästeri fördelas ut till samtliga verksamheter utifrån olika fördelningsnycklar. Fördelningsnyckeln för respektive kostnad utgår från vad som är kostnadsdrivande för respektive typ av kostnad. Lokalhyrorna fördelas ut till verksamheterna som internhyra. Fastighetsavdelningen beräknar internhyran utifrån drift-, underhålls- och kapitaltjänstkostnad per fastighet och år. Lokalvård beräknas och baseras på självkostnadsprincip, det vill säga vad respektive yta kostar att städa. Beräkningen baseras på vilket behov och vilken nivå på städningen verksamheten har. Telefonanknytningar och del av växel fördelas med fast årligt pris per anknäring utifrån antalet anknäringar. Övriga interna köp och försäljningar mellan kommunens förvaltningar debiteras köpande förvaltning löpande genom internfakturerings.

Schematisk beskrivning av hur drift- och investeringsredovisning hänger samman med kassaflöde samt resultat- och balansräkningen:

DRIFTREDOVISNING (TKR)

NÄMND	Budget 2023			Bokslut 2023			Avvikelse utfall- budget	Bokslut 2022		
	Intäkt	Kostnad	Budget	Intäkt	Kostnad	Utfall		Intäkt	Kostnad	Utfall
Kommunfullmäktige	-	-1 595	-1 595	2	-1 758	-1 756	-161	-	-2 378	-2 378
Revisionen	-	-875	-875	-	-842	-842	33	-	-759	-759
Valnämnden	-	-160	-160	-	-190	-190	-30	-	-1 193	-1 193
Överförmyndaren	-	-2 265	-2 265	28	-1 808	-1 780	485	33	-1 725	-1 692
Kommunstyrelsen	235 050	-345 129	-110 079	246 427	-340 401	-93 974	16 105	212 149	-319 939	-107 790
Barn- och utbildningsnämnden	70 519	-352 323	-281 804	72 095	-367 341	-295 246	-13 442	71 469	-338 195	-266 726
Socialnämnden	49 226	-359 165	-309 939	57 612	-398 742	-341 130	-31 191	61 383	-361 162	-299 779
Kultur- och fritidsnämnden	3 601	-32 106	-28 505	5 135	-33 320	-28 185	320	4 358	-31 770	-27 412
Räddningsnämnden	2 525	-21 290	-18 765	3 372	-22 973	-19 601	-836	2 485	-20 185	-17 700
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	12 835	-19 025	-6 190	11 343	-19 205	-7 862	-1 672	15 777	-20 734	-4 957
Nämndernas nettokostnader	373 756	-1 133 933	-760 177	396 014	-1 186 580	-790 566	-30 389	367 654	-1 098 040	-730 386
Finansförvaltningen	31 931	-44 171	-12 240	37 031	-45 319	-8 288	3 952	33 424	-43 138	-9 714
Verksamhetens nettokostnader	405 687	-1 178 104	-772 417	433 045	-1 231 899	-798 854	-26 437	401 078	-1 141 178	-740 100
Totalt driftverksamheten				433 045	-1 231 899			401 078	-1 141 178	
<i>Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen</i>				-207 938	242 485			-188 355	217 744	
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen				225 107	-989 414			212 723	-923 434	

Nämndernas nettokostnader redovisar sammantaget en negativ avvikelse mot budget med minus 30 mnkr. Exkluderas nettointäkt från försäljning skog- och exploatering är överdraget mot budget 35 mnkr. Jämfört med föregående år är det en försämring eftersom avvikelsen mot tilldelad budgetram år 2022 var minus 18 mnkr. Finansförvaltningen inom nämndernas verksamhet redovisar plus 4 mnkr jämfört med budget vilket har sin förklaring i lägre utfall för pensionskostnader och avskrivningar.

Ursprunglig budget för verksamhetens nettokostnader, 750 mnkr, beslutades av fullmäktige 2022-10-24 §111 i "Verksamhetsplan och budget

2023–2026". Tekniska justeringar, och tilläggsanslag har beslutats under året, dels för personalomkostnadskompensation med anledning av höjt personalomkostnadspålägg (PO), dels omfördelning för lönerrevision, dels flytt av bemanningsenheten från kommunstyrelsen till socialförvaltningen. Tilläggsanslagen har dels kompenserat för ökade kostnader inom IT, dels kompenserat för redovisningstekniskt generella statsbidrag där tydligt angivits vad det riktade generella statsbidraget syftar till. Årets tekniska justeringar och tilläggsanslag är sammanställda i tabell *Driftbudgetens beslutade förändringar*.

DRIFTBUDGET 2023 BESLUTADE FÖRÄNDRINGAR

Budgetbeslut (tkr)	Drift	Resultat
Verksamhetsplan och budget, KF 2022-10-24 §111	-715 590	2 240
Teknisk justering PO-komp (10,6 mnkr), ökning arvoden (0,6 mnkr), omfördelning bemanningseenheten till socialnämnden (5 mnkr), omfördelning elever studieresor till KS (0,5 mnkr), KS 2022-11-29 §189	-7 870	0
Tilläggsanslag socialnämnden (utökat bemanning sjuksköterskor inom äldreomsorg), KF 2023-05-30 §119 (0,8 mnkr)	-815	0
Justering finansiella intäkter och driftram kommunstyrelsen, KF 2023-06-19 §67 (12 mnkr)	-12 000	0
Teknisk justering 2023 omfördelning 5 mnkr till IT-enheten från kommunstyrelsens medel till förfogande, KS 2023-05-30 §125 (5 mnkr)	0	0
Teknisk justering 2023 av driftram (ramjustering) till kommunstyrelsen markenheten från miljö- och stadsbyggnadsnämnden, KS 2023-05-30 §126 (0,3 mnkr)	0	0
Teknisk justering driftbudgetramar 2023 omfördelning från central lönepott, KS 2023-05-30 §128 (15,2 mnkr)	-15 200	0
Tekniska justeringar driftbudgetramar 2023 - för överenskommelse om arbets/skyddsskor och vinterjackor, KS 2023-05-30 §127 (max 1,5 mnkr, redovisat 1,2 mnkr)	0	0
Tilläggsanslag socialnämnden 2023 (generellt statsbidrag minska andel timanställda respektive utökat bemanning sjuksköterskor inom äldreomsorg), KS 2023-09-12 §154 (8,7 mnkr)	-8 702	0
Teknisk justering driftbudgetramar 2023 - elevers studieresor till Auschwitz, KSAU 2023-12-12 §417 (0,5 mnkr)	0	0
Summa	-760 177	2 240

Nämnders avvikelser kommenteras i det följande:

Kommunfullmäktiges nettokostnad uppgår till 1,8 mnkr vilket är ett överdrag jämfört med budget med minus 0,2 mnkr. Överdraget förklaras att inom övriga kostnader finns ingående anpassningspost med 0,1 mnkr samt utfall för arvoden högre än budgeterat.

Revisionens nettokostnad uppgår till 0,8 mnkr vilket är i nivå med budgeterat. Köp av tjänster för finansiell revision har ökat, men kunnat inrymmas inom befintlig ram.

Valnämndens nettokostnad uppgår till 0,2 mnkr vilket är 30 tkr högre än budgeterat. Överdraget är hänförligt till demokratiaktivitet som beslutades och genomfördes under året.

Kommunstyrelsens nettokostnad, inklusive skog- och exploateringsverksamheten, uppgår till 94 mnkr vilket är en avvikelse med plus 16 mnkr jämfört med budget. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en förbättring med 5 mnkr. Årets positiva avvikelse är hänförlig till att samtliga enheter med undantag av ekonomi- respektive personalkontoret har bättre utfall än budgeterat för året. Årets utfall är en effekt av högre

intäkter samtidigt som kostnaderna har ett lägre utfall än budgeterat.

Intäkternas positiva avvikelse förklaras av medfinansieringsbidrag för ortsammanbindande fiber till Tyngsjö, arrendeintäkter från vindkraft, intäkter vid försäljning av fordon bland annat väghyvel samt elstöd. Därtill har intäkter från flis och fjärrvärme ett högre utfall. Inom bidragsintäkter finns utfall utöver budget, där den största avvikelsen avser bidrag från Länsstyrelsen för sanering av garveriet. För bidragsintäkter garveriet finns motsvarande ej budgeterade kostnader.

Personalkostnaderna har ett utfall lägre än budgeterat trots att i utfallet ingår särskilda överenskommelser om övergång i pension samt ökade personalkostnader för anställning utöver budget och konverterad timanställd personal. Dessa tillkommande kostnader balanseras till del av vakanta ej tillsatta tjänster i samband med långtidsfrånvaro, lägre tjänstgöringsgrad och att vikarier inte ersatt ordinarie personal vid korttidsfrånvaro.

Övriga kostnader har även ett lägre utfall än budgeterat. I årets övriga kostnader finns högre kostnader än budgeterat för bland annat nedskrivning. Nedskrivning har resultatförts med 3 mnkr för fastigheten Lärkan 2 (f. d. Skinnarbadet) som en följd

av fullmäktiges beslut om att sälja till Malungshem AB. Överenskommet försäljningspris var lägre än bokfört värde. Årets vinterväghållning med snöbortforsling har ett högre utfall samt att kostnader för blockhyra lokaler och deponi är högre än budgeterat. De högre kostnaderna balanseras dels av omfördelade medel till kommunstyrelsen, dels av budgetteknisk justering. Kommunstyrelsen har under våren omfördelat 12 mnkr i ökat budgetutrymme till medel för oförutsett. Av dessa har 5 mnkr fördelats till IT-utveckling. Vid årets slut var dels 3 mnkr ej använda av budgeterade medel för KS förfogande inom övriga kostnader, dels nyttjades inte medel för IT-utveckling i budgeterad omfattning. Lägre kostnader jämfört med budget med anledning av budgetteknisk justering inom markenheten skog gör att avvikelsen mot budget även påverkas positivt.

Barn- och utbildningsnämndens nettokostnad uppgår till 295 mnkr vilket är en avvikelse med minus 13 mnkr jämfört med budget. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en förbättring med 2 mnkr. Årets utfall omfattar både högre intäkter och högre kostnader jämfört med budgeterat. Avvikelsen mot budget avseende intäkterna förklaras av högre utfall för bidragsintäkter migration med anledning av massflyktingsdirektivet samt högre utfall från taxor och avgifter barnomsorg. Även övriga bidrag från bland annat Arbetsförmedlingen är högre än budgeterat. Intäkter från interkommunala ersättningar, intäkter läger, café och campus är däremot lägre än budgeterat.

Personalkostnaderna har ett högre utfall jämfört med budget vilket dels beror på bemanning för särskilt stöd, vikarier och sjuklöner. Dels påverkats utfallet jämfört budget av särskild överenskommelse om pensionsavgång samt överenskommelse om avslut av tjänst.

Övriga kostnaders utfall jämfört med budget beror på överdrag inom flera kostnadsslag, bland annat interkommunala ersättningar gymnasiet, IT-kostnader, särskoleskjutsar, hyror samt livsmedel och kem. Förutom överdrag inom flera kostnadsslag förklaras överdraget av ingående ej fördelade anpassningar med 3,5 mnkr som har lagts centralt som "negativ" kostnad i detaljbudgeten. Medel för oförutsett 1 procent motsvarande 2,8 mnkr har därför inte inrymts. I praktiken finns ingående överdrag mot budgetram som påverkar analysen jämfört budget.

Socialnämndens nettokostnad uppgår till 341 mnkr vilket är en negativ avvikelse med minus 31 mnkr. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en försämring med 6 mnkr. Årets utfall omfattar både högre intäkter och högre kostnader jämfört med budgeterat. Riktade statsbidrag har medverkat till att både intäkter och kostnader har ett utfall högre än budgeterat. Intäkter från bidrag budgeteras försiktigt då de inte alltid är kända vid budgetens upprättande.

Personalkostnaders överdrag mot budget beror dels på överanställningar i verksamheterna utifrån ökade behov där bland annat antalet beviljade timmar inom hemtjänsten ligger kvar på en hög nivå, dels på bristen på vikarier som har inneburit höga kostnader för övertid och dels på fortsatt höga sjukskrivningstal under året.

Övriga kostnader ligger högt över budget vilket främst beror på fortsatt behov av bemanning genom konsulter för individ- och familjeomsorg (IFO) och hälso- och sjukvård (HSR). Därtill har kostnader för placeringar ökat kraftigt samtidigt som nämnden har höga kostnader för utskrivningsklara patienter inom slutenvården då plats inte funnits på hemmaplan, vilket har lett till betydligt högre kostnader än budgeterat för detta.

I övrigt råder platsbrist på kommunens gruppboistäder inom LSS vilket innebär förhållandevis dyra enskilda lösningar.

Kultur- och fritidsnämndens nettokostnad uppgår till 28 mnkr, utfallet jämfört med budget är en positiv avvikelse med plus 0,3 mnkr. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en förbättring med 0,3 mnkr. Både intäkter och kostnader har ett högre utfall än budgeterat, vilket beror på beviljade bidrag under året som inte var budgeterade. Bidragsintäkterna speglas av motsvarande kostnadsökning. Kulturskolan och fritidsgårdarna har utfall i nivå med budget medan kostnader för fritid är lägre än budget och kostnader för bibliotek har ett utfall högre än budget.

Räddningsnämnden nettokostnad uppgår till 20 mnkr, vilket är en negativ avvikelse mot budget med minus 0,8 mnkr. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en försämring med 0,5 mnkr. Avvikelsen är en sammantagen effekt av både högre intäkter, men framförallt högre kostnader jämfört med budget. Intäkternas positiva avvikelse förklaras av högre projektintäkter inom säkerhet och kris samt högre intäkter vid fel och falsklarm samt restvärdesräddning. Förutom detta påverkas intäkter av el-stöd och försäljning av fordon.

Personalkostnadernas överdrag förklaras dels av högre larmfrekvens i utryckningsverksamheten, dels personalkostnader utöver budget för räddningspersonal vid utbildning. Mer rekryteringar har genomförts under året. Övriga kostnader har ett högre utfall med anledning av utbyte utrustning, reparationer och underhåll samt inköp av utrustning till fordon i samband med investering.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden redovisar en nettokostnad om 8 mnkr för året. Jämfört med budget är det en negativ avvikelse med minus 1,7 mnkr. Jämfört med lämnad prognos per oktober är utfallet mot budget en förbättring med 0,1 mnkr. Intäkterna och övriga kostnaderna har negativa avvikelser mot budget medan personalkostnaderna har ett lägre utfall.

Intäkternas avvikelse förklaras av lägre intäkter från bygglov, detaljplaner samt kart- och mättningsverksamheten. Intäkter för miljö har däremot ett något bättre utfall än budget.

Personalkostnaderna har ett bättre utfall jämfört med budget där högre personalkostnader inom stadsbyggnadskontoret med anledning av särskild överenskommelse om pensionsavgång balanseras av lägre personalkostnader inom miljökontoret på grund av vakanser. Övriga kostnader har ett högre utfall än budgeterat vilket beror av konsultförstärkning och köp av IT-system för produktion av digitala detaljplaner.

INVESTERINGSREDOVISNING (TKR)

NÄMND/FÖRVALTNING	Budget utgifter	Bokslut 2023			Utfall- Budget	Netto 2022
		Inkomster	Utgifter	Netto		
Kommunstyrelsen						
Digitala anslagstavlor	-	-	-267	-267	-267	-279
Aktier (nyemission)	-1 294	-	-1 294	-1 294	-	-
Service & teknik (skattefinansierade)						
Fastighet Bredsjön	-2 042	-	-1 490	-1 490	552	-957
Lärkan 2 (försäljning)	0	1	-	1	1	-
Östra Sälen 6:2 (köp)	-3 060	-	-3 112	-3 112	-52	-
Sälenhallen (köp)	-	-	-	-	-	-15 610
Bostadsrätt Sälen (försäljning)	-	-	-	-	-	2 195
Energibesparande åtgärder (årliga medel)	-10 000	-	-9 437	-9 437	563	-449
Lokaler övrigt (årliga medel)**	-2 500	-	-	-	2 500	-
Lokaler (säkerhetsåtgärder)**	-	-	-162	-162	-162	-200
Jordägargaraget	-	-	-585	-585	-585	-
Tingshuset ombyggnad	-16 500	-	-324	-324	16 176	-
Förvaltningshuset Sälen (takutskott och tillgänglighetsanpassning)	-2 800	-	-17	-17	2 783	-
Industrihus 1, anpassning arkiv	-	-	-	-	-	-1 680
Svetsaren, tak	-24 161	-	-	-	24 161	-
Svetsaren, anpassning idrottshall	-15 000	-	-	-	15 000	-
Bullsjön camping, stugor	-800	-	-	-	800	-
Barn- och utbildningslokaler	-	-	-471	-471	-471	-1 312
Barn- och utbildningslokaler (stadieindelning)	-	-	-	-	-	-5 721
Förskolan Hästen (tillbyggnad)	-	-	-	-	-	-391
Förskola Sälen (i förvaltningshuset)	-591	-	-571	-571	20	-409
Lima vårdcentral **	-	-	-523	-523	-	-
Industrihus 1, omb hemtjänstlokaler	-8 500	-	-	-	-	-
Lillmons skola, omb daglig verksamhet	-6 800	-	-42	-42	-	-
Stadsnätsanslutning kommunalt ägda äldreboende	-1 036	-	-1 117	-1 117	-81	-1 164
Kultur- & fritidslokaler (simhall)	-204 761	-	-117 155	-117 155	87 606	-47 239
Räddningstjänstens lokaler	-3 273	-	-5 046	-5 046	-1 773	-192
Gator & trottoarer	-5 000	-	-5 344	-5 344	-344	-3 772
Infart och parkering Ungärde aktivitetspark	-500	-	-	-	500	-
Skatepark Sälen skola	-200	-	-142	-142	58	-
Gatubelysning	-2 000	-	-3 780	-3 780	-1 780	-1 686
Gatubelysning Tandö-Bu	-4 686	-	-3 200	-3 200	1 486	-
Lekplats Sälen	-528	-	-1 320	-1 320	-792	-176
Staket kommunförrådet	-300	-	-311	-311	-	-
Gator & park (snölastare)	-	-	-	-	-	-300
Gator & park (grävmaskin)	-	-	-	-	-	-985
Gator & park (väghyvel)	-4 000	590	-4 865	-4 865	-865	-
Gator & park (leasingfordon) ***	-	-	-2 876	-2 876	-2 876	-9 978
Gator & park (bilar)	-	97	-121	-121	-121	-77
Gator & park (sopmaskin liten) *	-	-	-	-	-	-
Gator & park (stubbfräs)	-200	-	-120	-120	-	-
Gator & park (sopmaskin stor)	-800	-	-	-	-	-
Gator & park (sopmaskin sopaggregat)	-350	-	-195	-195	-	-
Laddstation tunga fordon (gröna vägen)	-	2 664	-2 664	0	-	-
Lokalvård och tvätt (maskiner)	-	-	-	-	-	-255
Måltid (maskiner & inventarier)	-	-	-102	-102	-102	-

*Budgeterade medel har enligt beslut omfördelats till andra projekt **Årliga medel fördelade på flera projekt

***Leasingfordon avser anskaffning av fordon genom finansiell leasing

INVESTERINGSREDOVISNING (TKR)

NÄMND/FÖRVALTNING	Budget utgifter	Bokslut 2023			Utfall- Budget	Bokslut Netto 2022
		Inkomster	Utgifter	Netto		
Service- och teknik (avgiftsfinansierade)						
Dahlfastigheten – kallförråd	-1 000	-	-164	-164	-	-
Fjärrvärmekulvert till simhallen Malung	-1 618	-	-1 340	-1 340	278	-882
Fjärrvärmekulvert till Skyttehallen	-	-	-1 337	-1 337	-1 337	-
Närvärmekulvert polisen Sälen **	-	-	-287	-287	-	-
Närvärmekulvert Byvägen Sälen	-1 500	-	-1 307	-1 307	-	-
Askförvaring Ryhagen	-1 200	-	-230	-230	970	-300
Kommunstyrelsen						
IT (maskiner & inventarier)	-	-	-	-	-	-882
Ställning Mosjön	-	-	-85	-85	-	-
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden						
GPS-utrustning	-400	-	-161	-161	-	-
Barn- och utbildningsnämnden						
Maskiner & inventarier	-	-	-	-	-	-226
Socialnämnden						
Larmsystem Skålmogården & Bompabacken	-	-	-	-	-	-40
Fordon	-	-	-	-	-	-49
Räddningsnämnden						
FIP-bil 1	-2 000	-	-1 694	-1 694	-	-
FIP-bil 2	-2 000	-	-	-	-	-
BAS 4 – Tankbil Malung	-4 200	-	-	-	-	-
Utryckningsbil 8060	-300	-	-	-	300	-
IVPA-bil flygplatsen*	0	-	-	-	-	-
Markenheten (fd Skog & mark)						
Terminalområdet Malungsfors	-	-	-	-	-	-148
Skogsmark	-2 000	-	-2 309	-2 309	-309	-3 299
Övriga mark	-	221	-102	-	-	-
Fastighetsreglering	-	69	-1 625	-1 556	-1 556	-
Exploateringsmark	-	-	-	-	-	522
Årets investeringar	-337 900	3 642	-177 294	-174 458	140 281	-95 941

*Budgeterade medel har enligt beslut omfördelats till andra projekt **Årliga medel fördelade på flera projekt

Årets investeringsutgifter uppgår till 177 mnkr, att jämföra med budgeterade investeringsutgifter om 338 mnkr. Inför verksamhetsåret beslutades i "Verksamhetsplan och budget 2023-2026" om investeringar för år 2023 med 30 mnkr. Kommunstyrelsen beslutade i mars respektive april att överflytta pågående och ej påbörjade investeringsmedel från år 2022 med sammanlagt 266 mnkr.

Under slutet av år 2022 beslutades om en tillkommande investeringar och under år 2023 beslutades därtill om elva tillkommande investeringar med sammanlagt 42 mnkr. Det

har även fattats beslut om omfördelning från en investering till två med netto minskad utgift 0,5 mnkr. För sammanställning av förändring av årets budgeterade investeringsmedel, se tabell *Investeringsbudget 2023 beslutade förändringar*. Årets investeringsinkomster uppgår till 4 mnkr. Inkomsterna omfattar dels utfall från försäljning av bilar, maskiner och anläggningstomter med bokfört värde 0 kronor, innebärande att dessa i sin helhet har redovisats som reavinst. Dels ingår investeringsbidrag med 2,6 mnkr för uppförande av laddstation för tung trafik.

INVESTERINGSBUDGET 2023 BESLUTADE FÖRÄNDRINGAR

Budgetbeslut (tkr)

Verksamhetsplan och budget, KF 2022-10-24 §111	29 800
Överflytt investeringsmedel 2022-2023, KS 2023-03-07 §53	265 665
Investering staket kommunförrådet, KF 2022-11-21 §129	300
Investering GPS miljö- och stadsbyggnad, KS 2023-03-07 §52	400
Överflytt investeringsmedel 2022-2023 (tillkommande), KS 2023-04-04 §82	591
Nyemission Västerdala Terminal och Järnvägsspår AB, KF 2023-06-19 §63	1 294
Investering närvärmeikulvert Byvägen Sälen, KF 2023-06-19 §65	1 500
Investering två FIP-bilar räddningsnämnden, KF 2023-06-19 §66	3 400
Investering Tingshuset ombyggnad, KF 2023-06-19 §68	16 500
Investering genom omfördelning till stor sopmaskin respektive sopaggregat att ersätta tidigare investering liten sopmaskin, KS 2023-09-12 §151	-350
Investering infart och parkering till Ungärde aktivitetspark KS 2023-09-12, §152	500
Investering asfältläggning och staket på skolgården vid Sälen skola KS 2023-09-12, §153	200
Investering tillgänglighetsanpassning samt ombyggnad takutskott förvaltningshuset Sälen, KF 2023-09-25 §80	2 800
Investering hemtjänsten södra lokaler, KF 2023-09-25, §81	8 500
Investering daglig verksamhet, KF 2023-09-25 §82	6 800
Summa	337 900

Av årets investeringsutgifter 177 mnkr svarar investeringsprojekt med inköp över 2 mnkr, för 161 mnkr av genomförda investeringar. Budget för dessa uppgår till 239 mnkr av totala budgetmedel 338 mnkr. Budgeterade medel för fordon har inte beslutats. Fordonen avser anskaffning genom så kallad finansiell lea-

sing och från och med år 2022 redovisas dessa som materiell anläggningstillgång. Det innebär att dessa redovisas som investeringar. Ändringen av redovisningsprincip har inte fått genomslag till investeringsbudgetarbetet 2023.

STÖRRE INVESTERINGAR

INVESTERINGAR MED UTFALL ÖVER 2 000 TKR	Budget	Inkomst	Utgifter	Avvikelse
Simhall	204 761	–	117 155	87 606
Energibesparande åtgärder	10 000	–	10 775	-775
Gator och vägar*	5 000	–	5 343	-343
Räddningsstation Lindvallen utbyggnad	3 273	–	5 046	-1 773
Väghyvel	4 000	-590	4 865	-275
Gatubelysning*	2 000	–	3 780	-1 780
Gatubelysning Tandö-Bu	4 686	–	3 200	1 486
Östra Sälen 6:2 (köp av fastighet)	3 060	–	3 112	-52
Fordon (finansiell leasing, 11 fordon)**	–	–	2 876	-2 876
Gröna vägen (laddstation tung trafik)	0	-2 664	2 664	0
Skogsmark	2 000	–	2 309	-309
Summa	238 780	-3 254	161 125	80 909

*Budgeterade medel ingår i samlingsbudgetering för flera projekt

**Budgeterade medel saknas, med anledning av ändrad redovisningsprincip kring finansiell leasing

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2022 att bygga en **simhall** på sportfältet i Malung. Investeringsutgiften beräknades till 252 mnkr och simhallen planeras stå färdig hösten 2024. Projektet fortlöper enligt plan och byggnaden blev klimattät under oktober 2023. För året har 117 mnkr investeras, och kvarvarande budgetmedel kommer föreslås att överföras till 2024. Som ett led i energiåtgärd för att minska driftkostnaderna kommer solcellsanläggningen utökas från ursprungligen planerat 53 000 Kwh till 125 000 Kwh.

Årets **energibesparande åtgärder** uppgår till 10,8 mnkr ett överdrag med 0,8 mnkr mot budget. Större åtgärder som gjort är solceller på curlinghallen för drift på ishallen och solceller på Malung-Sälen gymnasieskola/centralskola. Investeringsutgiften för solcellerna uppgår till 3 mnkr. Förutom dessa åtgärder har byte av ventilationsaggregat på ishallen, förskolan Skogsbacken och förskolan Karlavagnen gjorts, där tidigare eldrift ersatts med vattenburet värmebatteri. I övrigt har belysning byts ut till LED-belysning i flertalet av kommunens fastigheter. Fjärrvärme till Skyttehallen och konvertering till vattenburet värmesystem har genomförts.

Investering i **gator och vägar** har under året fortsatt enligt antagen underhållsplan. Årets genomförda gatuprojekt 5,3 mnkr är ett överdrag mot budgeterade årliga medel (5) med 0,3 mnkr. Blomstervägen, Lim Olles väg, Bangatan, Västra Kvartersgatan, Södra Hantverksgatan och Dalagatan har asfalterats under året. Västra Kvartersgatan och Dalagatan påbörjades under 2022 och har slutförts under 2023.

Lim Olles väg har påbörjats under 2023 för att slutföras under 2024. Södra Hantverksgatan har högsta investeringsutfallet för året med 1,8 mnkr. På Hantverksgatan har även cykelväg ordnats.

Utbyggnad av **räddningsstation Lindvallen** påbörjades under 2022 och färdigställdes under 2023. Investeringsutgiften översteg budget med 1,7 mnkr vilket signalerades för vid årsskiftet 2022/2023. En förklaring till överdraget är att endast ett anbud inkom för bygg och mark, till ett högre pris än kalkylerat. Utbyggnaden möjliggör att fordon och annan utrustning som tidigare var placerade på brandstationen i Transtrand flyttats till Lindvallen.

En ny **väghyvel** har köpts in under året för 4,9 mnkr innebärande ett överdrag mot budget med 0,9 mnkr. Som en del i att finansiera köpet såldes den gamla väghyveln för 0,6 mnkr, vilket minskade överdraget. Väghyveln är en förutsättning för bland annat kommunens snöröjning under vintern.

Gatubelysning Västra Kvartersgatan, Hole, Sörsjön och Högstrand har pågått under året. Ny markkabel, samt nya stolpar, fundament och belysningsarmaturer har iordningställt. Investeringsutgiften uppgick till 3,8 mnkr, vilket är högre än budgeterade 2 mnkr. Det förklaras av att gatubelysningsinvesteringarna följer Malung-Sälens Elverkkoncernens ombyggnad av ledningsnät.

Gatubelysning Tandö-Bu påbörjades under år 2021 med etapp 1, en del i första avfarten (korsningen östra/västra Tandö) söderifrån färdigställdes och togs i bruk. Projektet slutfördes under 2023. Trafikverket ansvarar för projektet och har slutdebiterat

för belysningsinvesteringen under september. Totalt över projektperioden är utgiften 1,5 mnkr lägre än anslagen investeringsutgift.

Under 2021 beslutades om köp av **Östra Sälen 6:2**. För köpet budgeterades 3,4 mnkr och under år 2021 erlades handpenning. Fastighetsköpet var ursprungligen planerat slutföras under hösten år 2022. Säljaren bad om förlängt försäljningsdatum och slutreglering skedde sommaren 2023. Överdraget mot budget förklaras av lantmäterivgifter. Fastigheter hyrs ut från och med augusti.

Fordon till en sammanlagd summa av 2,7 mnkr har anskaffats under året. Anskaffningen har gjorts genom tecknande av leasingavtal för 11 fordon. Avtalstiden löper för samtliga på 36 månader. I och med att Malung-Sälens kommun står för de ekonomiska riskerna och fördelarna som kopplas ihop med ägande av objekten klassificeras avtalen som finansiella leasingavtal. Finansiella leasingavtal ska i sin tur redovisas som materiell anläggningstillgång. Inköp av materiella anläggningstillgångar återspeglas slutligen i investeringsredovisningen.

Investeringsprojektet **Gröna vägen** avser investering av snabba elbilsaddare för tung trafik. Elbilsaddarna kan även användas för personbilar. Uppförande av en laddstationen slutfördes under året och invigdes i november 2023. Investeringen är bidragsfinansierad via Energimyndigheten och beviljat bidrag täcker den totala investeringsutgiften 2,7 mnkr.

Inköp av **skogsmark** budgeterades för året till 2 mnkr. Inköp gjordes sammanlagt med 2,3 mnkr, där inköpen omfattar köp av Jägra S:14, Idback 10:1, Rörbäcksnäs 25:1, Rörbäcksnäs 40:6 (i alla dessa fall sker marköverföringen som fastighetsreglering som inte slutförts vid årsskiftet, men vi har tillträtt) samt fastighetsreglering del från del från Östra Fors 19:3, 19:7 och 19:8 till Östra Fors 53:7. Fastighetsregleringen av Östra Fors 53:7 är pågående över årsskiftet. Därtill finns under året genomförda fastighetsregleringar för övrig mark med 1,6 mnkr för Myckelbyn S:8 fastighetsregleras till Grönland 61:4 samt Skälmo 2:5 till Skälmo 29:13.

Gröna Vägen-projektet har elektrifierat delar av rv 66 mellan Smedjebacken och Malung.

PÅGÅENDE INVESTERINGAR (TKR)

	Budget utgift	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2020- 2023	Avvikelse		
		Utgift	Utgift	Inkomst omklass. Utgift	Inkomst Utgift				
Pågående investeringar									
Simhall	252 000	-	-	-	47 239	-	117 155	164 394	87 606
Svetsaren, renovering tak	25 000	36	803	-	-	-	-	839	24 161
Svetsare, idrottshall**	15 000	-	-	-	-	-	-	0	15 000
Dahlfastigheten, kallförråd	1 000	-	-	-	-	-	164	164	836
Industrihus 1 för hemtjänsten södra**	8 500	-	-	-	-	-	-	0	8 500
Förvaltningshuset Sälen anpassning	2 800	-	-	-	-	-	17	17	2 783
Tingshuset ombyggnation	16 500	-	-	-	-	-	324	324	16 176
Fastighet Bredsjön	3 000	-	-	-	957	-	1 490	2 447	553
Lillmon skola för daglig verksamhet	6 800	-	-	-	-	-	42	42	6 758
Lim Olles väg *	-	-	-	-	-	-	46	46	-46
Lekplats Sälen	1 000	-	296	-	176	-	1 320	1 792	-792
Infart/parkering aktivitetspark Lima**	500	-	-	-	-	-	-	0	500
Sopmaskin (stor) **	800	-	-	-	-	-	-	0	800
Närvärmekulvert polishus Sälen *	-	-	-	-	-	-	288	288	-288
Närvärmekulvert Byvägen Sälen	1 500	-	-	-	-	-	1 307	1 307	193
FIP-bil nr 2 Västra Sälenfjällen**	2 000	-	-	-	-	-	-	0	2 000
BAS 4 - Tankbil Malung**	4 200	-	-	-	-	-	-	0	4 200
Utryckningsbil 8060**	300	-	-	-	-	-	-	0	300
Östra Fors 53:7 (fastighetsreglering) *	-	-	-	-	-	-	835	835	-835
Summa	340 900	36	1 099	0	48 372	0	122 988	172 495	168 405
Under året avslutade pågående investeringar									
Digitala anslagstavlor	2 900	2 047	592	-146	279	-11	267	3 028	-128
Fastighet Östra Sälen 6:2	3 400	-	340	-	-	-	3 112	3 452	-52
Fjärrvärmekulvert simhall Malung	2 500	-	-	-	882	-	1 340	2 222	278
Askhantering Ryhagen	1 500	-	-	-	300	-	230	530	970
MSG anpassningar (stadieomflyttning)	2 450	-	-	-	3 140	-	415	3 555	-1 105
Särskola Lima, anpassning*	-	-	-	-	1 168	-	55	1 223	-1 223
Förskola Sälen, anpassning för tillfällig förskola	1 000	-	-	-	409	-	571	980	20
Stadsnätsanslutning särskilda boenden	2 200	-	-	-	1 164	-	1 116	2 280	-80
Räddningsstation Lindvallen, utbyggnad	3 465	-	-	-	192	-	5 045	5 237	-1 772
Västra Kvartersgatan*	-	-	108	-	71	-	920	1 099	-1 099
Dalagatan*	-	-	-	-	38	-	527	565	-565
Gatubelysning Tandö-Bu	5 500	-	814	-	-	-	3 200	4 014	1 486
Laddstation tunga fordon (gröna vägen)	0	-	-	-24	24	-2 664	2 664	0	0
Väghyvel	4 000	-	-	-	-	-	4 865	4 865	-865
Industrihus 1, anpassning daglig verksamhet	6 000	-	126	-	-	-	-	126	5 874
Switch	0	-	-	-	351	-	-	351	-351
Summa	34 915	2 047	1 980	-170	8 018	-2 675	24 327	33 527	1 388
Totalt	375 815	2 083	3 079	-170	56 390	-2 675	147 315	184 370	169 793

* Budgeterade, så kallade årliga medel, ingår i samlingsbudgetering för flera projekt

** Projekten är beslutade och budgeterade 2023 men har inte kunna startas, leverans kommande år eller upphandling pågår.

Vid årsskiftet 2023/2024 fanns 19 pågående investeringar i Malung-Sälens kommun. Bland dessa ingick 7 projekt med beslutade investeringsbudget där inget investeringsutfall fanns för 2023. Under året har 16 pågående investeringsprojekt från tidigare år har avslutats.

Investering av simhall, räddningsstation Lindvalen, väghyvel, gatubelysning, köp av Östra Sälen 6:2 samt laddstation gröna vägen redogörs för i anslutning till investeringar över 2 mnkr.

Investeringsprojekt renovering av **tak på fastigheten Svetsaren** inleddes år 2021. Projektet har dragit ut på tiden med anledning av miljöutredning av fastigheten/området. Utredningen får till följd att beslutade investeringar **idrottshall Svetsaren** även förskjutits framåt i tid.

Byggnation av **kallförråd Dahlfastigheten** startades under året med upphandling av stommen och byggnation under 2024.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-25 § 81 om investeringsanslag för ombyggnation del av **industrihus 1 för hemtjänsten** södra med 8,5 mnkr. Ombyggnationen omfattar åtgärder för omklädningsrum, kontor, sammanträdesrum, personalrum, parkering, ventilation, värmesystem med mera. Inga investeringsutgifter har påförts under 2023 och genomförande beräknas starta under 2024.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-25 § 80 om investeringsanslag för **tillgänglighetsanpassning och ombyggnation av takutskott förvaltningshus Sälen** med 2,8 mnkr. Projektet har fördröjts i tid då inga anbud inkom vid upphandling. Byggnation kommer ske under 2024 via avrop från ramavtal. Årets utfall är ett förskott för köp av hiss.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-19 § 68 om investeringsanslag med 16,8 mnkr för **ombyggnation Tingshuset** för att tillskapa kontorsrum och sammanträdesrum. Under året har rivning påbörjats och projektering pågår. Entreprenörer upphandlades under slutet av 2023 för byggnation under 2024. Avsikten är att ombyggnationen ska vara klar slutet av 2024.

Renovering av **fastighet Bredsjön** påbörjades under år 2022 med utbyggnad av befintligt hus. Under 2023 har invändiga arbeten påbörjats. Investeringen beräknas färdigställas under år 2024.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-25 § 82 investering för ombyggnad del av **Lillmons skola för daglig verksamhet LSS** med 6,8 mnkr. Under året har projektering påbörjats och ombyggnationen kommer färdigställas under 2024. En del nödvändiga åtgärder har framkommit under projekteringen som kommer att fördyra projektet.

Lim Olles väg har påbörjats under 2023 med förberedande arbete såsom dagvattenbrunnar. Asfaltering kommer ske under 2024.

Uppförande av **lekplats Sälen** har fortgått. Grävning, grundsättning och byggnation med uppsättning av hus har gjorts. Lekplatsen är förutom ett murat hus färdigställd under 2023. Murning av ett hus kommer ske under 2024. Utformningen av lek-

platsen har skett i samråd med den lokala bygruppen och utifrån framtaget förslag prognostiseras investeringsutgifter att överstiga budgeterade medel med 1,5 mnkr på grund av en mer omfattande lekpark.

Infart och parkering aktivitetspark Lima har budgeteras för 2023 med 0,5 mnkr men inte hunnits med att utföras under året. Investeringen kommer att utföras under 2024.

I årets investeringsbudget fanns medel för anskaffning av liten sopmaskin. Efter genomgång av befintliga maskiner konstaterades att befintlig **stor sopmaskin** behöver bytas ut år 2024. För att vara mer kostnadseffektiv föreslogs därför att beslutad investering av liten sopmaskin omfördelades till köp av stor sopmaskin samt sopaggregat. Sopaggregatet har köpts in för 195 tkr. Köp av stor sopmaskin kommer ske under 2024 och budgeterade medel kommer föreslås överflyttas till kommande år.

Närvärmekulvert till polishuset i Sälen har färdigställts under augusti/september och finansierats av årliga medel för fastighetsinvesteringar med 0,3 mnkr. Projektet är pågående över årsskiftet då anläggningen tas i bruk under maj/juni 2024. Investeringens utgiften finansieras från budgeterade årliga medel för lokaler.

Byggnation av **närvärmekulvert till Byvägen Sälen**, Malungshems lägenheter, har påbörjats och kommer färdigställas under 2024. Prognostiserad utgift är 1,5 mnkr i enlighet med budget.

Inköp av **fip-bil nr 2** till Västra Sälenfjällen har försenats i och med att leverans sker i januari 2024. Anskaffning av **BAS 4 släck/tankbil** är upphandlad och kommer levereras under januari 2025. Inköp av **utryckningsbil 8060** är preliminärt leverans under kvartal 4 år 2024.

Tre digitala anslagstavlor finns sedan november år 2020 vid infarter till Malung-Sälens kommun, placerade vid ishallen Malung (E16), Byråsen (E45/E16) samt Stöten (RV66). I och med att budgetmedel fanns kvar i projektet förslogs inför år 2021 att installera ytterligare en anslagstavla i Fiskarheden, strax norr om Vasaloppsvägen. Kommunstyrelsen fattade även beslut om tilläggsanslag med 0,4 mnkr. Anslagstavlan köpts in under 2021 och under 2021 fördes dialog med markägare utan att nå överenskommelse om placering. Beslut fattades därför att den inköpta anslagstavlan placeras längs E45, på Moravägen i höjd med Ryhagen. Uppsättning och installation skulle genomförts 2022 men i väntan på förändrad detaljplan fördröjdes uppsättningen. Under år 2023 har infartsskylten satts upp och driftsatts. Skyltfundament och elskåp sattes på plats i augusti i samband med att markarbetet gjordes klart. Infartsskylden blev driftsatt under hösten.

Fjärrvärmekulvert till simhallen färdigställdes till total utgift 2,2 mnkr att jämföra med budgeterade 2,5 mnkr. Projektet påbörjades 2022. Kulverten används nu för provisorisk uppvärmning av simhallen under byggtiden.

Aska från fjärrvärmeverket kan inte lämnas vid

återvinningsstationen i Malung. Ur miljösynpunkt och för återvinning av askan beslutades därför under år 2022 om investering i **askhantering Ryhagen**. Askförvaringen möjliggör att askan kan återföras till naturen på ett miljövänligt och kostnadseffektivt sätt. Byggnationen av tre fack slutfördes 2023 med investeringsutgift 0,5 mnkr, vilket var 1 mnkr bättre än budget.

Tillkommande **anpassningar på MSG** med anledning av stadieindelningen 2022 har slutförts. I och med att budgeten förbrukades 2022 med överdrag, är 2023 års åtgärder tillkommande överdrag med 0,4 mnkr. Anpassningar som gjorts är grupperum och staket.

Behovet av förskoleplatser i norra kommundelen blev under året 2022 akut och förslag togs fram för tillskapande av **förskola i förvaltningshuset Sälen**. Arbetet slutfördes under 2023 med ombyggnation del av förvaltningshuset till förskolelokaler samt tillskapande av utemiljö. Investeringsprojektet har inrymmts inom anslagen budgetram.

Stadsnätsanslutning särskilda boenden påbörjades under år 2022. Under 2022 inleddes anslutning till Orrmyrgården och Malungs vårdhem. Under år 2023 inleddes anslutning till Bompaback-

en och Skålmogården. Alla anslutningar till kommunens särskilda boenden färdigställdes under 2023 och den totala investeringsutgiften uppgick till 2,3 mnkr, vilket var ett överdrag med 0,1 mnkr. Överdraget förklaras dels av anslutningsavgifter, dels av att investeringen gjorts på löpande räkning via ramavtal.

På **Västra Kvartersgatan** byttes VA-ledning och dagvattenbrunnar under år 2022. Åtgärderna slutfördes under 2023 med breddning av gatan, trottoarer och ny asfaltstopp. Lyktstolpar flyttades även.

På **Dalagatan** byttes VA-ledningar och dagvattenbrunnar år 2022. Åtgärderna slutfördes under 2023 med breddning av trottoar samt läggande av ny asfaltstopp.

Under år 2021 beslutade kommunfullmäktige om investeringsbudget för **anpassning del av industrihus 1 till daglig verksamhet**. Socialnämnden beslutade därefter under år 2022 att inte genomföra projektet. Fullmäktige behandlade och beslutade upphäva investeringsbeslutet under år 2023. Investeringsutgifter från år 2021 har skrivits ner och belastat driftutfallet för 2023.

Inköp av **switch** inköpt 2022 har tagits i bruk under år 2023.

2023 driftsattes kommunens fjärde infartsskylt längs E45 mellan Öje och Malung, i höjd med Ryhagen.

**MALUNG-SÄLENS KOMMUN
KOMMUNREVISORERNA**

2024-04-23

Till
Fullmäktige i Malung-Sälens kommun
Organisationsnummer 212000-2148**Revisionsberättelse för år 2023**

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivits enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet. Vi kan konstatera att nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto ökat vilket är en oroande utveckling mot bakgrund av att kommuner normalt eftersträvar en nivå av högst 98 %. Till det kan vi se att flera av kommunens viktiga verksamhetsnämnder redovisar en negativ avvikelse med totalt 44,5 mnkr. Underskotten inom socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden bedömer vi som särskilt oroande. Vår sammantagna bedömning är att det finns betydande risker i kommunens ekonomiska förutsättningar framåt mot bakgrund av kostnadsutvecklingen inom vissa nämnder i förhållande till utvecklingen av kommunens intäkter.

En granskningsaktivitet vi lägger stor vikt vid är den grundläggande granskningen av nämnder och styrelser och de kommunala bolagen. Utifrån vår granskning och de dialoger vi haft med förtroendevalda är vår övergripande bedömning att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Beträffande ekonomistyrning och uppföljning konstaterar vi att det sker ekonomisk uppföljning löpande, dock bedömer vi att arbetet avseende analys av orsaker till eventuella avvikelser samt beslut om åtgärder därefter i flera fall kan intensifieras med anledning av de budgetavvikelser som redovisas per sista december 2023.

Vad gäller arbetet med intern kontroll bedömer vi att kommunstyrelsen som övergripande ansvarig behöver stärka sin uppsiktsplikt över att nämnderna och bolagen arbetar med internkontrollen i enlighet med fastställt reglemente. Detta då vissa nämnder och bolag saknar beslutade internkontrollplaner samt att den uppföljning som reglementet ställer krav på inte har genomförts.

**MALUNG-SÄLENS KOMMUN
KOMMUNREVISORERNA**

Vi **bedömer** sammantaget att styrelse och nämnder i Malung-Sälens kommun delvis har bedrivit verksamhet på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.

Vi **bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi **bedömer** att styrelsens och nämndernas arbete med att följa upp den interna kontrollen kan utvecklas samt att kommunstyrelsen genom sin uppsiktsplikt bör säkerställa att arbetet genomförs i enlighet med beslutat reglemente.

Vi **bedömer** att resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

Vi **tillstryker** att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dess organisation.

Vi **tillstryker** att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2023.

Malung-Sälens kommun 2024-04-23

Sten Inge Eriksson

Jan Kapla

Skol Birgitta Olsson

Moa Källén

Peter Dismats

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Bilaga 1 Revisorernas redogörelse

Bilaga 2 Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen

De sakkunnigas rapporter har lämnats till fullmäktige löpande under året.

Produktion: Malungsbladet, 2024. Tryck: Ramströms tryckeri, 2024
Foto: Frida Liljeqvist Drönarfotografier; Per Björklund och Niklas Wahlström
Illustratörer: Susanne Flodin och Malin Häkman Carlmark